693

پير بادشاهه لواري شريف

حضرت قبله پير بادشاهه گل حسن صديقي
نقشبندي قدس سره

جلد ٻيو

ناشر:- ناجيه شاگرد تنظيم
جماعت لواري شريف (سنڌ)

Marfat.com

6937

Marfat.com

Marfat.com

ناجيه شاگرد تنظيم جو ڪتابي سلسلو نمبر ٥

ڪُلُّ

جلد ٢

حضرت قبله پير بادشاه گل حسن صديقي نقشبندي

مجددي قدس سره لواري شريف

پيو عرس مبارڪ ٢٧ ذوالقعد مبارڪ ١٤٠٤ھ مطابق ٢٥ آگسٽ ١٩٨٤ء

ترتيب: شرف الدين جوڻيجو

(نشان)

پاران: ناجيه شاگرد تنظيم

جماعت لواري شريف - سنڌ.

Marfat.com

(سڀ حق ۽ واسطا قائم)

53415

نالو ڪتاب: پير بادشاهه (جلد ٻيو)

مرتب: شرف الدين جوڻيجو

ڇپائيندڙ: محمد افضل ٽالپر

ڇپجڻ جي تاريخ ٢٥- آگسٽ ١٩٨٤ع

دفعو: پهريون

ڳاڻيٽو: هڪ هزار

هديه: ڏهه روپيه

ڪتابت: حنيف

صفحات: هڪ سو ستهٺ

ملڻ جو هنڌ

١- درگاهه شريف حضرت قاضي احمدؒ
پوسٽ آفيس قاضي احمد، سڪرنڊ نوابشاهه

٢- بنگلو پاڪ اسلام قلب بنگله نمبر ٦٧،
چيسٽ نٽ اسٽريٽ، گارڊن ايسٽ ڪراچي ٣

Marfat.com

دردر دعوتون ڪِيَّن، اِهي عم ڪُرَّن،

لواري جالاڏڪا، ويٺا ربّ گهرن،

تارا چنڊ چلن، قطب چڙيءُ ڪين ڪي.

— ميان غلام احمد لڪائي رحمة الله عليه

Marfat.com

[حضرت قبلہ امام الاولیاء خواجه محمد سعيد شاه ٻکي قدس سره (پنجون نمبر سجاده نشين) جن سندن فرزند ارجمند بنام حضرت امام العالمين خواجه احمد زمان قدس سره (ڇھون نمبر سجاده نشين) جي شادي مبارڪ جي موقعي تي ھي شعر مبارڪ چوڻ فرمايو جنھن ۾ پاڻ سندن اينده ٿيندڙ حضرت قبله پير بادشاه پير گل حسن شاه جي آمد جي پيشنگوئي ڪرڻ فرمائي اٿن]

بهر تاريخ سرورِ شادی احمد زمان
جان بهار آمد دلم هر گشت ازلب لباب
سال تاريخش سعيد ازسر بجسته باد دُعا
باد در تزويج برکت "گُل" آمد در جواب

Marfat.com

389

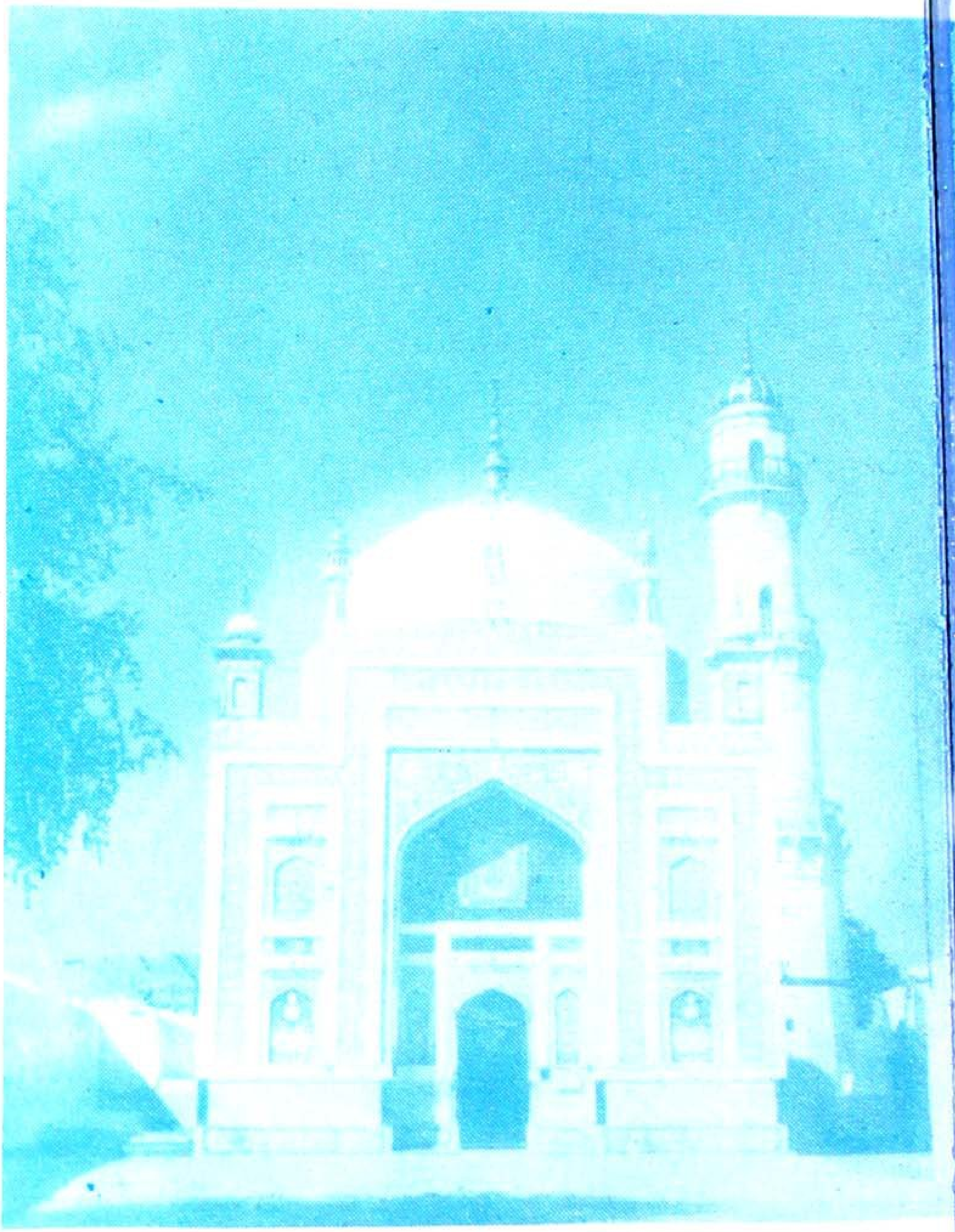

اطهر حضرت سلطان الاولياء خاتم الولايت خواجه محمد زمان صديقي نقشبندي
س سرهٔ باني درگاه عاليه لواري شريف -

Marfat.com

Marfat.com

حضرت امام العالمين خواجه پير احمد زمان قدس سرهٗ ڇهون
سجاده نشين درگاه عاليه لواري شريف-

Marfat.com

Marfat.com

حضرت قبلہ پیر بادشاہ گل حسن صديقي نقشبندي قدس سرہ

ستون سجادہ نشين درگاہ عاليہ لواري شريف

Marfat.com

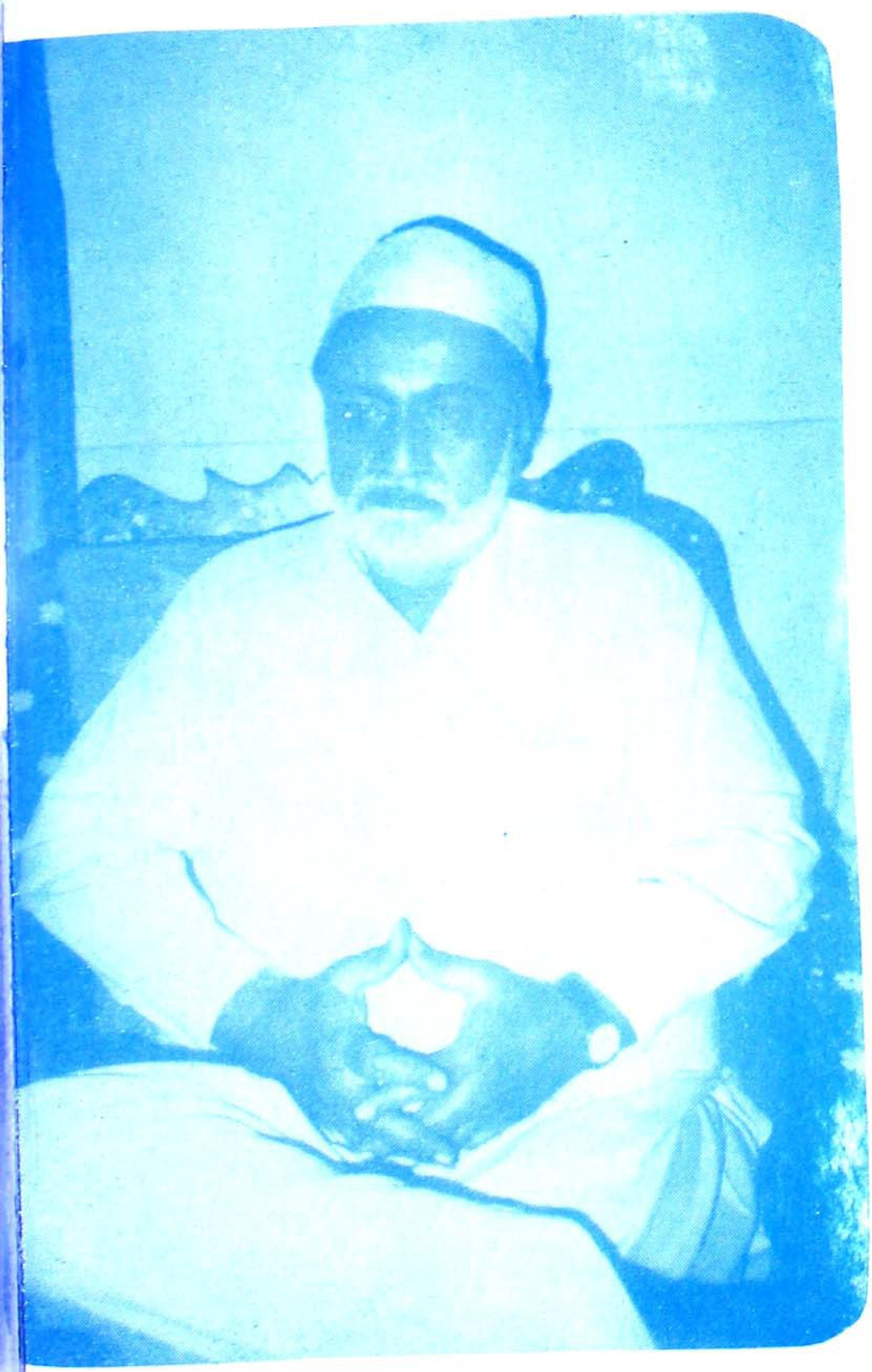

حضرت قبلہ پیر فیض محمد نقشبندی موجودہ
سجادہ نشین درگاہ عالیہ لواری شریف

Marfat.com

پيغام

يُسُكل

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

ڪروڙها احسان ان مالڪ مولىٰ الڪريم جا جنهن پنهنجن عاجز ٻانهن کي توفيق بخشي جن لواري جي لاثاني لال منهنجي مرشد منهنجي آقا سيدنا و مرشدنا قطب الاقطاب غوث الاغياث حضرت قبله پير بادشاه خواجه پير گل حسن صاحب صديقي نقشبندي مجددي قدس سره الاقدس جن جي ٻيءَ ورسي مبارڪ تي وڏي محنت ۽ ڪوشش ورتي هي ڪتاب مبارڪ پير بادشاه حصو ٻيو ڇاپائي پڌرو ڪيو آهي. ان لاءِ مبارڪباد جا مستحق آهن، اُهي ۽ جن محترم معزز شخصيتن هن ڪتاب مبارڪ ۾ حضرت جن لاءِ پنهنجا خيال ۽ تاثرات قلمبند ڪيا آهن. دعا گهرندڙ آهيان ته مهربان مولىٰ سڀني لکندڙن ۽ پڙهندڙن هن مبارڪ ڪتاب جيڪي پنهنجي خاص نعمتن ۽ برڪتن سان نوازي. آمين.

جماعت لواري شريف جيڪي آنءُ پرزور هدايت ٿو ڪريان ته جناب حضرت قبله پير بادشاه جن جي ارشاد مطابق شريعت پاڪ ۽ طريقت پاڪ تي سختيءَ سان پابند رهن تان ته حضرت سلطان الاولياءَ ولين جي بادشاهه جي خوشنودي حاصل ڪن ۽ دنيا ۽ آخرت ۾ سرفراز ٿين.

والله المستعان وعليه التڪلان

—— فيض محمد نقشبندي مجددي

Marfat.com

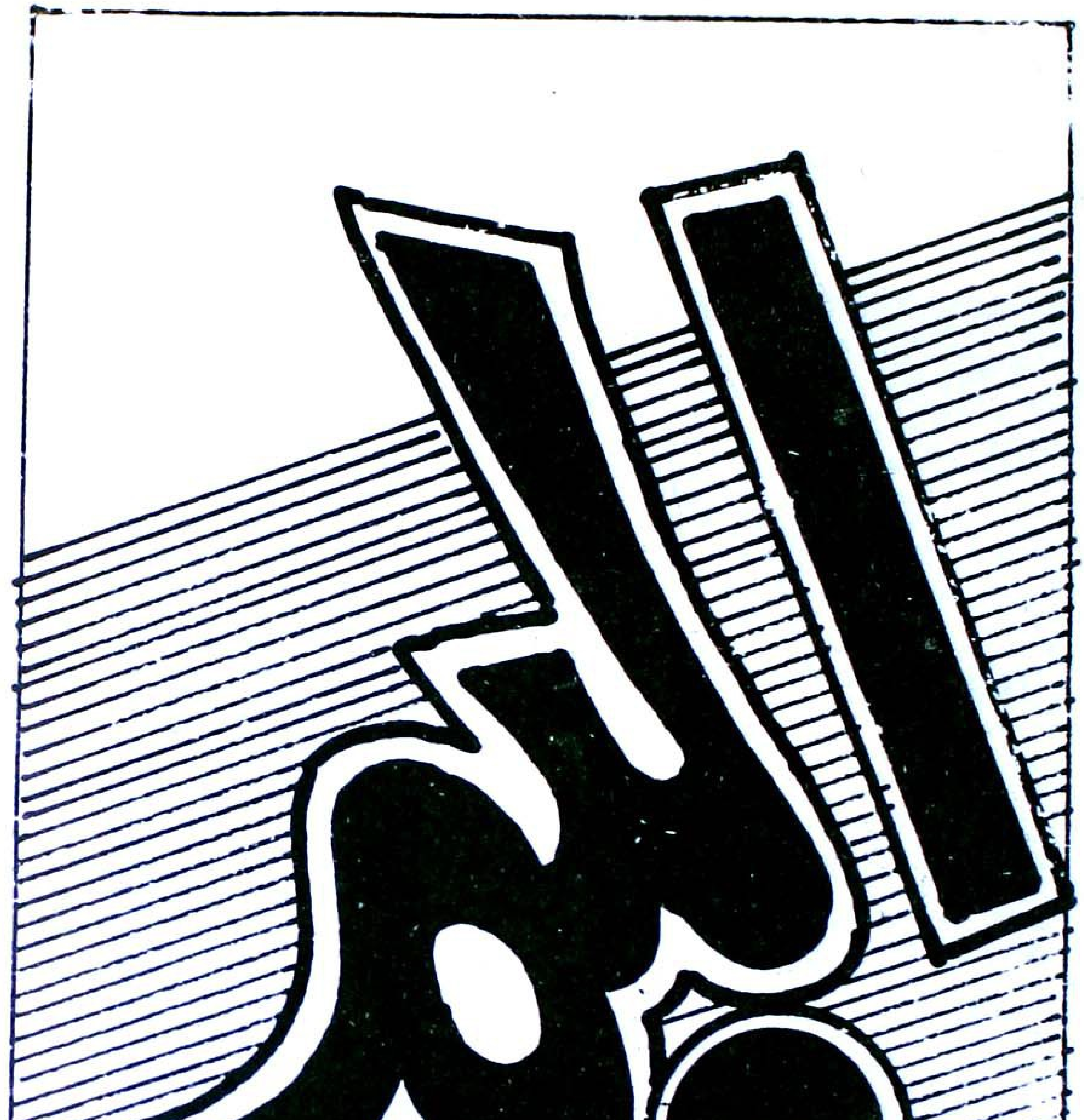

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

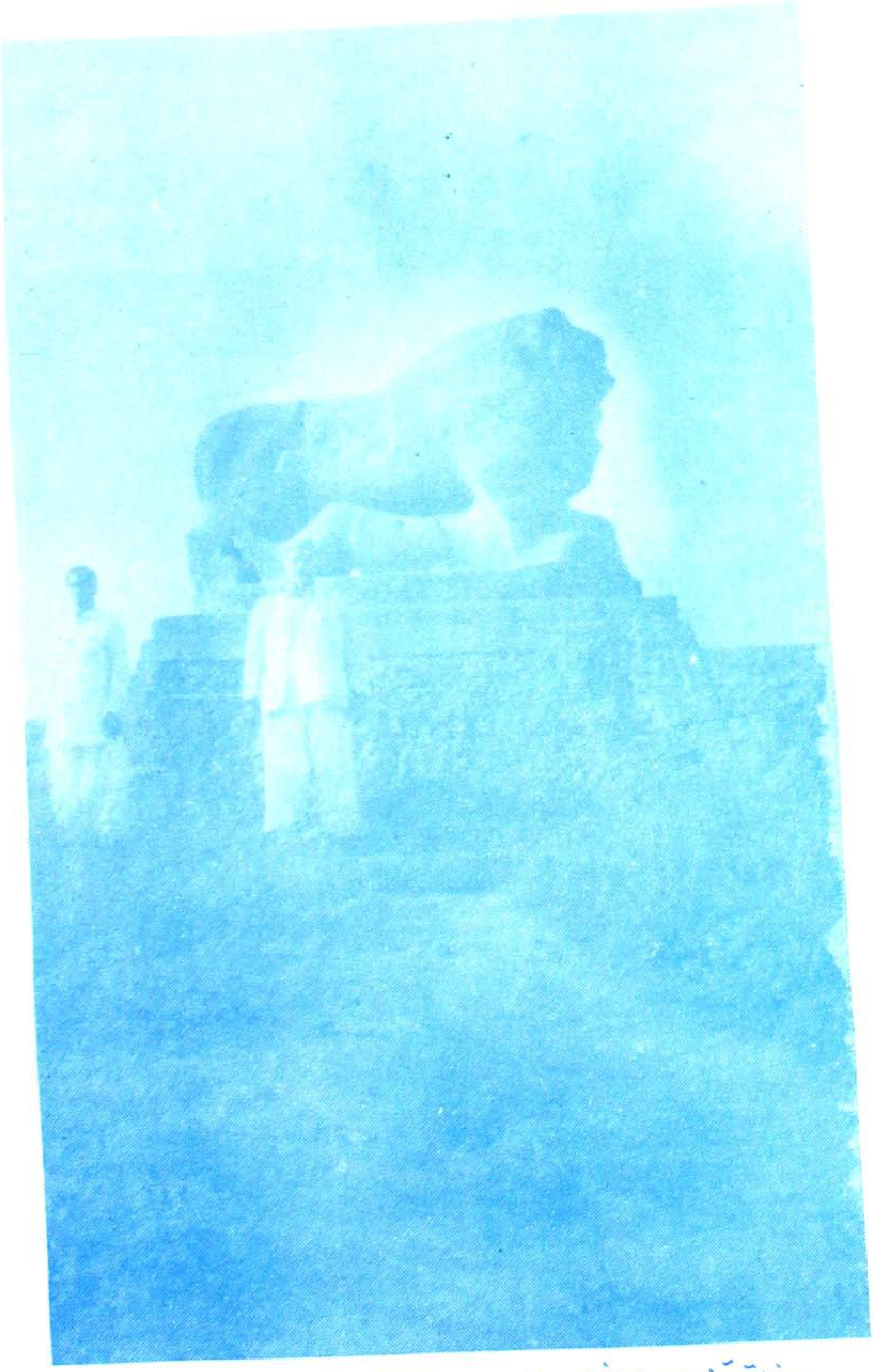

حضرت قبله پير بادشاه جن مصر ۾ ابوالهول جي مجسمي جي
پيرسان سرائي پير بخش هاشماڻي آف ڪاڏ جهڏ وسان گڏ

Marfat.com

قبلا پير بادشاه مصر ۾ هڪ باغ ۾ خانصاحب عبدالرحمٰن
عرف بخشو ۽ هڪ مقامي باشندي سان گڏ

Marfat.com

پيرباد شاه جن قاهره ۾ تنظيم شبان المسلمين وارن سان گڏ دعوت ۾ سامهون ويٺل محمد صالح حرب صدر جمعيت شبان المسلمين
سندس ساڄي طرف پيرباد شاه (خاص مهمان) ۽ کٻي طرف خانصاحب عبدالرحمٰن عرف بخشو نظر اچي رهيا آهن.

Marfat.com

حضرت پير بادشاهه وادي ڪاغان ۾ هڪ مقامي شهري
۽ سرائي پير بخش هاشماڻي سان گڏ.

Marfat.com

حضرت پير بادشاھ جن جي علامہ ناصر جلالي مرحوم ۽ مرحوم مولوي عبدالحامد بدايوني ۽ ٻين علماء ڪرام سان گڏ ھڪ يادگار تصوير.

Marfat.com

حضرت پير بادشاه جن هارون ميان قادواڻي ڪراچي واري جي گهر دعوت
۾ تصوير ۾ ''سڄي طرف هارون ميان قادواڻي (موجوده صدر، مئنيجنگ
ڪميٽي جماعت لواري شريف) کٻي طرف غلام نبي ولد هارون ميان نظر
اچي رهيا آهن.

Marfat.com

حضرت پير بادشاهه جن جولاءِ ١٩٧٤ع ۾ سمنڊ ڪناري

53415

Marfat.com

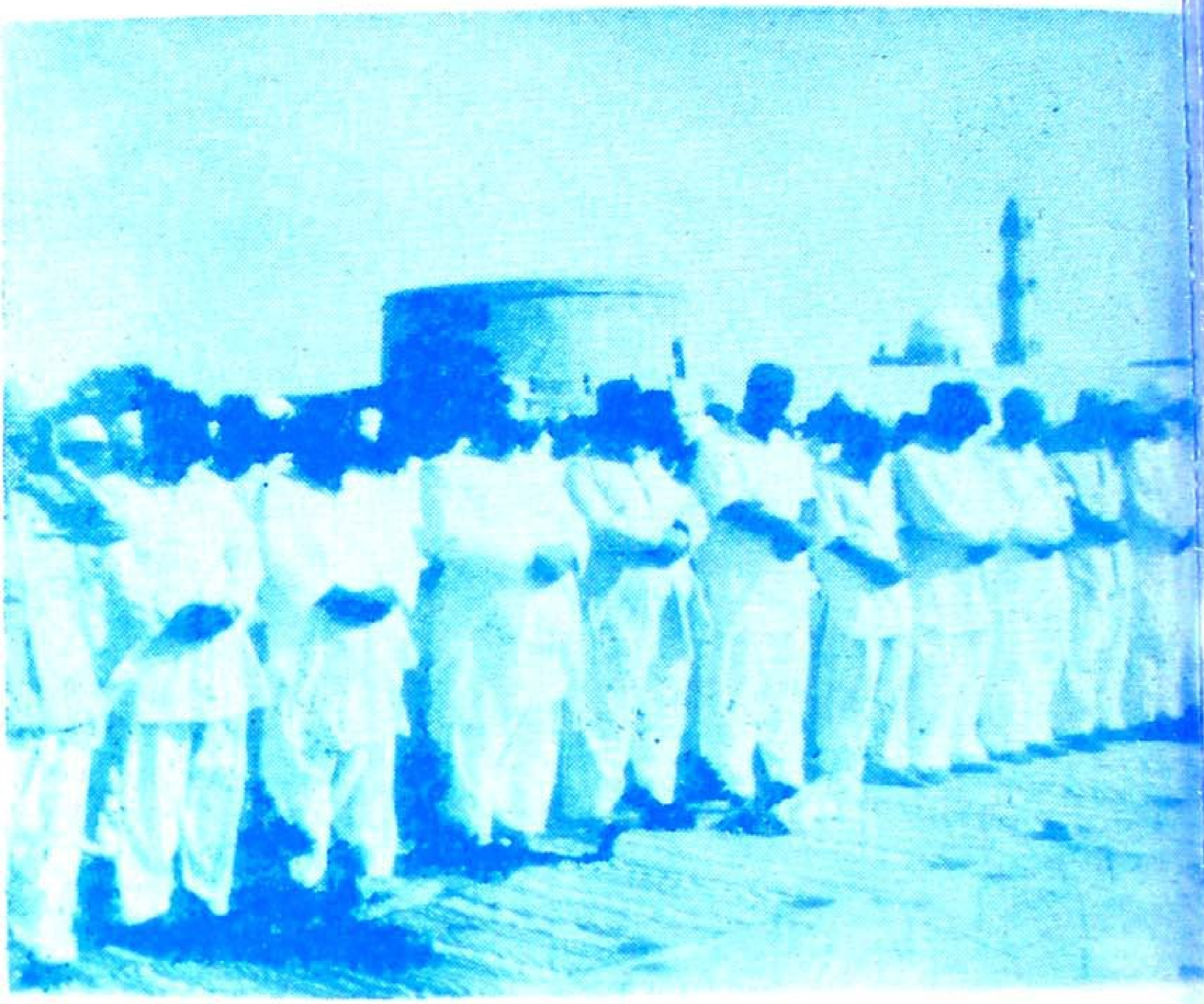

اڪتوبر ١٩٦٦ع ۾ لواري شريف ۾ عرس مبارڪ جي موقعي تي حضرت پير بادشاه جن
جماعت سان گڏ نماز پڙهي رهيا آهن سندن ڪٻي طرف موجوده سجاده نشين نظر
اچي رهيا آهن - پس منظر ۾ روضه مبارڪ به نظر اچي رهيو آهي.

Marfat.com

آڪٽوبر ۱۹٦٦ع ۾ عرس مبارڪ جي موقعي سعيد تي قرآن خواني دوران
ويٺلن ۾ (ڪابي ڪان) محمد ڇتل لاشاري صاحب ۽ قاضي محمد اشرف
صاحب موجوده سجاده نشين جن، ۽ پير غلام مصطفىٰ
قاضي احمد وارو نمايان نظر اچي رهيا آهن.

Marfat.com

حضرت پير پاڳارو پادشاه جن آفريقا مان آيل سنڌ جو هڪ مريد نورمحمد
ولد سي عبدالله سان گڏ ڪراچي ۾ ۲۱ جنوري ۱۹۸۲ع

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

حضرت قبله پير بادشاه جن جي ذاتي تحريرن مان ڪجهه جا عڪس هيٺين فهرست مطابق ڏجن ٿا.

عڪس نمبر ۱ ۽ ۲ — سنڌن مامي خليفه حضرت قبله پير احمد زمان قدس سره ۽ ڪاردار (مئنيجر) اسٽيٽ لواري شريف جناب حاجي قبول ارباب مرحوم ڏانهن لکيل خط (۹ مئي ۱۹۳۵ع)

عڪس نمبر ۳ — سنڌن مامي حاجي قبول ارباب مرحوم ڏانهن خط ۱۹ مئي ۱۹۳۵ع

عڪس نمبر ۴ — سنڌن ياد داشت مان هڪ صفحو

عڪس نمبر ۵ — موجوده سجاده نشين حضرت قبله پير فيض محمد نقشبندي مجددي جن ڏانهن لکيل خط جو نمونو ۱۶ ڊسمبر ۱۹۴۹ع

عڪس نمبر ۶ — موجوده سجاده نشين ڏانهن لکيل خط (۵ جولاءِ ۱۹۵۲ع)

عڪس نمبر ۷ — موجوده سجاده نشين ڏانهن لکيل خط (۱۵ آگسٽ ۱۹۵۳ع)

عڪس نمبر ۸ — موجوده سجاده نشين ڏانهن لکيل خط جي ايڊريس (۱ مئي ۱۹۵۶ع)

عڪس نمبر ۹، ۱۰، ۱۱ — خط لکيل هڪ مريد ڏانهن

عڪس نمبر ۱۲، ۱۳، ۱۴ — هڪ نوجوان دوست ڏانهن

Marfat.com

Marfat.com

[illegible]

[illegible] آخر [illegible]

[illegible]

[illegible] الحمد [illegible] جو [illegible] کتاب [illegible]

[illegible] آخر [illegible]

حفیظ [illegible] حسن صدیقی

[illegible]

۶ مئی [illegible]

[illegible]

Marfat.com

بندم دوست محترم بابا حاجي قبول

السلام عليڪم و عليڪ الرحمة والبرڪات والرضوان

معلوم ٿئي ته اڄ پير حسين بخش معه اهل و عيال ڪراچي بذريعه موٽر ڪار

آهي جو ته ساڍي ٻارهين بجي وقت اتي ڪندو ۽ اچي پهچي

اسان جي جاءِ تي آيا هوا - محمد محفوظ به اتي آهي آهي ساڻس

هئي ته بابا ڀائو بولهايان کي ته تو جو مون جي گهر ڏني

ناريون ڏٺيون آهي - توهان سان گڏ

لله ارهي بنو سڪم ڪارڻ تڪلي سماٽ جو

فقط پير گل حسن صديقي

[illegible]

شادي راقم الحروف جي ڏهه سال ڄمار ۾ ٿي هئي
انھيءَ وقت ۾ ميان لعل ساڻ شڪارپور ۾ گفتگو
بند ڪا هر ٿي
زال جي نالي ٿي اڌ ھاسد حسين ميل ڪئي بي بي عنايت کي حصبرد
ڪرائي ٿي لعل سنڌي اڪڙ دبو تئين ٽنڊي والن کي بہ ورڻي والوه
شامل ٿي
والد صاحب جي وفات تي جھيڙو شروع ٿيو جنھن
۾ مير غلام علي ڌرين قبول ڪرڻ جو موقعو
ورتو ۽ اهلا ڏيئي ويو
کيس بي بي عنايت جو معاملو شروع ڪيو آ مير صاحب
دائرڪٽ ميدان ۾ اچي ويا
اھيو معاملو ھلندو ھليو آخر بي بي عنايت صلح ڪيو
نياڻي جي معاملي ۾ شروع ٿيو - نياڻي جي معاملي ۾
ناڪامي ٿي - ميرن ميان آخر صلح ٿيو - بعد ۾
مير غلام علي سان نا ٺھڻ ٿيو ان ۾ دستگير حسن بخش
جي پٽ آهي ڪو آچ پيٽر ... ڏسي اچڻ خبر
نہ اچڻ ڏيو

Garden Quarters,
KARACHI.

Date 16—12—19..

حبيب مکرم دوست محترم پير صاحب دامائي

ماسٽر بشير محمد توهان وٽ اچي ٿو احوال روبرو ڪندو - توهين

سنڌس مدد ڪندا اچن سنڌس ڪم ڪندس مرضي موجب

تسلي - فقط پير ظل حسن صديقي

Pir [redacted] Luari

Garden Quarters.
KARACHI.

Date 5—7—1952

حبيب مکرم دوست محترم ميان حفيظ محمد

السلام عليڪم

معلوم ٿيو [redacted] الله بچايو ڪشمير بابت اسان وٽ آيو هو سنڌس جو ٿي

اکيو ته سنڌس حساب ڪتاب ٺاهي مرار ڪيو آهي - ڊائريڪٽر

سمجهي ٿي سنڌس جو ٿي هو ته توهان جو والد صاحب سنڌس

جو ڪم مرار ڪيو آهي جي معاملي جو فيصلو ڪري [redacted] شخص لاء

توهان سمجهي جي والد کي جو بقايا بخشيس ڏني کي ٿو اچي

[redacted] سنڌ جي معاملي جو فيصلو ڪري - فقط ڏبير کولد

Marfat.com

حبیب مکرم دوست محترم میاں فیض محمد

السلام علیکم

میاں منگل جون گھنوں چوری تی دیل اکھن سان لاءِ توھان میان علی نواز

اثر کی چڱی طرح تاکید ڪندا ته میان منگل کی مال ونڃرائی

ڈنی جو سندس چوری ثابت ٿیل آھي - فقط پیر علی حسن صدیقی پیر الہی

15-8-53

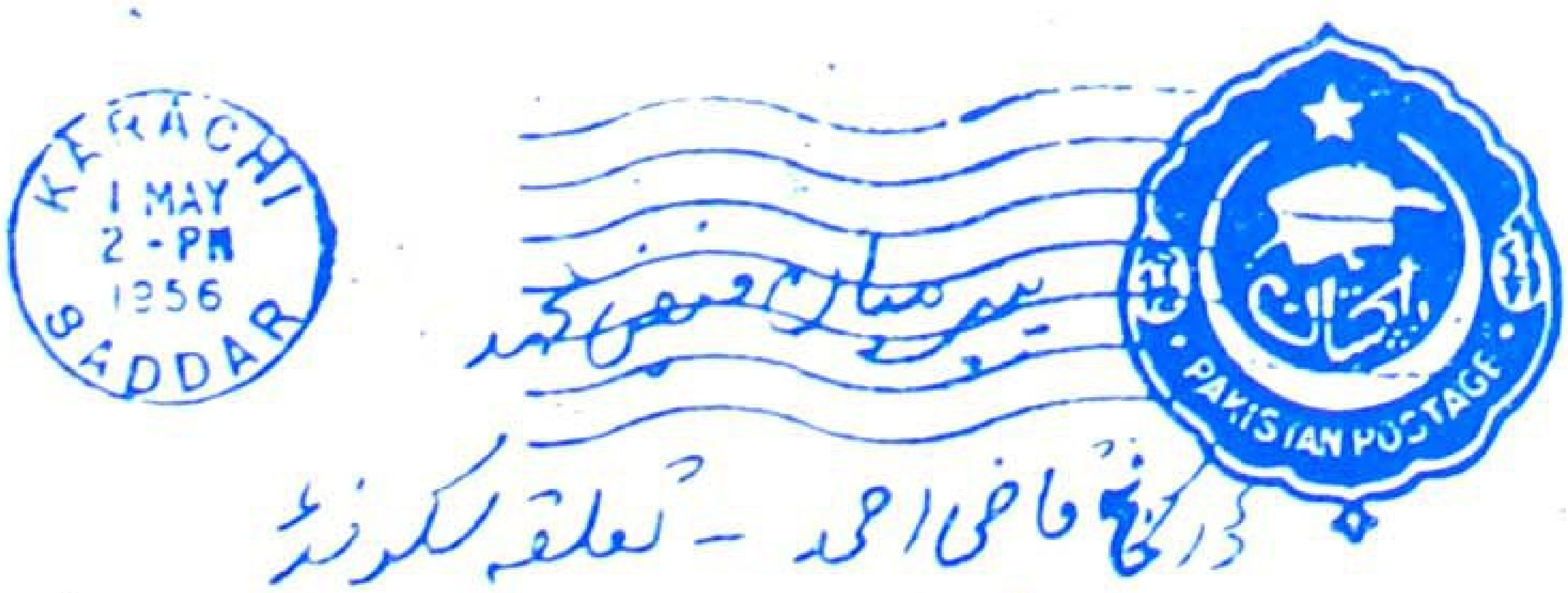

پیر میاں فیض محمد

ڈاکخانہ قاضی احمد - تعلقہ سکرنڊ

ضلع نوابشاہ سنڌ

P.O. Kazi Ahmad

ڀائر ابراهيم مگسي - السلام عليڪم

اوهان جو خط مليو. اوهان جو [illegible] اوهان جي ڀاءُ عبداللطيف

[illegible] احوال [illegible] اوهان جي [illegible] معلوم

[illegible] اوهان [illegible] سالن جي [illegible] پيش [illegible]

[illegible]

[illegible] - اوهان جو [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] زندگي [illegible]

[illegible] رهي زندگي [illegible] بسر

[illegible]

Marfat.com

تو ڪري ڪيس ته اسان جو الله راضي نه آهي

باقي اوهان کي سو سالن جي بعد ۸۱ سالن جي جو عمر

پڙهائي ۽ ڪعبه جو ٽڪلو رکي ڇڏيندو معنيٰ اسان جو

اکين ته اٿئي اسان الله اڪثر خراب ويندا آهن

ٽولا گرمين ۾ آهي ۽ ادعيه بدي جي بدران سڀ ميره ڪا

ميا ڪعبو جو اندر بدلايو ڏينهن وڏي جي شان حضرت

حضرت رسول خدا ﷺ ذبح ڪي اکين ٽولا دعيه ڪا

ميزو جو اول ڪا سو محمد ته شادي ڪندو

بزرگن جي ڏيهن عزيزن مجاهد اڪثر ڪامياب ٿيندو هو

شاد شيدا اکيون بند ڏينهن ڏيهن وڏي سان محبت

اندر حضرت رسول خدا صلعم ٻيو جيڪو رنڌ

بار ڪندو بار سان مالي رشين اوهان کي

قدر هي جا ڪئي سوا اوهان جي شعور اوهان کي شڪل

علامه ڪو اهو علم حڪم ته ٿيندو - اهي علم شامل نه آهي

عمر طلاق جو رسم به نالو ٿيندو جي اوهان جا فقط نالي

وڌيڪ ادعائن جي لفظ سٺ رسٽ ڪابل ڪجن

انسان تي سڄي جو آهي ته الله سڳهوڻ جو انسان

جي راءِ ڏيڻ تي ڪا بحث جي عادت آهي ته

ڏيندو رهي ڪنهن ڳالهه کي ته هو بادشاهه جو ڪردار ڪري ٿو

جيڪو ته ادعا جي بادشاهه

جو [illegible] جيڪو بادشاهه جو حڪم آهي

[illegible] انسان کي [illegible]

[illegible] جيڪو ڏيڻ [illegible]

[illegible]

[illegible]

ڏي کي [illegible] ته ڪو مناسب نه ڏي

باقي انهن کي ڏيڻ جي انسان جو حڪم آهي [illegible]

تي ڏيڻ جي موڪل [illegible] ادعا جي [illegible] مناسب

نه هجي. وڌيڪ تحرير ڪجي معاملن ۾ انسان جو حڪم نه هجڻ

آهيون پر جيڪا شي خراب آهي ادعا جو سڀ

ته هن جو حڪم به واجب آهي

Marfat.com

حضرت قبله پير بادشاه جن جوهڪ نوجوان دوست ڏانهن لکيل طويل خط جنهن مان ٽن صفحن جو عڪس پيش ڪجي ٿو.

السلام عليڪم - توهان جي ملاقات ۾ معلوم ٿيو ته اوهان جا خيالات
ورهين کان رهيا آهن ته شخص لاءِ اسان کي ڪوشش ڪرڻ جو نوجوانن ۾ اڄ
ڪلهه مذهب کان مخالفت جو رجحان وڌي رهيو آهي ان ڪري اوهين
دور رکيو ته مذهب ۾ پوري دلچسپي ڪا ڏنو

برادر صاحب اوهان جي اهڙا ڳالهه ٻڌي حيرت لڳي ته اوهين شخص جي
جسم کي ڪمزور بنائڻ جي خيال ۾ آهيو - حالانڪه حضرت نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم
جي حديث آهي المومن القوي خير و احب الي الله من المومن الضعيف
رواه مسلم - يعني مسلم جي روايت آهي ته الله تعاليٰ وٽ طاقتور
مومن ڪمزور مومن کان وڌيڪ محبوب آهي -

اهڙي طرح ڪاروبار ڪرڻ الله تعاليٰ جي ڪرڻ کي ته دولتمند بڻجي وڃي ٿو
ته اوهين به خراب نه آهي جو احمد ۽ نسائي جي روايت آهي ته ابو الاحوص
شخص جي والد کان روايت ڪئي ته آءٌ حضرت رسول الله صلي الله
عليه وسلم جي خدمت ۾ حاضر ٿيس منهنجو جسم تي بلڪل سادو

ھوا پاڻ لڪيا ٿيو ھو ۽ تو وٽ مال اچي ھوندو جواب ڏيو ته ماڻھو سڀ
ڪجھ ڪيو. پاڻ فرمايائون ته ڪنھن وٽ مال ھوندو جيڪو ھو خرچ ڪري مال اوھان
کي ٻڌائون ڏيڻ ۽ ٻين کي ڏياريو غلام پيا ڪھڙو پاڻ فرمايائون ته توکي
خدا مال ڏنو ڪيو، الله جي نعمت جو اثر تنھن جي جسم تي ظاھر ٿيڻ
گھرجي

نُڪتو

قرآن شريف ۾ خدا فرمائي ٿو ته ان الله يرزق من يشاء بغير حساب
خدا جنھن کي چاھي ٿو تنھن کي بي حساب رزق ڏئي ٿو
خدا قرآن شريف ۾ فرمائي ٿو ته اي مومنو جڏھن جمعي جي نماز
جو سڏ ٿئي ته ڊوڙو الله جي ياد ڏانھن ۽ واپار ڇڏي ڏيو
اھو اوھان لاءِ بھتر آھي اگر اوھين سمجھو ٿا ۽ جڏھن نماز ختم ٿئي ته زمين
۾ پکڙجي وڃو ۽ خدا جي فضل جي طلب ڪريو ۽ خدا کي گھڻو ساري
ياد ڪريو - اوھان ڪامياب ٿيو ته جمعي جي نماز کان پوءِ دنيا جي ڪاروبار
۾ زندگي جي گذران ڪيو ۽ خدا جي ياد ۾ وقت ڏيو ڪاروبار ڪري
بيت- دنيا از خدا غافل شدن نيست قماش و نقره و فرزند و زن
ياد ڪيو ته خدا کان غافل ٿيڻ دنيا آھي نه ڪپڙو چاندي زال ۽ اولاد دنيا نه آھي

يا دولت حاصل ڪري، يا سائنس حاصل ڪري، يا ڪو ٻيو
اهڙو ڪم ڪري جنهن مان ٻين کي فائدو پهچي ته اهو ئي ڀلو آهي
آهي. خير الناس من ينفع الناس ۽ هن حديث موجب ادا ڪجي
جو ٻين کي فائدو پهچائي اهو آهي ته اڄ جي تعليم آهي
ته هر ڪنهن کي ... حاصل ڪري ... خوراڪ ...
ته روزگار لاءِ بلڪل بيڪار هوندا. ڇو ته اهو ... جڏهن
اهڙي هنر جا ماڻهن کي ... روز مره جي ... ضرورت
کي نه پيو. ... جي ... اعتراض
ٿيندو ... پر ... تان ... اهو ...
اڄڪلهه اسلام جي تعليم ... نماز روزو حج زڪوات وغيره
... اهو مطلب ... دنيا جي
... بلڪل ... ثابت ٿيندو

حضرت پير بادشاھ جن جو تحريرون جن جا عڪس ڏنل آھن تن مان ڪجھ ڇڏي باقي تحريرون ھت پيش ڪجن ٿيون.

Marfat.com

حبيب مکرم ماما حاجي قبول

السلام عليڪ وعليڪ الرحمة

معلوم ته هت هر طرح خير آهي - خيريت توهان جي گهربل - حال احوا

جيڪي به هجي سو مفصل لکجو - هتي جو حال حسب معمول آهي اڄ رات سعيد

۽ عبداللطيف اسانجي گهر آيا هوا پير محمد حسن بخش اڄ ٺو آهي - جو ته

سبزمي تکند و مون کي هي احوال پهچي چڪو آهي ته محمد محفوظ جو

سان اڃي وڙهيو هو تنهن کي اندروني طرح حُسني حسن بخش جي هئي ته مون

رعب اڃي وهاري ۽ مونکم زور ڪري چالاء هو مون تي آ

وهارڻ گهرڻ تا تون هنن ماڻهن کان پوري طرح خبردار رهج ۽ ڪو به ماڻهو

جي طرف جو بهتر آهي ته پنهنجي ڪم ڪار ۾ بلڪل نه رکج اوهو جيڪڏهين

ڪار زمينات جي متعلق هجي ته اوهين غيرن کان ڪرايو هي اسان جا ما

اسان جا دشمن آهن انهن مان ڪو نه ڪو نقصان ني تيندو - انهن ماڻهن

ڪا به رعايت نه رکجو انهن ماڻهن جي زبان هڪڙي ۽ نيت خراب آهي ۽ بال

بي اعتبار آهن -

فقط پير گل حسن صديقي

اُنهن جي طرف جي ماڻهن جو اوهين ڪو به لحاظ نه رکجو

٩ مئي ١٩٣٥ع

سلام از طرف اندر والده صاحبه جي -

Marfat.com

حبيب مڪرم دوست محترم ماما حاجي قبول

السلام عليڪ و عليڪ الرحمة و البرڪات و الرضوان

معلوم ته اڄ پير حسن بخش بمعه اهل و عيال ڪراچي بذريعه
موٽر آيو آهي جو ته سائين بنگلي ۾ صبح جو وقت ٦ لڳي ٽڪند و - اڄ آهي سبب
اسان جي جاءِ تي آيا هوا - محمد محفوظ به آيل آهي آءٌ سائنس ڳالهايان
بولهايان ڪون ته توهان کي ڪهڙي ڪاريون ڏئي ڏيو آهي - توهان حال احوال
لکندا رهجو ڪم ڪار بنجنڪي سان ڪجو -

فقط پير گل حسن صديقي

١٩ رمئي ١٩٣٥ع

Marfat.com

حضرت پير بادشاهہ جن جي تحرير جو هڪ صفحو

شادي راقم الحروف جي هڪ سازش ما تحت ٿي اُنهين وقت ۾ ميان احمد سان شڪار تي وڃڻ ۾ گفتگو پير محفوظ جي ظاهر ٿي.

نانا جي مرڻ تي اُوها اسڪيم فيل ٿي بي بي عنايت کي جهيڙو ڪرائڻ لاءِ سنيرا ڏيو ويو ۾ نندي والده کي به وڌي والده شامل نه ٿي.

والد صاحب جي وفات تي جهيڙو شروع ٿيو جنهن ۾ مير غلام علي شرط قبول ڪرائڻ جو موتر ۾ ويڻي اعلان ڪيو.

پهرين بي بي عنايت جو معامله شروع ٿيو پوءِ مير صاحب ڊائريڪٽ ميدان ۾ اچي ويا.

ايهو معامله هلند و هليو آخر بي بي عنايت صلح ڪيو نياڻي جي معامله شروع ٿيو. نياڻي جي معامله ۾ ناڪامي ٿي. مير سان آخر صلح ٿيو. بعد ۾ مير غلام علي سان ناهه ڪيو ان ۾ پير حسن بخش جي به ڳالهه آئي پير حسن بخش انجام ڪري پوءِ ڦري ويو.

Marfat.com

مياڻ ابراهيم مڪاڻي

السلام عليڪم

توهان جو خط مليو توهان جو ۽ اوهان جي ڀاءُ عبداللطيف جي جهگڙي جو احوال پڙهيو اوهان جي خطمان معلوم ٿو ٿئي ته اوهان ٽن سالن جي پٽ جو مڱڻو پنهنجي ڀاءُ جي ۱۸ سالن جي ڇوڪري سان ڪرايو آهي بلڪل غلط ۽ گهٽ ڪم ڪيو اٿو. اوهان جو ڀاءُ عبداللطيف اگر پنهنجي نياڻين کي نوڪري ڪرائي ٿو ته اسين هت ڪراچي ۾ ڏسون ٿا ته وڏن ڇوٽن جي ماڻهن جون ڏيون به نوڪريون ڪن پيون اڄ ڪلهه سڌريل انسانن ۾ رالون ۽ مٿس ڏندن تي آهن باقي فقط جي بلڪل پوئتي ۽ جاهل ماڻهو آهن انهن ۾ رالون گهرو زندگي ماني پچائڻ ۽ ٻار ڄڻڻ ۽ جڏهن پيهڻ جي زندگي ۽ مٿس سس ۽ سهري جي موچڙي هيٺ رهي زندگي بسر ڪن ٿيون انهيءَ ڳالهه ۾ اگر اوهان جي ڀاءُ جون ڌيون نوڪري ڪن ته اسان جو اعتراض نه آهي باقي اوهان کي ۳ ٽي سالن جي پٽ کي ۱۸ سالن جي ڇوڪري جو مڱڻو ڪرائڻ نه کپندو هو ۽ اسان جو اندازو آهي ته اهڙا معاملا اڪثر خراب ٿيندا آهن مگر افسوس آهي ته اوهين ٻڌي جي ٻڌڻ سمن ۾ ڦاٿا پيا آهيو ۽ انهين

Marfat.com

بدي يعني ڏي وٺ جي شادي بابت حضرت رسول خدا ﷺ منع ڪئي آهي مگر اوهين
انهي عمل نه ٿا ڪريون هڪڙو ته شادي ڪندا پنهنجي ويجهي عزيزن ۾ جا ڪتر
ناڪامياب ٿيندي آهي ۽ فساد ٿيندا آهن ٻيو بدي يعني ڏي وٺ سان جنهن لاءِ حضرت
رسول خدا ﷺ خود منع ڪئي - ٿيون ورينين ٻارن جون وڏن ٻارن سان هاڻي اسين اوهان ک
وڌيڪ ڇا چئون سواءِ انجي خدا اوهان کي عقل عطا ڪري ته اهڙا غلط ڪم نه ڪريو
اڄ ڪلهه شادي ۾ نااتفاقي ڪري طلاق جي رسم به عام ٿيندي وڃي اوهان جا ت
فقط مڪتا - وڌيڪ اوهان جي لاءِ سڀ رستا کليل آهن اسان پنهنجو رايو ت
ٿا لکي سگهون جو اسان جي راءِ ڏيڻ تي جماعت جي عادت آهي ته ڏينديو روڙينده
آهن ته پير بادشاه جو آرڊر آهي جيئن خود چئو ٿا ته اوهان جي پاءُ چيو ت
پير بادشاه جو حڪم آهي ته ڏين ڪان نوڪري ڪراءِ. اسان کي پوري طرح ياد
نه آهي مگر اگر ڪنهن پڇيو هوندو ته اسان جواب ڏنو هوندو ونم نوڪري ڪر
۾ ڪو حرج ڪونهين باقي ڪهڙي نوڪري ان جو فيصلو ڏاڪي خود ڪرڻو آهي ڪ
ڪهڙي مناسب ٿيندي باقي ان ڳالهه کي وري اسان جو حڪم آهي ته نوڪر
تي ڏين کي موڪل ايهو اوهان جي پاءُ کي چوڻ مناسب نه هو - وڌيڪ ڪه
معاملن ۾ اسين حڪم نه ڪندا آهيون مگر جيڪا شي خراب آهي اها چوند
سين ته هي حڪم بي واجب آهي -

حضرت پير بادشاه جن جوهڪ نوجوان دوست ڏانهن لکيل خط

السلام عليڪم - توهان جي ملاقات ۾ معلوم ٿيو ته اوهان جا خيالات مذهبي ٿي رهيا آهن. تنهن لاءِ اسان کي خوشي ٿي جو نوجوانن ۾ اڄ ڪلهه مذهب کان مخالفت جو رجحان وڌي رهيو آهي. ان کان اوهين دور آهيو ۽ مذهب ۾ پوري دلچسپي ٿا وٺو.

برادر صاحب اوهان جي اها ڳالهه بڌي حيرت لڳي ته اوهين پنهنجي جسم کي ڪمزور بنائڻ جي خيال ۾ آهيو. حالانڪه حضرت نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم جي حديث آهي المومن القوي خيره واحب الى الله من المومن الضعيف رواه مسلم جي روايت آهي ته الله تعالىٰ وٽ طاقتور مومن ڪمزور مومن کان وڌيڪ محبوب آهي.

اهڙي طرح ڪاروبار کي اگر ماڻهو ترقي ڪري ٿو ۽ دولتمند بڻجي وڃي ٿو ته اهو به خراب نه آهي جو احمد ۽ نسائي جي روايت آهي ته ابو الاحرص پنهن جي والد کان روايت ڪئي ته آءُ حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم جي خدمت ۾

Marfat.com

حاضر ٿيس منهنجا ڪپڙا بلڪل ساده هوا پاڻ پڇيائون ته تووٽ مال
آهي مون جواب ڏنو ته هائو سڀ ڪجهه آهي. پاڻ فرمايائون ته ڪه
مال مون چيو ته هر قسم جو مال اٺ ڳئون ڍڳا ٻڪري گهوڙا غلام ۽ ٻانهيو
پاڻ فرمايائون ته توکي خدا مال ڏنو آهي ته الله جي نعمت ۽ بزرگي ج
اثر تنهن جي جسم تي ظاهر ٿيڻ گهرجي.

قرآن شريف ۾ خدا فرمائي ٿو ته ان الله يرزق من يشاء بغير
حساب خدا جنهن کي چاهي ٿو ته بي حساب رزق ڏئي ٿو.

خدا قرآن شريف ۾ فرمائي ٿو ته اي مومنو جڏهين جمع جي نما
جو سڏ ٿئي ته ڊوڙو الله جي ياد ڪرڻ لاءِ ۽ واپار کي ڇڏي ڏيو ايه
اوهان لاءِ بهتر آهي اگر اوهين سمجهو ٿا ۽ جڏهين نماز ختم
ٿئي ته زمين ۾ پکڙجي ويو ۽ خدا جي فضل جي طلب ڪريو ۽ خدا کي
ڪثرت سان ياد ڪريو. ان مان ظاهر آهي ته جمع جي نماز کان پوءِ وڃ
ڪاروبار ۽ ڌنڌي کي لڳو ائين نه آهي ته خدا جي ياد ۾ ويهي
ڌنڌو روزگار ڦٽي ڪري ڇڏيو.

چيست دنيا از خدا غافل شدن
نے قماش و نقره فرزند زن

دنيا اها آهي ته خدا کان غافل ٿئي ائين نه آهي ته ....
جواهرات چاندي مال ۽ اولاد وٽس نه هجي

اگر اوهان ان خيال ۾ آهيو ته پنهنجي بدن کي ڪمزور بنايو وڃي
ته اوهين ڏسو اسلام جڏهين شروع ٿيو ته حضرت امير حمزه ۽ حضرت علي

Marfat.com

۽ ٻيا ڪيترا پهلوان پيدا ٿيا جن ڪيترين وڏين ڪاميابين ڪيون ۽ جنگين ڪري سڄو اتر آفريڪا اسپين اڪثر حصه اتر ايشيا جو ترار جي زور تي فتح ڪيو ۽ سنڌ به قبضه ۾ ڪئي ويا هئي شمشير بازاً وهان جي خيال موجب بڪون ڪيدي بدن ڪمزور ڪرڻ وارا هوا ويا حضرت امير عثمان ان وقت جاهڪ ڪروڙ پتي واپاري نه هوا ۽ جنگن ۾ پيسه جي وڏي مدد نه ڪندا هوا قرآن شريف جي آيته جا نماز جي آخر ۾ پڙهبي آهي.

ربنا اتنا في الدنيا حسنة و في الاخرة حسنةً و قنا عذاب النار يعني اي پروردگار اسان جي دنيا چڱي ڪر اسان جي آخرت چڱي ڪر ۽ اسان کي باهه جي عذاب کان بچاءِ

ويا حضرت داؤد کي عاليشان حڪومت خدا جي مهرباني سان نه ملي ويا سندس فرزند حضرت سليمان کي جنن ۽ انسانن تي حڪومت نه ملي.

ڏسو حضرت سليمان جي دعا قرآن شريف ۾ سوره جن

قال رب اغفرلي و هب لي ملكاً لا ينبغي لاحد من بعدي انك انت الوهاب - اي پروردگار مون کي معاف ڪر ۽ مون کي حڪومت عطا ڪر جو ڪو به مون کان پوءِ اهڙو نه ٿئي تحقيق تون بخشش ڪندڙ آهين. ڏسو پيغمبرن به حڪومت جون دعائون ڪيون دنيا جي ترقي لاءِ ڪوشش ڪرڻ هر مومن جو فرض آهي ۽ ان سان گڏ آخرت جو به خيال رکڻو آهي. اگر انسان دنيا جي

Marfat.com

ڪوشش نه ڪري ها ته هن وقت ان حالت ۾ هجي ها جا اسٽون ايج stone age جي ماڻهن جي هئي ۽ غارن ۾ ويٺا هوا ڏسو انهن ڪيتري ترقي ڪري هاڻي چنڊ تي به ماڻهو لاٿا آهن جڏهن عربن ترقي ڪرڻ شروع ڪئي ته اسپين ۾ مدرسا کوليا. جتي سڄي يورپ جا طالب علم اچي عربن کان علم سکندا هوا پوءِ آهسته آهسته جڏهن عرب ڪمزور ٿيا ته يورپين تقريباً سڄي دنيا تي غالب ٿي ويا. اسلام اسان کي سيکاري ٿو ته اوهين طاقتور ٿيو ان مان مطلب فقط جسم جي طاقت جو نه ونڻ کپي پر جسماني اقتصادي ۽ علم وغيره جيڪي به خوبيون دنيا ۾ آهن تن جي حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ کپي.

هيٺيون حديثون پڙهو

اعمل لدنيا کانک تعيش ابداً واعمل لاخرتک فانک تموت غداً ۔ پنهنجي دنيا جي لاءِ اهڙي طرح ڪماءِ جو جڻ هميشه جيئرو رهندين ۽ پنهنجي آخرة لاءِ اهڙي طرح ڪماءِ جو جڻ سڀاڻي مرندين.

التمسوا الرزق في خبايا الارض ان الله يحب معالي الامور واشرافها ويکره دنيها وسفاها.

زمين جي لڪل هنڌن مان رزق حاصل ڪريو. تحقيق الله بلند ۽ شريف ڪم کي پيار ڪري ٿو ۽ ادنيٰ ۽ ذليل ڪم کي ناپسند ڪري ٿو.

حاصل ڪلام ته اسلام جي تعليم موجب اسان کي هر نموني جي ترقي لاءِ ڪوشش ڪرڻ کپي چاهي بادي بلڊنگ يا دولت حاصل ڪرڻ يا سائنس حاصل ڪرڻ يا ڪو به اهڙو ڪم جنهن مان ٻين کي فائده پهچائي سگهجي حديث آهي خير الناس من ينفع الناس چڱو ماڻهو اهو آهي

Marfat.com

جو ھن کي فائدو پھچائي ايھا تہ ٻن مذھب جي تعليم آھي تہ جيئن تبت جا لاما
مڙھين ۾ ويٺا خدا جي عبادت ڪندا ھوا - ۽ بلڪل بيڪار ھوندا ھوا پوءِ
عوامي حڪومت چين انھن مڙھين مان ڪين ڪڍي ترقي جي ڪمن تي لڳايو
اگر منھنجي خيالن تي اوھان جو اعتراض ھجي تہ بلا حجاب لکي موڪليندا -
ان ۾ ڪو بہ شڪ نہ آھي تہ اسلام جي تعليم موجب نماز، روزو ۽ حج زڪوات
ھر مسلم تي فرض آھي مگر انسان ايھو مطلب نہ ٿو نڪري تہ دنيا جا ڪم
ڇڏي ڏي تہ پوءِ تہ اھو ھڪ بيڪار ثابت ٿيندو -

Marfat.com

حضرت پير پاد شاه جن طرفان ۾ اشتهار مبارڪ عام و خاص لاءِ جاري ڪيا ويا هئا، جن جو نقل هت پيش ڪجي ٿو.

Marfat.com

٧٨٦

ڪُل

سيني مومن جماعت ناجيه جي ماڻهن کي اطلاع ڏنو ٿو وڃي ته لواري شريف ۾ تاريخ ٩-١٠ ذوالحج هميشه وانگر ڪٺا ٿين. جو اهي ڏينهن رحمت وارا آهن.

پير گل حسن صديقي

پير لواري - گارڊن ڪوارٽر - ڪراچي

٧٨٦

ڪُل

درگاهه لواري شريف تي ٩-١٠ ذوالحج جو جيڪو اجتماع گذريل ٻه سو سالن کان ٿيندو آهي، ان متعلق ١٩٣٨ع ۾ سياسي بنا تي ڪانگريسي علمائن غلط ۽ ڪوڙا الزام لڳايا هئا ته لواري شريف ۾ حج بيت الله جون رسمون ادا ڪيون وڃن ٿيون. ڪانگريسي حڪومت سن ١٩٣٩ع ۾ جڏهن طاقت ۾ آئي ته ڏهن مٿين اجتماع کي "حج لواري" جو نالو ڏيئي ان تي بندش وجهي

Marfat.com

ڇڏي- لفظ ”حج لواري“ خود مخالفين جو ايجاد ڪيل آهي.

اسان ٻاهر هاهر وقت اخبارن، اشتهارن، پمفليٽن ۽ پوسٽرن ذريعي عام مسلمان ڀائرن کي آگاهه ڪندا آيا آهيون ته مٿيان الزام غلط ۽ بي بنياد آهن. جن جي تصديق ڪورٽ طرفان به ٿيل آهي- اسان جو حج بيت الله ۾ پورو پورو ايمان آهي. اسان جو هي ايمان آهي ته حج مڪي شريف ۾ ئي ٿئي ٿو.

منهنجي والد بزرگوار حضرت پير حاجي احمد زمان قدس سره جنهن جي وقت ۾ مخالفين هي فتنو ڪڙو ڪيو هو، ٽي دفعا حج بيت الله جا ادا ڪيا هئا ۽ سندن والد بزرگوار قدس سره ۽ سندن جد امجد قدس سره ڇهه ڇهه ڀيرا حج بيت الله کان مشرف ٿي انهيءَ پاڪ سرزمين تي ابدالآباد آرام فرما آهن.

درگاهه لواري شريف تي ٩-١٠ ذوالحج جي نماز، تلاوت قرآن مجيد قصائد خواني ۽ تسبيح و تهليل ٿيندي آهي- ان کانسواءِ ڪو به ڪم خلاف شريعت وطريقت نه ٿيو آهي ۽ نه ٿيندو آهي اهڙا اجتماع ٩-١٠ ذوالحج جي ڏينهن ۾ سنڌ ۽ ٻاهر ڪيترن ئي درگاهن ۽ مشهور جڳهن تي ٿيندا رهن ٿا.

اسان عام مسلمان ڀائرن کي اميد ٿا ڪيون، ته هن واضح اعلان کان پوءِ مخالفين درگاهه لواري شريف جي ڪوڙن الزامن ۽ بهتانن تي هرگز اعتبار نه ڪندا- وما علينا الا البلاغ المبين-

پير گل حسن صديقي

سجاده نشين درگاهه لواري شريف

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

تحرير: پيربخش جوڻيجو

ٻوليان ٻوليان مَ لهان......

اسان جا ابا ڏاڏا هوندا ته ڪهڙن ئي پيرن جي در تي حاضري ڏيندا ۽ ڏن پڙهيندا ۽ مريد ٿيا پر ڪروڙين احسان انهيءَ خالق اڪبر جا جنهن ٻٽڪندڙ ورتن وسارائي ۽ ان حقيقي در پاڪ جي چانئٺ چمائي جنهن لاءِ جيڪڏهن ساري عمر ويهي ٿورا لاهجن ته ڇا پر ڳاڻيون تڏهن به ٿورا اتي ندا جيئن منهنجي شاهه جي سائين مالڪ سلطان الاولياءِ جن فرمايو آهي ته

1 ”پاڻ ڪٽي پرينءَ ڏاهه، ڪڏهن پهتي ڪان
تن ڳُڌڙ نه غيرَ جو، جتي سچ جي ساڃاءِ
ورُنو وحدت واءُ، دوئي سڀ دور ٿي.“

2 ”صوفين صاف ڪيو ڏ وئي ورق وَجودَ جو
تڏهه تن ٿيو، جيري پسڻ پري جو“

مطلب ته هي خاص وهب ۾ سنڌ ۾ بي انت سخاوت جي عنايت هئي جنهن منهنجي والد صاحب کي پنهنجي راهه تان هٽائي صراط المستقيم جي راهه تي آندو. اهو سمورو تفصيلي احوال جڏهن مالڪ جي منشا پاڪ ٿيندي ته ڪتابي صورت ۾ پڙهندڙن اڳيان پيش ڪبو. جنهن لاءِ راقم ٿوري گهڻي جستجو ۾ آهي. جيئن فرمايل آهي ته هر انسان کي

Marfat.com

لهرجي ته پنهنجو پنهنجو سعيو ڪري وڏيڪ ڪاميابي عطا ڪرڻ وارو مالڪ حقيقي آهي. جيئن قرآن پاڪ ۾ آهي ته

"لَيۡسَ لِلۡاِنۡسَانِ اِلَّا مَا سَعٰي"

١٩٦٢ع جو زمانو هو، جڏهن آءٌ گورنمنٽ هاءِ اسڪول ٺٽو ڪريءَ ۾ پڙهندو هوس. اسان جي ڳوٺ وارا ماڻهو جيڪي پڻ هن جماعت پاڪ سان وابستو رکندا هئا. تن جي واتان اهاڳالهه ٻڌڻ ۾ آئي ته ڄڻ جب پهرين واري ڏهاڙي پاڪ ۾ اچي ڪي اڪيچار ڏينهن رهيا آهن صبحاڻي مڪان پاڪ لواري شريف هلڻ جو سانباهو ڪيو. اهو ٻڌي منهنجي دل پڻ اڌمو ڪاڏو نه جيڪر آءٌ به هنن جماعت وارن سان لواري شريف وڃان. دل ۾ سوچڻ لڳس ته خبر نه آهي ته اتي الائجي ڪهڙا ڪهڙا مزا هوندا جيا ڪاڻ جو تياري ڪندڙ ماڻهن جا منهن خوشيءَ وچان گلاب جي گل مثل نظر اچي رهيا هئا. هرنندي خواه وڏي جي وات ۾ هو ته "هلو لعل لواري هلو لعل لواري." جيئن ته منهنجا امتحان نزديڪ هئا ان ڪري منهنجي والدين اهو جواب ڏنو ته تنهنجو امتحان آهي سو تون ڪيئن تو هلي سگهين. تون تڏهن وڃجان جڏهن تنهنجا امتحان نه هوندا. هي ٻڌي آءٌ ڏاڍو غمگين ٿيس. هو ڏانهن سوچيم ته واقعي منهنجا امتحان ٿيڻ وارا آهن جنهن ڪري والدين جو چوڻ به حق بجانب آهي. هيڏانهن هيءَ مجبوري هو ڏانهن پرين ۽ ڪي پسڻ جي اڻ ڪٿ آس ۽ امید وينرو جيڻ ٿيو باده شهر جتي ريل گاڏيءَ ڪي ڏڪڻ وات وينڌي ڏسي منهنجو هنيئون عشق حقيقيءَ سان تار تار ٿي وي

۽ دل اداس ٿي اھو چوڻ لڳي ته ڪاش! جيڪڏھن آءٌ به انھيءَ ريل ۾ لعل لوارِيءَ وڃان ھان ته ڪيڏو نه مزو اچي ھان. پاڳ پيلا آھن انھن جا جيڪي وڃي محبوب نبي در پاڪ جا سلامي ٿيندا ۽ شرف ملاقات نصيب ڪري واپس اکين ڏٺي مونڊا. اھو سوچيندي مايوسيءَ وچان مون تي اچي ننڊ پھتس.

بيشڪ اھا پيارِي رات چوان، جنھن ۾ معراج ماڻيم جو ھن ريت نصيب ٿيو. خواب ۾ ڏسان ٿو ته ھڪ شخصيت شاھاڻي پوشاڪ ۾ آھي جنھن سان چار ڇڏا ساڻ آھن. مون کان پڇين ٿا ته "بچا توکي ڪلمو شريف اچي ٿو مون عرض ڪيو آھي ته جيءُ سائين! پاڻ فرمائن ٿا ته پڙھي ٻڌاءِ مون حڪم جي تعميل ڪئي. پر تنھن ھوندي به پاڻ وري ٻيھر ڪلمو پاڪ پڙھايو اٿن ۽ فرمائن ٿا ته "آءُ رسول خدا جو آھيان" ۽ ھي چار ملائڪ آھن جن جا پڻ نالا ٻڌائڻ فرمايا اٿن. ان بعد وري فرمايائون ته توکي نماز اچي ٿي مون عرض ڪيو ته جي منھنجا قبلا سائين! پاڻ فرمايائون ته ھاڻي اٿو ته نماز پڙھون. جيئن ئي صف ۾ بيٺا آھيون تيئن آءٌ نماز جي صف مان نڪري ھلڻ لڳو آھيان ان تي حضور سائين جن سان گڏ آيل ملائڪن مونکي پڪڙي ۽ بانھن کان جھلي چون ٿا ته تون ھي ڇا ڪري رھيو آھين رسول ڪريم صلعم جن نماز پڙھائي رھيا آھن ۽ تون صف مان نڪري ھليو آئين. مون وراڻيو ته مون کي اوھان جي ھن ساٿيءَ مان (اگر جو اشارو ڪندي حضرت عزرائيل ڏانھن) ڊپ ٿو لڳي ته متان ھي منھنجو ساھ نه قبض ڪري ڇڏي. ان بعد انھن جي تسلي ڏيڻ تي ته ھي روح قبض نه ڪندو ۽ اسان تنھنجا دوست آھيون ھل ھلي نماز پڙھ

Marfat.com

جنهن کانپوءِ آءُ رسول سائين جن جي پٺيان صف ۾ بيٺو آهيان پر وري به آءُ بيهر صف جڏهن ڇڏي هليو ويس ته ورو اهي ملائڪ سڳورا مونکي وٺڻ لاءِ اچن ٿا ۽ سمجهائن ٿا ته پنهنجي جهان جو سردار توکي نماز پڙهائي، هيو آهي ۽ تون آهين جو نماز ڇڏي هليو وڃين ٿو ته ائين نه ڪر ڪجهه عقل کان ڪم وٺ. ان بعد آءُ بيهر نماز لاءِ آيو آهيان ۽ پوري نماز پڙهي اٿم. سلام ورائڻ کان پوءِ مالڪ سائين جن فرمائين ٿا ته ٻچا تون هنن کان ڊپ جو توکي ڪرين هي ملائڪ آهن ۽ هي تنهنجا دوست آهن. وڌيڪ ارشاد فرمائين ٿا ته "ٻچا تون پاس آهين" ان بعد ياڻ اٿي اسان جي گهر واري جاءِ جي دروازي کان اوله طرف جيڪا ڪوٺي آهي تنهن ڏانهن وڃڻ فرمايو اٿن ۽ مون کي سچائي ٿي آهي جنهن بعد مالڪ سائين جن لک شڪرانا ادا ڪيم جنهن مون جهڙي مسڪين سان ايڏو وڏو ٿو هن واقعي کان پوءِ تقريباً ٽن سالن بعد لواري شريف اچڻ ٿيو ۽ جڏهن پير بادشاه وڏل سردار جو ديدار نصيب ٿيو تڏهن منهنجي روح کي راحت ملي جنهن مان سمجهيم ته حضرت رسول صلعم جيڪو مون کي پاس ڪيو آهي ان مان مراد ڪامل مرشد وٽ اچڻ آهي.

۱۹۷۰ ۾ نوڪري سانگي ڪراچي اچڻ ٿيو مون سان گڏ ٻيا به ڪيترا جماعت جا جو ڪراهيا جيڪي به نوڪري حاصل ڪرڻ لاءِ هتي ڪراچي آيل هئا. اسان جماعت وارن چئن ماڻهن جنهن ۾ جناب ولي محمد سهتو، جناب بيگ محمد پيرزادو جناب علي نواز

۽ آءُ شامل هئا سين. سنڌ سيڪريٽريٽ ۾ نوڪري ملي ان بعد حضرت
قبله پير بادشاهه جن جو ديدار ڏٺو ۽ پاڻ مبارڪن ڏنائون ۽ هدايت
فرمايائون ته "پنهنجا جماعت وارن کي جيترو ٿي سگهي ايترو تعليم
طرف ڌيان ڏين ۽ تعليم حاصل ڪن. پاڻ خاص طرح سان نياڻين جي
جي تعليم لاءِ به فرمائيندا هئا ته صرف ايترو پر پاڻ ذاتي ڪوشش وٺي
غريب والدين جي ٻارن کي پنهنجي خرچ تي تعليم ڏيارائون
۽ سندن نوڪرين جو به بندوبست ڪندا هئا. وڌيڪ پاڻ اهو به
فرمائيندا هئا ته "اسان جي جماعت وارن کي رشوت وغيره وٺڻ نه کپي
۽ انهن کي گهٽ ڪري رشوت نه ملندي پر جيڪڏهن رشوت ملين ۽
ورتائون ته ڦاٿا پيا هوندا."

پاڻ شهنشاهه ڪريم جن پنهنجي جماعت وارن کي هڪجهڙو
ڪري سمجهندا هئا. جيڪڏهن ڪو ملاقات لاءِ عرض ڪرائيندو هو ته
سندس عرض قبول ڪري ملاقات جو شرف بخشيندا هئا. جيڪو درويش
ملاقات ڪري ٻاهر ايندو هو ته اهو ائين چوندو هو ته مون تي سندن
کي قدر هين کان وڌيڪ مهرباني ٿي آهي يعني هر هڪ جا هڪ
نظر سان غم متجي ويندا هئا ۽ مايوس چهرن تي به انت خوشي
اچي ويندي هئي.

هڪ دفعي جي ڳالهه آهي ته آچر جو ڏينهن هو اسان ڪجهه جماعت
آيا وارا بنگلي پاڪ تي آيا سون. منهنجو والد صاحب به ڳوٺ کان
آيل هو ۽ اسان سان گڏ هو. فقيرن کي ملاقات لاءِ عرض ڪيو

Marfat.com

سيڻ جن چيو ته پاڻ پير پادشاه جن ڪنهن ضروري ڪم ۾ مشغول آهن ان
ڪري اڄ ملاقات نه ٿي سگهندي. انهيءَ ڪابيوءِ جيئن ئي اسان ٻاهرين
دروازي کان نڪري بنگلي اسلام قلب طرف وڃي رهيا هئاسون ته
منهنجي والد صاحب چيو ته جيڪر مون وٽ فون هجي ته آءُ حضور پاڪ
۾ عرض ڪريان ته منهنجا سائين اسانکي پنهنجو ديدار ڪرايو اسان
فقيرن جي انڪار ڪرڻ تي واپس وڃون ٿا. ان تي مون والد صاحب کي چيو
ته بابا اوهين درويش ماڻهو آهيو ڪٿ قلبي عرض ڪيو ته ملاقات نصيب
ٿئي اسين ته هت آهيون پيا ديدار ڪندا سين اوهين ته هليا
ويندا. ايتري ۾ ڏسون ته پٺيان هڪ فقير سنڌ ڪندو پيو ڊوڙندو پيو
اچي اسان هڪدم بيهي رهياسون ۽ سوچڻ لڳاسون ته خبر نه آهي ته
فقير الائي جي ڪهڙي سبب سڏي ٿو. ايتري ۾ هو اسان وٽ اچي پهتو
۽ چوڻ لڳو ته حضرت پير پادشاه جن اوهان سڀني کي ملاقات لاءِ گهرايو
آهي. پوءِ ته خوشيءَ وچان وهلور ٿي وياسون ۽ جلدي جلدي موٽندي
حضرت قبله پير پادشاه جو ديدار ڪيوسين. هن مان ظاهر ٿيو ته سندن نظر
ڪيميا هر وقت جماعت وارن تي فرمايل آهي ۽ جڏهن به ڪو عاصي اهو ج
دل سان دانهن ڪري ٿو ته پاڻ هڪدم پڙن ٿا ۽ اها دانهن قبوليت ۾ اچ
ٿي جيئن مالڪ سلطان الاوليا جن شيخ ميان ابراهيم جي عرض ڪرڻ تي
فرمايو آهي ته "مرشد ڪامل ذوالوجهين آهي هڪ طرف الله پاڪ
سان ته ٻئي طرف خلق سان متوجه آهي."

پاڻ شهنشاه ڪريم جن مايوسي ۽ بزدليءَ کان هر وقت منع ڪن

ھئا. جيئن ته ھن ڪا اھڙي ڳالھ سندن حضور ۾ ٿيندي ھئي ته پوءِ تمام گرم

ٿي ويندا ھئا ۽ تنبيھ ڪرڻ فرمائيندا ھئا ته خدا تعاليٰ مان اميد ھرگز نه لاھيو ۽

مايوس بزدل نه ٿيو ڇاڪاڻ ته مايوسي ۽ بزدلي ٻيئي اسان جي مذھب اسلام ۾

حرام آھن ۽ الله تعاليٰ کي اھڙو ماڻھو جيڪو سندس رحمت ۽ عنايت کان

مايوس ۽ نا اميد ٿئي ٿو ۽ بزدلي ڏيکاري ٿو سو ھرگز پسند نه آھي. جيئن قرآن

پاڪ ۾ آھي ترجمہ انسان کي اميد ۾ ۽ خوف جي وچ ۾ رھڻ لڳائي ”ٻئي طرف

سندس حضور پاڪ ۾ ڪا اھڙي ڳالھ نڪرندي ھئي جنھن ۾ جماعت وارن ھمت کان

ڪم ورتو ھوندو ته ان تي پاڻ سرھا ۽ خوش نظر ايندا ھئا.

پاڻ وعدي جا بلڪل پڪا ھوندا ھئا ھڪ دفعي آئون ملاقات لاءِ ويس

شام جو وقت ھيو جيئن ته مون وٽ ڏڪن جي ھڪ وڏي جھولي پريل ھئي

تنھنڪري احوال اورڻ ۾ ڪافي دير ٿي ۽ شام جو ڇھ وڄي ويا پتري

۾ پاڻ ٽيلي فون ڪرڻ فرمايائون جنھن سان پاڻ ڳالھائي رھيا ھئا ان کي

فرمايائون ته نوکي اسان وٽ آيو ھو جنھن لاءِ تو اسان کان ملاقات جو

ٽائيم شام جو ڇھين بجه جو ورتو ھيو ھينئر ڇھ وڄي ويا آھن تون آيا ن

نه پھتو آھين ان تي شايد ٽيليفون پڙ ندو ته جلد اچڻ لاءِ عرض ڪيو پوءِ

پاڻ فون رکيائون انھي مان بخوبي اندازو لڳائي سگھجي ٿو ته واعدي

متعلق پاڻ ڪيترو نه تاڪيد ڪندا ھئا.

پاڻ قبلہ جن جي سموري زندگي حضور اڪرم صلعم جن جي حيات طيبہ

جو ھو بھو نمونو ھئي سندن پيغام ۾ بعض ۽ ڪينو ۽ ڪلا کان پاسو

ڪرڻ ۾ ھڪ ٻئي سان محبت سان ھلڻ لاءِ تاڪيد فرمايل آھي.

Marfat.com

سندن سڪيا ڪاهلن کي هوشيار ڪرڻ مظلومن جي دادرسي ڪرائڻ ۽ ڪل بني آدم کي امن ۽ صراط المستقيم ڏانهن آڻڻ جو سنڌ آهي جنهن تي عمل ڪرڻ سان دنيا ۽ عقبا سنواري سگهجي ٿي، جيئن منهنجي مٺڙي مرشد حضرت محبوب الصمد خواجه گل محمد قدس سره ساهه جي سائين جو فرمان پاڪ آهي ته "سچو مريد اهو آهي جو پنهنجي پير جي قول ۽ فعل کي سند ڪري وٺي."

پاڻ مالڪ خدا جي رضا تي راضي رهيا ۽ جيڪي ڪين ڏسڻ ۾ ايندو هو تنهن تي صبر ۽ شڪر ڪندا هئا. هڪ دفعي محمد فقير ميمڻ برنس روڊ واري مون سان ذڪر ڪيو ته پاڻ حضرت قبله گاهه جن هڪ دفعي فرمايو ته "اسان کي نرينو اولاد ٿيڻ جي تمام گهڻي سڪ ۽ تمنا هئي پر بابا سائين ۽ جن کي اها ڳالهه قبول نه پيئي ان ڪري اسان به سندن رضا تي راضي آهيون."

جيڪڏهن سندن صبر جي حد ڏسبي ته بي اختيار اکيون آب ۾ پرجي اينديون جيڪڏهن سندن الفاظ مبارڪ جيڪي سندن هٿن سان قلمبند ٿيل آهن سي ڌرا هجن ته هوند هي زمين ونڊڻ ٽڙڻ، جبل ته چاپر آسمان به ڏري جو داستان پڙهي بي اختيار روئي ڏيندا. سندن انهن الفاظن کي پڙهڻ سان دل جي ڌرتي ڪن وڏي ويندي ۽ بي انت اکين مان آب جاري ٿي ويندو. آسمان وارن کي منهنجي هن دل جي ڌرتي رشڪ اچي ويندو. اهي ناياب قلمي نسخا اڄ به موجوده سجاده نشين حضرت پير ميان فيض محمد نقشبندي جن وٽ موجود آهن ۽ جيڪڏهن ڪو به ڏسڻ يا پڙهڻ چاهي ته ڏسي ۽ پڙهي سگهي ٿو مگر ڪجهه الفاظ جيڪي اڄ به مون ناچيز جي دل تي نقش ٿيل آهن سي هتي بيان ڪرڻ ضروري سمجهان ٿو. هڪ دفعي جي ڳالهه آهي ته آءٌ حضور پاڪ ۾ ڪنهن عرض

پيش ڪرڻ لاءِ حاضر ٿيس مون کي پاڻ شام جي وقت اچڻ جو فرمايائون گفتگو هلي رهي هئي ۽ مون وٽ ٻه جيڪو بدين جو بار هو سو آهستي آهستي ڪري پئي عرض ڪيم انهيءَ ڪري هئي ملاقات ڪافي وڏي رهي. هڪ لڳا جڏهن مون عرض ڪيو ته قبلا سائين! هيترو مڪان پاڪ جو نمائندو (محترم محمد صادق فقير (جيڪو پاڻ ڪنهن خاص فيصلي لاءِ مقرر ڪيو هو) سو ڪوٺ آيو هو ۽ فيصلو ٿيو آهي ۽ ٻئي ڌريون جيڪي جماعت جون هيون سي پاڻ ۾ ٺهي ويا سون تڏهن پاڻ جوش ۾ اچي فرمايائون ته اوهان اها غلطي ڪئي آهي جو ڪيس تان هٿ کنيو ۽ توهان کي ڪيس تان هٿ کڻڻ نه کپندو هو جنهن تي مون عرض ڪيو ته منهنجا سائين! واقعي اهو قصور آهي پر ڪيس تان دستبردار ٿيڻ جو اهو ئي هڪ سبب هو جو ٻئي ڌريون جماعت جا هئا سون ان تي پاڻ پنهنجو ڪيس جيڪو سنڌن ظاهري نياڻي متعلق ڪورٽ ۾ هليو هو تنهن جو ذڪر هنن لفظن ۾ ڪرڻ فرمايائون " اسانجي ٻه هڪ نياڻي هئي جنهن لاءِ اسان ڪيس ڪيا پر هن اسانکي پنهنجو نه ڪيو ۽ اسان ٻيو ۽ هن کي ڏي دعوى ڪري ڇڏيو" هي سنڌن الفاظ مبارڪ هئا جن سان ظاهر ٿئي ٿو ته سنڌن کي انهيءَ نياڻي جو ڪيترو فڪر ۽ ڏک هيو مگر بيحد افسوس جو سنڌن نياڻي ڪانئن لاتعلقي جو اظهار ڪيو. هي حقيقت ڪورٽ جي رڪارڊ تي اڄ به موجود آهي.

پاڻ ڪريم نماز جا بلڪل پابند هوندا هئا ايتري قدر جو بيمار رهيا سبب ڪمزوري وچڻ ڪري ٻه نماز نه ڇڏيائون - هڪ دفعي آءٌ سنڌن حضور ۾ ويٺل هوس شام جو وقت هو ته پاڻ علي بخش فقير کي مصلو

Marfat.com

وڃاڻڻ لاءِ فرمايائون ۽ مون کي نظر ۾ رکي فرمائي ڇڏيائون ته تون اچي ۽ ويهي اسان نماز پڙهون پوءِ گفتگو ڪنداسون. حڪم مطابق آءُ ويٺو هيس جڏهن پاڻ نماز پڙهي رهيا هئا ته مون پٺي سندن جسم پاڪ ڏانهن نهاري سوچيم ته پاڻ ايتري ڪمزوري هوندي به پابندي سان نماز پڙهي رهيا آهن اسان جماعت وارن کي به گهرجي ته سندن هر قول ۽ فعل جي تقليد ڪري راه نجات حاصل ڪريون (آمين)

تحرير: ولي محمد سهتو.

”مون سان مون پرين پورا ئي ءَ پال ڪيا“

آءٌ اڃا پرائمري اسڪول ۾ به نه داخل ٿيو هوس جڏهن پنهنجي والد سان پنهنجي مرشد حضرت پير بادشاهه گل حسن قدس سره جي حضور ۾ حاضريءَ جي سعادت نصيب ٿي بعد ۾ ڏهن سالن جي عمر ۾ مون کان منهنجو والد جدا ٿي راهه رباني وٺي ويو ۽ مون لاءِ زندگيءَ جي انوکي ۽ اڻاڳي ۽ ڏکن واري وات ڇڏي ويو جنهن ۾ مون کي پنهنجي مرشد حضرت پير بادشاهه جي ظاهر ۽ باطن مدد اينرو سات ڏنو جو آئون نه صرف اعليٰ تعليم حاصل ڪري باعزت زندگي گذارڻ جهڙو ٿيس بلڪه روحاني طور به تسليم ڪرڻو پيم ته مرشد ڪامل اها هستي آهي جنهن جي مهرباني سان طالب دين دنيا ۽ عقبيٰ ۾ سرخرو ٿي ٿو ۽ بنا رهنمائي مرشد ڪامل جي انسان اوجهڙ ۾ اوندهه ۾ وڃي ڦاسي ٿو.

مون پنهنجي مختصر حياتي ۾ دنيا جون ڪيتريون آزمائشون ۽ ذهني تڪليفون برداشت ڪيون ۽ منهنجي لاءِ اهڙا لمحه به آيا جڏهن مون عملي طور تي پنهنجي مرشد جي نظر ڪرم کي آزمايو ۽ ڏٺم ته سندس ديدار ۾ ۽ نظر ۾ شفا آهي ۽ سندس قرب ۽ ڪرم سان بندي جون تقديرون بدلجي وڃن ٿيون ۽ تقدير جا اجلايل مسلسل تير منهنجي پيرن ۾ اچي ڪريا پر آءٌ محفوظ هيس.

آءٌ جڏهن ڏهين ڪلاس ۾ اسڪول نواب شاهه ۾ داخل ٿيس تڏهن گهر وارا مسئلا ايترو ته پريشان ڪرڻ لڳا جو منهنجو ذهن درسي ڪتابن کي تسليم ڪرڻ کان انڪار ڪرڻ لڳو. سائين پير پاشاه جي حضور ۾ عرض ڪيم ته مون کان پڙهيو نٿو ٿئي پاڻ ڳاڃهه پري نظر سان مون کي سڏي پنهنجي پرم ۾ ويهاري تاڪيد سان فرمايائون " ياد رک توکي هر حالت ۾ پڙهڻو آهي. جيڪي حالتون اڄ آهن سي سڀاڻ ڪون هونديون " سندن ان ڳاڃهه پري ۽ ڪرم واري نظر جو اهو اثر ٿيو جو مون پرائمري کان ميٽرڪ تائين هر سال پهريون نمبر حاصل ڪيو ۽ ميٽرڪ فرسٽ ڊويزن ۾ پاس ڪئي. مون پنهنجي آقا کي ان وقت وڏيڪ آزمايو جڏهن آئون روزگار جي تلاش ۾ سرگردان ٿيس ۽ تمام گهڻي ڪوشش جي باوجود مون کي ڪاميابي حاصل ڪا نه ٿي ۽ منهنجي مسلسل ڪوشش ۽ مالڪ کي ياد ڪرڻ ۽ ستائڻ جي باوجود جڏهن مشڪل حل ٿيو تڏهن منهنجو نفس مون تي قابض ٿيڻ لڳو

Marfat.com

۽ قلب ۾ وسواس وجهڻ لڳو ۽ عقيدت جي ڪوٽ کي ڍاهڻ جون بيهوديون ڪوششون شروع ڪيائين هڪڙو ڏينهن اهڙو به آيو جڏهين منهنجي دل کي نفس مڪمل ڪنٽرول ڪري ورتو ۽ مون دل ئي دل ۾ چيو ته جيڪو پير دنيا جا مشڪل حل نٿو ڪري سگهي اهو آخرت ڪهڙي ڇڏائيندو - هي سڀ فريب آهي پيري غريب ابوجهه انسانن جو ڌهني استحصال ڪيو آهي وغيره وغيره انهن ڏينهن ۾ آئون اسلام قلب ۾ هند و هوس - جيڪي حق جا طالب آهن اهي منهنجي ان ڪيفيت جو صحيح اندازو لڳائي سگهن ٿا. نه حق جي محبت جي ميخ قلب مان ڪڍڻ ڏاڍي ڏکي آهي سوان ڏينهن منهنجي قلبي ڪيفيت جو جيا حال هوا هو لفظن ۾ بيان ڪرڻ محال آهي انهئَ لمحن ۾ جڏهين منهنجو ايمان مونکان موڪلائي رهيو هو - مونکي ٿڪاوٽ محسوس ٿي ۽ آئون اسلام قلب ۾ مٿي وڃي سمهي پيس - ٻن پهرن جو ٽائيم هو - جيئن ئي منهنجي اک لڳي ته خواب ۾ ڏسان پيو ته پاڻ پير بادشاه ڪريم اسلام قلب ۾ آيا آهن سندن موٽر بلو ٿو پيو ٿا انب جي وڻ وٽ اچي بيٺي آهي ۽ پاڻ ڪار مان لهي لڪڻ هٿ ۾ ڪري پاڻي واري ٽانڪي جتي وضو ڪندا آهيون تنهن طرف اچي رهيا آهن ۽ آءٌ ڪاٺ جي ٻاري ڪان کين ڏسان پيو - دل چيو بادشاه آيو آهي اٿي ته بيهه !! نفس جواب ڏنو ته مون کي ڏنو ڇا اٿس.

Marfat.com

جواني ٻيهان !! هاڻ ڏٺم ته پاڻ اتي ئي دروازي کان رحتي پاڻي ۾ جامت ڪئيل آهن) مٿي چڙهيا آهن ۽ منهنجا پير بہ سندن طرف آهن پر مونکي منهنجي نفس اٿڻ نہ ڏنو- پاڻ منهنجي سيرانديءَ کان اچي ويٺا- پنهنجو مبارڪ هٿ منهنجي پيشانيءَ تي رکي قيرائڻ شروع ڪيائون ۽ فرمايائون " توکي نوڪري نٿو ملي ؟ مونکي بي اختيار روئڻ اچي ويو ۽ مون عرض ڪيو- قبلہ منهنجي لاءِ تووٽ روزي ئي ڪانهي" پاڻ پنهنجو هٿ مبارڪ هن ڀانهيءَ جي پيشانيءَ تي ڦيرائيندي فرمايا ٿون-

"نوڪري نہ تنهنجي گهر ۾ پيئي آهي- پرملندي ئي بہ ڳوٺ ڏانهن سندن اها گفتگو انتها شفقت واري هئي. تصور ڪرڻ ٻسان ٻاهر آئين ٿو پايان جڻ هينئر مخاطب آهن- حالانڪ اهو واقعو ٢ مارچ ١٩٦٨ جو آهي منهنجون اکيون کليون تہ مون پنهنجي کلن ني ڳوڙهن ها ڏناءِ بي اختيار ٿيڻ ڏيئي اٿيس تہ بادشاه آيو آهي مگر ڏٺم تہ اهو سڀ ڪجهہ خواب هو- اها جاءِ اهو بسترو ۽ اهو اسلام قلب !

مون ان واقعي کان اڳ ڪڏهن بہ اهڙي روحاني مهرباني ڪانہ ڏٺي هئي تنهنڪري عجيب ڪيفيت شامل حال هئي - پوءِ آءٌ بستري تان اٿي منهن ڌوئي نڪلي شريف تي آيس ۽ ڏٺم تہ سروس سيلز ڪارپوريشن لاهور وارن طرفان انٽرويو ليٽر آيو آهي- مونکي ١٢ مارچ ١٩٦٨ع تي انٽرويو لاءِ گهرايو هئائون- مقرر ڏينهن تي انٽرويو ڏنم ۽ مون اڪيلي کي چونڊيو ويو ۽ پهرين اپريل ١٩٦٨ع تي آءٌ واحد سنڌي هيس جنهن مذڪوره

Marfat.com

ڪارپوريشن ۾ شاپ مئنيجر جي چارج ورتي مون کي ٽريننگ لاءِ فيصل آباد لائلپور وڃڻو پيو ۽ ٩ مهينن بعد ڪراچي ۾ رکيائون. مون کي ڪراچيءَ ۾ ايريا ڪنٽرول آفيسر نامزد ڪيو ويو. ڪجهه وقت پوءِ نوڪري وڃائڻ جا حيلا هلايا هيڊ آفيس جي جنرل مئنيجر مون کي نواب شاهه رکڻ جا آرڊر ڪيا ته به ايريا ڪنٽرولر مخالفت ڪئي مون کي هڪڙي ڏينهن تمام ذهني پريشاني ٿي ته بادشاهه جو هڪڙو فرمان ته پورو ٿيو جو نوڪري لهڻ ملي ويئي پر ان فرمان جو ٻيو حصو ته "ملندي به گهوٽ ڏانهن" پورو ڪونه ٿيو جو ڪراچيءَ ۾ ڪنٽرولر مونکي تنگ ڪري رهيو هو. چند ئي ڏينهن کان پوءِ ڪنٽرولر ڪوئٽه ويل هو. نواب شاهه جو مئنيجر قضا الاهيءَ سان حادثيءَ ۾ فوت ٿي ويو ۽ مونکي لاهور مان جنرل مئنيجر تار ذريعي گهرائي نواب شاهه ۾ مقرر ڪيو جيڪو منهنجو گهوٽ هو. تحقيق منهنجي بادشاهه جيئن فرمايو هيو تيئن ٿيو.

ان کان بعد زندگيءَ جي ڪيترن ئي موڙن تي منهنجي بادشاهه مسلسل ظاهر توڙي باطن خاص مهربانيون ڪيون جن جي لکڻ لاءِ مڪمل ڪتاب کپن جي.

مون پنهنجي مرشد حضرت پير بادشاهه کي ڏٺو پاڻ ارادو ڪندا هئا ته اهو ڪم ٿي ويندو هيو. ضرورت هئي سندن اڳيان عجز ۽ نياز سان عرض ڪرڻ جي جيڪو پنهنجي آقا اڳيان ڏاهو ٿيندو ۽ حرفتون هلائيندو. عقل استعمال ڪندو اهو منزل ڪونه ماڻي سگهندو!

الا ڏاهي م ٿيا ڏاهيون ڏک ڏسن
مون سا مون پرين پورائيءَ ۾ پال ڪيا

Marfat.com

تحرير محمد آدم عاجز اسحاقائي ڪراچي-

(هي مضمون پهرين عرس مبارڪ تي لکيو ويو)

[ڪيئن مان ڳالهه اي عاشق مٺي محبوب جي ڪري
بچائي ٻاهر دوزخ کان تنهن اٿئي لڱ پڌل پيڙي]

"ساجن شاگرد تنظيم" جيڪا هندن مهيني آگسٽ جي ٤ تاريخ مطابق ٤ ذوالقعدة المبارڪ ١٤٠٣ هه ڌاري قائم ٿي- انهي جماعت جا ڪارڪن انهي جي تشڪيل وقت هڪ ڪتابچو ڇپرايو هو- جنهن ۾ وري حضرت پير بادشاهه ڪريم امام الشيخ مولانا گل حسن صاحب نقشبندي قدس سره جن جي پهرين ڏهاڙي پاڪ ٢٧ ذي القعدة المبارڪ جي موقعي تي پارٽي جماعت ساجن طرفان ڏنل سندن احوال مبارڪ تي مشتمل ننڍو ڪتاب ڇپرائڻ جو ارادو ظاهر ڪيو آهي- انهي سلسلي ۾ هن فقير کي پڻ چيو ويو ته جيڪو ڪجهه احوال ياد هجي سو لکي ڏيان- آئون هن پارٽي جو ٿورائتو آهيان ته هن مونکي ياد ڪيو سان لواڻ پوجئن ته هر ڪنهن کي معلوم آهي ته حضور جن ملڪ قادر جو شفقت سڀ ڪنهن کي عطا ڪيو آهي- جن جو احوال هڪ طويل عرصي تي محيط آهي هن عاجز تي به سندن عنايات واحسانات جي وڏي پالوٺه هئي جنهن کي لکڻ ۾ آڻڻ هڪ امر محال آهي ڪيترن ڳالهين ٻنهي نوعيت جون ته ڪيتريون وري رمزون اهڙيون هيون جن کي عام پڌرائي لاءِ مناسب ڪونهي..

گر زبان گويد ز اسرار نهان

Marfat.com

آتش اسر وزد سوزد اين جهان

(مولانا رومؒ)

ان سواءِ وقتو جي قلتو سببان جيڪو ڪجھ احوال ياد اچي سگھيو آهي سو نذر خدمت ڪريان ٿو اميد آهي ته پيارا انهيءَ احوال کي پڙهي هن عاجز کي دعائي خير ۾ شامل ڪندا.

"چند روح پرور يادون"

عام جماعت ناچيز وانگر هن پاڻ ۽ هن جي خاندان تي پڻ هميشه مڪان شريف جون بي حد مهربانيون ۽ سخاوتون رهيون آهن.

منهنجي ننڍپڻ جي ڳالهه آهي منهنجو والد مرحوم آدم اسحاق قاضي جوهري موزنسان ڳالهه ڪئي ته آءٌ (لکندڙ) ننڍپڻ ۾ سخت بيماريءَ ۾ پيس هندستان جي ضلعي گجرات جي وڏن وڏن ڊاڪٽرن جواب ڏيئي ڇڏيو ته ٻچڻ جو بچڻ محال آهي. بدن تي ماس رهيو ڪو نه هو ڳالهه هڏن جي ٽِڪ بچي هئي. منهنجي والد شهنشاهه امام العالمين حضرت خواجه پير احمد زمان قدس سره کي ڏکو پتر عنايتو لکي موڪليو ۽ دربار والا تبار مان نشين زندگي (حياتي) گهريائين پاڻ جوابه لکرائي موڪليائون ته ٻچي محمد جي دوا ڳوٺ گجرات ضلعي بلڪ دنيا جي ڪنهن به دواخاني ۾ ڪر نه هي - انهيءَ خط ۾

Marfat.com

پاڻ ڪريمن موسمبي جي رس ۽ ڪيلن جي استع
۽ انهن جي ته ڪيبو نڪي موڪليا. توهان، جنه
تي عمل ڪرڻ سان مونکي نئين حياتي ملي ۽ توهان
ڏينهن ۾ آءٌ چڱون ڀلو ٿي پيس. جڏهن منهنجو و
مونکي احمد آباد جي وڏي سرجن وڌو ته ٿي و
ته هو چون لڳو ته هي ته اهو ڀار ٿي ڪو نهي! ه
محض مڪان شريف جي سخاهئي جو مونکي نئ
حياتي ملي شڪر الحمد لله.

(٣) اسان جو وڏو ونانو (منهنجي ناني جو ڀائي جو
حسن فقير جنهنکي ڪلو فقير ڪري سڏيند
هئا. تنهنجو وصال ١٩٥٠ ۾ ڪراچي ۾ ٿيو.
انهي بزرگ عمر وهين ڪان مٿي مڪان شر
جي خدمت ڪئي. زندگي جي پوئين سالن
بنگلي شريف تي ٿي تڪيل هو انهي سان آ
ڳاهي ڳاهي مڪڙ لاءِ ويندو هئوس. هڪ دف
مونکي ٻڌايائين ته آئون بنگلي شريف
طنبيڙي ۾ ويٺل هوس ته پاڻ حضرت پير باد
اسڏ ان آيا ۽ مونڏي نهاري فرمايائون
ته ڪلڪا! تنهنجي عمر ڪيتري آهي؟ عرض ڪ
ته قبله آئون اوهان کان ٽي چار سال ننڍو آ
پاڻ ارشاد فرمايائون ته ڪيئن پڪ؟
آءٌ ته جو ان آهيان ۽ توهان پوڙها آهيو؛ ته
مون عرض ڪيو ته قبله او هان جڏهن ٽي/ چار
جاهئا تڏهن شهنشاه امام العالمين

حضرت پير احمد زمان قدس سره، مونکي ڪڍائي
وهان جي خدمت تي مامور فرمايو هئائون.
تنهيءَ حساب سان منهنجي عمر اوهان کان ٻه/ چار
سال گهٽ چئبي ڇاڪاڻ ته منهنجي اڳين عمر
جيڪا دنيوي معاملن ۾ گذري اها اجائي وئي
جيڪا عمر اوهان جي ۽ مڪان شريف جي
خدمت ۾ گذري اها سڄائي چئبي.

(٣) آءٌ ۽ منهنجو وڏو ڀاءُ مرحوم طيب آدم
اسحاق قاسٽي ٻٽي ناني حوا ٻائي جي پرورش
هيٺ مامي علي محمد ڪانڇ واري مرحوم سان
گڏ رهندا هئاسين. پاڪستان قائم ٿيڻ کان پوءِ
انجمن جماعت ناجيه جي ڪم ڪارن ۾ هلندا هئا
سين. انهيءَ سلسلي ۾ حضور جن هميشه رهبري
فرمائيندا هئا. منهنجي ڀاءُ سان گڏ مونکي به
ديدارجو شرف حاصل ٿيندو رهندو هو. پاڻ
هميشه تاڪيد فرمائيندا هئا ته جماعتي ڀائرن
جي ذاتي معاملن ۾ هرگز دخل نه ڏجو

(٤) هڪ دفعه انجمن طرفان ٩ ۽ ١٠ ذوالحج جي اجتماع
جي باري ۾ هڪ تنديدي مضمون اخبار ۾ وجهرايو
هو. جنهنجي منظوري لاءِ حضور پاڪ ۾ حاضر ٿيس
پاڻ مضمون "ڇپرائڻ" جي منظوري ڏنائون. ٻين ڳالهين
سان گڏ جنهن مخالفن واري اُها ڳالهه نڪتي جنهن ۾
تاريخ تبديل ڪرڻ لاءِ چيو ويو هو ته پاڻ سخت
ناراضگي جو اظهار ڪيائون ۽ ارشاد فرمايائون ته

Marfat.com

اسان هر گهڙي تاريخ نه منائيندا اسين.

٥، هڪ دفعي حيدرآباد ۾ لطيف آباد واري بنگلي
تي ملاقات جي مهل پاڻ کيا ٿون عرض ڪيم ته قبله اِجما
تي سخا ٿئي ۽ ٩، ١٠ ذوالحج تي بندش ختم ٿئي. پ
ڪجهه ته سي جواب ارشاد فرمايائون ته بچا هي ڪم ها
مٿان ٿيڻو آهي.

(٦) هڪ دفعي منهنجي وڏي ڀاءُ مرحوم طيب آد
اسحاق قاضي پنهنجي هڪ خواب جو ذڪر مون سان ڪ
مون حضرت سائين بادشاه ڪريم جن کي رات خواب ۾ ڏ
ڀاڻ ڪراچي واري بنگلي پاڪ ۾ الهندي واري پاس
جتي جماعت سان ملاقات ٿيندي آهي. مسند پاڪ تي جلوه
آهن ۽ اسان ٽئي ڄڻا سامهون ويٺا هئاسين آئون وچ ۾
ويٺو آهيان ۽ منهنجي ساڄي پاسي حاجي سهراب ۽ کٻي
نوح ويٺو آهي. ڀاڻ ڪريمن حاجي سهراب ڏانهن
متوجه ٿيا ۽ پنهنجي قميص مبارڪ ڏانهن اشارو
فرمايائون ته هي جهانا وارا منهنجي هن لباس پسند
ڪن ان ڪري فرمائي پوءِ اسان جي روبرو پاڪ قباءِ دس
مبارڪ پاتائون ان وقت سندن چهرو مبارڪ اهڙو ر
۾ وڌيو جو ظاهر جي اکين ديدار ڪرڻ جي طاقت
هئي. پوءِ ڀاڻ فرمايائون ته هاڻ ڪيئن ٿو ڏسجي
انهي تي نور جو اسان تي اهڙو اثر ٿيو جو اکيون
نه ارپيا جبي آيون ۽ هڪ اکا به کوڙ نه کڄي سگهي
ان کان پوءِ منهنجي اک کلي وئي. عجيب روحاني
ڪيفيت ڏسڻ ۾ آئي الحمد لله.

Marfat.com

دنيوي تڪليفن ۽ بيماري وغيره ۾ حضرت پير
شاهه ڪ يم جن پين مومنن جيان هميشه اسان تي سخاءَ
احبي نظر فرمائيندا هئا. اها مهرباني سدائين جاري
هندي هئي. هڪ دفعي منهنجي گوڏي ۾ سور ٿي
ي. ڊاڪٽر جا علاج ڪرائي. ٽڪيس هڪ ڏينهن چوٿين
ڪ جي موقعي تي قطار ۾ ملاقات لاءِ بيٺو هوس
بڏهين منهنجو وارو آيو ته پاڻ ٻاجهه پيا يون اکيون
ون ڏانهن ڪئي فرمايائون ته ڪيئن آهيو؟ هٿ ٻڌي
عرض ڪيم ته قبله گوڏي جو سور نٿو ڇڏي پڇيائون
ڊاڪٽر جو علاج ڪرايو ٿا؟ عرض ڪيم ته هائو
ڪافي علاج ڪرايو آهي. ڊاڪٽر چون ٿا ته گوڏي جي
هڏي ۾ چڪنائي ختم ٿي وئي آهي تنهنڪري
سور نه ويندو. انهيءَ تي پاڻ مشڪيا ۽ فرمايائون
ته هڏن منجهان چڪنائي ته وڏي عمر ۾ ختم ٿيندي
آهي. تنهنجي عمر ته مس ٣٠ ورهيه هوندي.
اهو ته ناممڪن آهي. مون دوا لاءِ عرض ڪيو ته پاڻ
محمد لائق کي حڪم ڪيائون ته هن کي فلاڻي دوا
ڏي. جنهن جي استعمال سان مونکي اهو سور بلڪل
ڇڏي ويو. هي صرف حضرت جن جي نظرِ شفا جو
ڪرشمو هيو.

۱۱ سندن وصال کان اٽڪل مهينو اڳ بنگلي شريف جي
بهادر محمد صديق ڪئي سان حاضر ٿيس. پاڻ طبيعت
مبارڪ ۾ خوش نه هئا. ۽ ملاقات بند هئي. طنبيلي
۾ محمد لائق فقير وٽ ويٺا هئاسين ته محمد لائق

Marfat.com

فقير کي سڏ ٿيو جنهن مون تي پڻ ايوبه پاڻ گهرايا
خدمت اقدس ۾ حاضر ٿياسين ۽ لوارئي جا لعل
جو گجب اٿي ته جمون - تنهنجي چڪاس لاءِ پڇيائون
جيڪو ڪم مون تي دکيل هو انهي تي عرض ڪيم
اهو پورو ٿي ويو آهي - ٻيون ٻه ڳالهيون نڪتيون
انهي ۾ دوران فرمايا ٿئون ته حضرت علي ڪرم الله
وجههُ جي هڪ مخالف مون کان پڇيو ته ڇا اوهان
پڻ اٿي سگهندا ته حضرت علي کي مشڪلڪشا
ڪري سڏ يندا آهن - پر هو پاڻ پنهنجون مشڪلون
ته حل نه ڪري سگهيو ؟ - تنهنتي مون هن کي جواب ڏنو
ته الله تبارک و تعاليٰ قرآن شريف ۾ فرمائي ٿو
ته انهي ۾ قرآن شريف جي حفاظت جو ذمو اسان
پاڻ تي ڪنيو آهي - ته پوءِ قرآن شريف جي جيڪا بي
حرمتي غير مسلم ماڻهن طرفان ٿيندي ٿي
ته ڇا اٿين جيئو ته الله تعاليٰ کي انهي جي حفاظت
تي قدرت ڪونهي نعوذ بالله من ذالڪ اها
بانهي جي آزمائش آهي -
آزمائش تا قيامت قائم است منهنجي انهي ۾ جواب
تي هو مخالف خاموش ٿي ويو -

برادرم محمد صديق ڪتي پنهنجي ڪجهه
تڪليفن لاءِ هٿ ٻڌي عرض ڪيو - پاڻ قرآن پاڪ
جي هيءَ آيت پڙهيا ٿئون - لَيسَ لِلاِنسَانِ اِلّا مَاسَعيٰ ؕ
ارشاد فرمايا ٿئون ته ڪوشش ڪيو انهي ۾ جو اجر
ضرور ملندو -

Marfat.com

سلام قلب ڪراچي ۾ ڏهاڙي پاڪن حبي ڏينهن
انتظامي ڪم ڪارن بابت ڳالهه نڪتي. پاڻ ڪريمن
صديق ڪشي کي حيڪو انهي ڏ ڪم ڪارين حبي
طبي آهي. تاڪيد فرمايو ته حبيئن منهنجي والد جي
وقت کان ٿيندو پيو اچي سا ڳي طرح انتظام رکجو.
ڪنهنکي خبر هئي پاڻ حبيڪي تاڪيد ڏن ٻه منا پيو لون
ڳالهيون ارشاد فرمائي رهيا آهن ان جو مطلب هيو ته اها
اسان حبي آخري ملاقات
هوندي ۽ پاڻ سفر آخرت حبي تياري ڪري ويٺا
آهن !!!
گذريل سال پاڻ حضرت پير بادشاهه قدس سره جن حبي
وصال بالحق ذو الجلال حبي تاريخ ابجد حبي حساب سان
هن عاجز حقير فقير غلامان مڪان شريف
ار دو بيتن ۾ چئي آهي حبيڪا هيٺ درج آهي -

مرشد ما گل حسن نور الهدىٰ
خازن رحمت شهه لطف وعطا

تو هميشه زندهٔ جاويد هے
چشم عاجز سے اگرچه چهپ گيا

غيب سے القا هوا سال وصال
بشاهِ لواري مشڪل ڪشا صاحب لوا -

١٤٠٢ھ

Marfat.com

تحرير: وڪيل ف. م ميمڻ سانگهڙ

حضرت پير بادشاه

جن جي زندگي مبارڪ جماعت لاءِ راهِ هدايت ۽ راهِ مشعل

لکها بلڪ ڪروڙين ڀيرا کان گهڻا شڪر جو هن ناچيز بنده کي پير بادشاه جن جي بيعت مبارڪ ڪرڻ جو شرف حاصل ٿيو ۽ سندن بيعت مبارڪ ڪري جو شرف حاصل ٿيو ۽ سندن بيعت مبارڪ ڪري ڪا نئين توجه وٺي طريقت پاڪ ۾ داخل ٿيس. شڪر الحمدلله.

هن بنده کي حضرت پير بادشاه جن سان ملاقاتون ڪرڻ جو شرف تمام گهڻا دفعا حاصل ٿيو. جو پاڻ خاص مهرباني فرمائي مشرف ڪيائون.

پاڻ پير بادشاه جن هر ڪنهن غريب امير سان هڪ جهڙي نموني پيش ايندا هئا. وٽن غريب ۽ امير سيٺي هڪ برابر هوندا هئا.

پاڻ قبله جن کي اها ڳالهه قطعي پسند نه هئي ته ڪو ذات پات جي ڪري يا خاندان جي ڪري يا امير هجڻ جي ڪري ڪو به ماڻهو ٻئي تي فوقيت رکي ٿو. پاڻ سدائين اهو درس ڏيندا هئا ته سڀ انسان برابر آهن ۽ پلاڻ ويا موچارو اهو آهي جيڪو نيڪ وڪار آهي. پاڻ بدي جي شادي جي سخت خلاف هوندا هئا. پاڻ بادشاه تمام سادو ڪائيندا هئا. سادو پهريندا هئا تمام تڏ برسان ڳالهائيندا هئا. وٽن ڪا به ڳالهه پيش ڪئي ويندي هئي ته ان جي حقيقت سامهون ايندي هئي ته ان سان انجي پيچا ڳاڇا ڪرائيندا

رهندا هئا جيستائين ته صحيح ۽ سچي ڳالهه سامهون نه اچي وڃي هر ڪنهن کي اها تلقين ڏيندا هئا ته جيڪي ڪجهه حقيقت هجي اها اصل حال ۾ پيش ڪئي وڃي. ڪنهن جو به دٻاءُ نه هجڻ گهرجي. هر حال ۾ خدا کان ئي صرف ڊڄڻ گهرجي. ٻئي ڪنهن کان نه ڊڄي رياءُ نه ڪرڻ گهرجي. پاڻ حضور هميشه نيڪي ۽ چڱن عمل ڪرڻ جي تلقين ڪندا هئا.

پاڻ ڪريمن کي علم، ادب، سائنس، جغرافيه، طب ۽ ٻين علمن تي ڪافي عبور هوندو هون. هميشه حساب ڪتاب ليکي چوکي ۾ تمام گهڻي پڪائي سان ڪم وٺندا هئا. ڪهڙو به ڪم هجي چاهي ذاتي نوعيت جو هجي يا دنياداري بنسبت. ته به ان ۾ صلاح مشورو ضرور ڪندا هئا. پاڻ حضرت جن هر مشڪل مان مشڪل مسئلي جو حل صرف چند لفظن ۾ فورن ڪرڻ فرمائيندا هئا. ڪنهن جو رياءُ نه ڪندا هئا. غريبن جو مفت علاج ڪرائيندا هئا.

مونکي هڪڙو واقعو ياد اچي ويو آهي ته هڪ دفعي بابا مرحوم مون سان ڳالهه ڪئي ته شهنشاهه امام العالمين خواجه پير احمد زمان قدس سره جن جي حضور ۾ لواري شريف ۾ ڪجهه مولوين جي ملاقات دوران پاڻ فرمايائون ته توڪل ئي آهي جيڪا تقدير کي ڦيرائي ٿي ڇڏي. اها تقرير مبارڪ سندن تقريبًا ٣-٤ ڪلاڪ هلي ۽ مختلف نمونن سان مختلف دليلن سان پاڻ اهو ثابت ڪري فرمايائون ته صرف توڪل ئي تقدير کي ڦيرائي سگهي ٿي. بابا مرحوم

Marfat.com

ڇيو ته مون سندن ان فرمان پاڪ تي عمل ڪري توڪل ڪرڻ تي پاڻ
کي هيرايم ۽ توڪل ڪرڻ منهنجي عادت بڻجي ويئي. ان بعد
پاڻ قبله پير احمد زمان قدس سره جن ڪراچي آيا ۽ پوءِ امرتسر
روانا ٿيا. امرتسر ۾ هڪ ڏينهن پاڻ فرمايائون ته تدبير ٿي آهي جيڪا
تقدير کي ڦيرائي ٿي سگهي. مون اها سندن تقرير مبارڪ ٻڌي. اهي
به متضاد فرمان پاڪ ساڳي هستي مبارڪ جي زبان مبارڪ مان ٻڌڻ
کانپوءِ اهو احساس ٿيو ته تدبير ٿي آهي جيڪا تقدير کي ڦيرائي ٿي
سگهي. پر مون جو ڪافي سالن کان توڪل ڪرڻ تي پاڻ کي هيرايو هيم
ان کي تدبير ڪرڻ ڏانهن ورڪيو ۽ ناممڪن نظر آيو. ۽ ائين به ٿي
سمجهيو ته هاڻ تدبير ڪرڻ کان سواءِ تقدير ڪانه بدلبي ڇو جو سندن
فرمان پاڪ ائين آهي. ان تقرير مبارڪ ٻڌڻ بعد مون کي سڄي رات
ننڊ نه آئي ته هاڻ آءٌ ڪيئن تدبير کي عمل ۾ آڻي سگهندس. صبح جو
آءٌ بازار ڏانهن پيدل پئي ويس ته اوچتو آواز ٿيو ڏسان ته پاڻ
(حضرت قبله پير احمد زمان قدس سره) ٽانگي ۾ ويٺل آهن ۽ مون کي
فرمايائون ته بنگله پاڪ تي وڃ جو بيمار يعني پير بادشاه جن
اڪيلا آهن. هتي ڪو به خدمتي ڪونهي. تون ايستائين سندن خدمت
۾ هج جيستائين ٻيو ڪو خدمتي اچي وڃي. آءٌ سڌو بنگله پاڪ
تي آيس ته پاڻ (حضرت قبله پير بادشاه قدس سره) جن فرمايو ته حاجي احسان
ڪيترا ڏينهن ٿيا آهن نه شطرنج ڪانه کيڏي اٿئون. هي چابي کڻ ۽ هن پيتي
مان راند ڪڍ ته راند ڪريون مون ان پيتي مان راند ڪڍي ۽ راند کيڏي

مون کان ڪا وڏي غلطي ٿي وئي جنهن تي ——————
پاڻ پير بادشاه جن فرمايو ته- چاق آهين يا بيمار- تون اهڙيون غلط
چالون هلندي ته، اند جو مزو ڪهڙو ايندو- پاڻ فرمايائون ته
ڏس هي ڪيڏي غلط چال هليو آهين- مون عرض ڪيو ته قبلا چاق
نہ آهيان نہ بيمار بہ نہ مون سربستو احوال سندن تقريرن مبارڪن
وار وعرض ڪري ڇڏ ايمر ته هاڻ ته آءُ سخت مونجهاري ۾ اچي ويو آهيان
تنهن تي پاڻ پير بادشاه جن نه يه فرمايائون ته چا توڪل مڪمل تدبير
ڪانهي چا؟- جيئن اند سولي نموني ڪري ڇڏجي ته ڪرنہ ته ڪٽي راند
بند ڪريون- سندن ايترو چوڻ ۾ منهنجا مونجهارا ڪم ٿيڻ-
چو ته ٻئي ڪلام پاڪ پاڻ ۾ متضاد نہ هئا پر هڪ ٻئي جي تشريح ۾ هئا
جيڪي مونکي سمجهہ ۾ نٿي آيا- ان بعد اند ڪري پوري ڪئي سون-
سو حضرت پير بادشاه جن هر ڪنهن ماڻهو سان سندس حال ۾ تال
موجب توري ٿورن لفظن جيڪي مڪمل ۽ مجمل هوندا هئا مهرباني
ڪرڻ فرمائيند اهئا-

پاڻ پير بادشاه جن هر ڪنهن مجلس پاڪ ۾ سندن رشتيدارن
۽ نياڻي جو ذڪر تمام دکدائڪ نموني ۾ ڪندا هئا ۽ فرمائيندا هئا ته
مونکي تمام گهڻو ~~ابابو~~ اِتالو اٿن- ——————

- آءُ ان وقت اهو سمجهڻ کان قاصر هيس
ته آخر پاڻ پنهنجي گهرو معاملن جون اهڙيون ڳالهيون جماعت
وارن سان بار بار ڇو پيا ٿا ڪن- جڏهن هڪ عام ماڻهون بہ گهرو

Marfat.com

انن قسمن جون ڳالهيون ٻڌي سان ڪرڻ ۾ پنهنجي بي عزتي محسوس ڪندو. پر سندن هن دنياتان قدم مبارڪ کڻڻ بعد اهو معلوم ٿيو ته پاڻ جماعت جي هدايت لاءِ بار بار ڪين ٻڌايو پئي ته اهي رشتيدار ۽ خواه خواه نياڻي سندن خيرخواه نه آهن مگر سندن دشمن آهن ۽ انهن کان خبردار ۽ هوشيار رهجو. مگر صد افسوس جو جماعت سندن واضح سمجهاڻي ۽ هدايت جي باوجود انهن دشمنن جي ڪڍ لڳا آهن. پاڻ لفظ خاندان جي سخت خلاف هوندا هئا. جيڪا جماعت جي ٻچي ٻچي کي خبر آهي پوءِ ته هن محل جماعت خاندان خاندان جي رٽ لڳائي رهي آهي. شال مالڪ سائين سڀني کي بصارت سڄاڻپ واري جو نصيب ڪري آمين.

هڪ ڀيرو آءٌ سندن حضور پاڪ ۾ ويٺو هوس جتي غلام حسين ڏاهري سندن حضور پاڪ ۾ عرض ڪيو ته قبلا اسانکي عمر جو ڳوٺ تقريباً ٢ ميل ڪن آهي. پر رات جو بارن سميت اُتي علم پاڪ هيٺ اچڻ ۽ وڃڻ ۾ تڪليف ٿي ٿئي ۽ هن وقت امام دين جي ڳوٺ جيڪو اسان جي پر ۾ آهي اُتي به نشا وڃي سگهون. مهرباني فرمائي اجازت ملي ته علم پاڪ سندي ڳوٺ ۾ چاڙهيون. پاڻ پير بادشاه جن ڪيس موجوده سجاده نشين حضرت پير فيض محمد مدظله جن کان وڃي اجازت وٺڻ جو فرمان پاڪ ڏنو.

هڪ ٻئي دفعي جونڊ ڪراهي جو پاڻ بادشاه کان وڏيره ما نيٺي وارن علم پاڪ چاڙهڻ لاءِ اجازت گهري ڪين به موجوده سجاده نشين حضرت پير فيض محمد مدظله جن کان وڃي علم پاڪ جي چاڙهڻ جي

Marfat.com

اجازت وٺڻ لاءِ حڪم مليو ۽ ڪين موجوده سجاده نشين جن اهڙي اجازت
ڏني ۽ اُتي وساڻن فقيرن وٽ علم پاڪ چڙهيو جيڪو واقعو منهنجي محبوب
پير بادشاه جن جي زندگي مبارڪ دوران ٿيو.

اُهي طريقت پاڪ جا خاص ڪم ۽ ٻيا ڪيترائي نازڪ ڪم ۽ مسئلا
پير بادشاه جن پاڻ پنهنجي حياتي مبارڪ دوران موجوده سجاده نشين
جن کان ڪرائيندا هئا. جنهنجي تقريباً سڄي جماعت کي سُڌ آهي. ڇا
اُهو ان ڳالهه جو ثبوت نه آهي ته پاڻ پنهنجي زندگي مبارڪ دوران ئي موجوده
سجاده نشين جن کان سجاده نشين واريون خدمتون سرانجام ڪرائيندا هئا.

اُهو ته بادشاه جن جو احسان جنهنجي جو پاڻ وصيت ناموں لکي ڇڏي
ويا ته جيئن دشمن شيطان پليت جي ڪارڻ کان جماعت بچي سگهي.

الحمدلله ڪافي جماعت حضرت پير بادشاه جن جي فرمان پاڪ کي آمين.
ڪندي لبيڪ چوندي موجوده سجاده نشين حضرت پير فيض محمد صاحب
مدظله جن کي پنهنجو روحاني پيشوا ۽ سجاده نشين درگاه لواري شريف،
تسليم ڪيو آهي ۽ ڪين اها عزت ڏني آهي. جيئن مرشد جو فرمان هو. شال مالڪ ڪريم
سڀ جماعت کي حضرت پير بادشاه جن جي امر پاڪ مڃڻ جي توفيق عطا
فرمائي. آمين. ۽ حضرت پير بادشاه ڪريم جن جي ٻڌايل. هدايت
وارن رستن تي هلڻ جي توفيق عطا فرمائي ۽ پنهنجي پيارن جي سچائپ
عطا ڪري. آمين. شال اسانجو مرشد اسان پانهنسان راضي هجي ۽
طريقت پاڪ جي خدمت ڪرڻ جي توفيق عطا فرمائي آمين.

والسلام.

Marfat.com

تحرير

محمد صادق لاکير ولد محمد ابراهيم لاکير ڳوٺ
گھارو تعلقه ميھڙ ضلع دادو

حضرت پير بادشاه قدس سره
جن جي زندگيءَ جا مختلف پهلو

هن مضمون کي شروع ڪرڻ کان اڳ آءٌ اهو ضروري ٿو سمجهان ته آءٌ پنهنجي متعلق ٿورو احوال ڪيان ته آءٌ ڪيئن جماعت لواري شريف جي حلقي ۾ آيس.

۳۳-۱۹۳۲ ڌاري گهمڻ ڦرڻ ۽ زيارت جي خيال سان لواري شريف ۾ اچڻ ٿيو. آءٌ مريد ڪونه هيس البته قاضي امان الله دراڻيءَ ۽ محمد شريف سانداڻن وارن سان قربت ضرور هئي. انهيءَ وقت ۹-۱۰ ذوالحج جي متبرڪ ڏينهن ۾ مٿين دوستن مون کي چيو ته هلي گهمي ڦري اچ ۽ هلي حضرت امام العالمين جي روضه شريف جي به زيارت ڪر. انهيءَ موقعي تي جڏهن طريقه عاليه نقشبنديه ۾ داخل ٿيڻ وارن کي سڏ ٿيو ته اتي مون انڪار ڪيو ۽ واپس ڳوٺ هليو آيس. انهن ڏينهن ۾ مون کي هڪ الجهن درپيش هئي. بظاهر انهي جي سلجهڻ جي ڪا اميد ڪانه هئي انهي لاءِ آئون پيرن فقيرن کي پيو ستائيندو هئس ته من ڪنهن ڪامل ولي جي نظر ڪرم سان

Marfat.com

منهنجو مسئلو حل ٿئي. انهي دوران روضه پاڪ جو تصور حضرت سلطان اولياءُ کي دعا لاءِ ياد ڪيم ته روح کي نهايت اطمينان حاصل ٿيو. پوءِ هن درگاهه پاڪ لاءِ احترام جو جذبو پيدا ٿيو. ٻئي سال اچي حضرت امام العالمين جي حضور ۾ دست بيعت ٿيس ۽ طريقه نقشبندي جو پوئلڳ بڻيس. سندن برقعي ڍڪڻ کان پوءِ بعد آءٌ ڪافي عرصو هڪ عام مريد جيان سندن فرزند ۽ جانشين حضرت پير پادشاهه گل حسن صديقي قدس سره جي دربار ۾ ايندو رهيس. ١٩٥٣ع ۾ لواري شريف ۾ رهائش مل جو بنياد وڌو ويو. منهنجو ڪجهه مشينري سان واسطو رهيو هو. ڪجهه وقت ڪانپور مل جي مشين ۾ ڪنهن درستگي لاءِ مون کي گهرايو ويو. جيڪي مون پنهنجي لياقت آهر درست ڪيو. پوءِ اڪثر مون کي گهرايو ويندو هو. اهو سلسلو ١٩٧٠ع تائين قائم رهيو. ساڳئي سال ۾ مون کي ڪراچي گهرايو ويو ۽ امر ٿيو ته لواري شريف اسٽيٽ جي جانچ پڙتال ڪيان. مون عرض ڪيو ته مون وٽ ايتري علمي قابليت ڪانهي نڪو وري ڪوا هڙو تجربو آهي. جو ڪاروبار جي جانچ پڙتال ڪري سگهان. پاڻ مون ڏي (آگر مبارڪ کڻي فرمايائون ته بچا تو ۾ گهڻو ڪينڪي) آهي تقريبًا انهي وقت کان آءٌ جهڙو ڪر سندن مقربن ۾ شامل

ٿيس. جيڪا خدمت آئون سندن آخر وقت تائين انجام ڏيندو رهيس. تنهن وقت کان وٺي سندن حضور ۾ وقت به وقت ملاقاتون ڪندو رهيس. سندن شخصيت نهايت ئي اعليٰ هئي.

پاڻ نهايت ساده مگر پروقار، هر وقت ترو تازه نظر ايندا هئا. خوش طبع به گهڻو هئا ۽ باريڪ بين به. بد انتظامي ۽ فضول خرچي کان کين نفرت هئي. هڪ ڳالهه جيڪا مون نوٽ ڪئي ته پاڻ ملڪي توڙي غير ملڪي

______ حالات تي تمام گهري نظر رکندا هئا. اخبارات ۽ رسائل جو مطالعو به تمام گهرو ۽ گهڻو هو. اڪثر خبرون مان قطعي ۽ صحيح نتيجا اخذ ڪندا هئا. هڪ دفعي لبنان جي ويڙهه تي گفتگو ڪندي فرمايائون ته مون بيروت ۾ انهي متعلق معلومات ڪئي ته شهر ۾ ڪا به چرپر نظر نه آئي مگر پوءِ جڏهن هڪ شاگرد سان گفتگو ڪيم ته هن زهر اڳارڻ شروع ڪيو. تنهن مان مون اندازو ڪيو ته لبنان هاڻ خانه جنگيءَ جي قريب آهي. آءٌ پوءِ جڏهن پاڪستان پهتس ته هن ستت ئي اخبارن ۾ پڙهيم ته لبنان ۾ جنگ شروع ٿي ويئي آهي.

سندن حضور ۾ جماعت جي فلاح متعلق تمام گهڻي گفتگو ۽ سوچ ويچار ٿيندو هو. سندن اهتمام هئي

Marfat.com

ته جماعت تمام گهڻي خوشحالي هجي ۽ امن ۽ نباڪنهن
تسَ ايءَ جي زندگي گذاري ۽ ڪين جديد سهوليتون ميسرا چين
انهي ڪري پاڻ تعليم متعلق انتها تاڪيد ڪندا هئا
حضرات خانقاه واري بادشاه جو قول مبارڪ آهي ته
ڪوبه علم جهالت کان بهتر آهي. اهو ڳالهه به آشڪار
آهي ته جماعت جيتري قدر آسائش ۾ آهي. ايتري ڪنهن
بدنهيٺي، اهو سندن فرمان مبارڪ تي عمل ڪرڻ جو نئي
نتيجو آهي. ۽ منهنجو اهو ايمان آهي اگر اسان پنهنجي
وقت جي مرشد جي پوري ايمانداري سان سچي
پوئلڳي ۽ فرمانبرداري ڪندا سين ته اسان کي ڪوبه
روحاني رنجهاري نه درپيش نه ايندو پر دنياوي
پريشانيون به هٽي پري ٿي وينديون. دوران گفتگو
هڪ دفعي پڇيا ٿون ته اسان ڪجهه رقم مخصوص ڪري
فلاحي ڪمن لاءِ رکي آهي. ان کي ڪيئن استعمال ڪجي.
مون عرض ڪيو ته قبلا مڪان شريف ۾ جماعت
کي رهائش جي بعض اوقات تڪليف ٿئي ٿي انهي
لاءِ اتي ڪا اڏاوت ڪجي. پاڻ فرمايا ٿون ته ايتري
رقم ڪانهي پوءِ فرمايا ٿون ته مون اهو سوچيو آهي ته
انهي رقم مان غريب بيمار جماعت وارن جو هٽي سني

Marfat.com

اسپتال ۾ علاج ڪرائجي. پوءِ ڪراچي ۾ جيڪي بيمار غريب جماعت وارا ايندا هئا سي بنگلي اسلام قلب ۾ رهندا هئا. ۽ هن جو سندن خرچ تي مهانگو علاج ٿيندو هو.

پاڻ اڪثر مون سان پنهنجي زندگيءَ جي حالات متعلق گفتگو ڪندا هئا. انهي موضوع تي گفتگو ڪندي گهڻو ڪري پنهنجي مخالفن تشيد ارن جي ڪارگذاري خصوصي طرح بيان ڪندا هئا. ڪڏهن به انهي ڳالهه ۾ عار محسوس نه ڪيائون ته هو مائٽ آهن يا پنهنجن جا ڪهڙا عيب ڪو لڪن ۽ انهن جون ڳالهيون لڪائجن. مون کي به تاڪيد ڪندا هئا ته جماعت ۾ اهي ڳالهه سڀ کنهن کي ٻڌايو ته هن مون سان ڪهڙا فريب ونديا آهن. انهيءَ ڳالهه ۾ بالڪل شرم نه ڪجو ته ڪو هو منهنجا مائٽ آهن. انهن مائٽن جو ڪو به لحاظ نه رکيو. هي مائٽ منهنجا اولين ۽ آخرين دشمن آهن ۽ مون سان ڪڏهن به ڀلائي نه ڪندا. ۽ نه ئي وري هن مان چڱائي جي اميد ڪجي. پوءِ پاڻ گهڻائي واقعا بيان ڪيائون. مثال طور لاڪاڻي جيل ۾ انهن شڪارڪندي پير محفوظ جي پروفيسر صفوي سان ڳالهه ٻولهه وارو ذڪر ڪيائون، سولجر بازار ۾ متن قتل جي ڪيس جي فرياد داخل ڪرڻ يا ورڻي وقت وقت سندن ڏيءَ سان ٿيندڙ گفتگو به ڪري ٻڌائيندا هئا

مون کي سندن سورهيائي تي تعجب لڳندو هو ته پاڻ ڪيئن نه ڇا مردي سان پنهنجي شرپسند ماڻهن جي مذموم ڪوشش کي ناڪام بنايائون ورنه اهڙي قسم جا حالات هڪ عام ماڻهو لاءِ موت جو جوکا ڀا ٿا بڻجي سگهن ٿا. في زمانه انسان روحانيت کان ايترو ته غافل ٿي ويو آهي جو ماڻهو ڪنهن پير يا ولي کي بلڪل تسليم نٿا ڪن ۽ نه ئي وري ايهو محسوس ٿا ته اڄوڪي نفسا نفسي جهڙي دور ۾ ڪو صاحب قلب به ٿي سگهي ٿو. مگر منهنجو مشاهدو مون کي انهي اقرار تي مجبور ڪري ٿو ته سندن جهڙو ولي ڪامل دنيا جي ڪنهن ڪنڊ ۾ تي نه هو.

سندن حضور ۾ وڃڻ سان روح کي راحت اچي وينديهئي ۽ قلب کي سڪون سندن نظر ۾ شفا پوشيده هئي سندن ڪلام بي نظير هو. مون جنهن به ڪين خلوص دل سان پڪاريو پاڻ سندن سان ساڻي ٿيا. حاصل ڪلام ته سندن ذات جا ايترا ته پهلو آهن جو اسان جي هڪ عمر انهن کان واقفيت حاصل ڪرڻ لاءِ ناڪافي آهي. نه ئي وري اسان جي زبان ۽ قلم کي اها قوت آهي. جو هڪ اهڙي لاثاني ذات جي مزاج جو احاطو ڪري سگهن.

Marfat.com

صرف اها دعا گهرندس آهيان ته سندن محبت
منهنجي دل ۾ هميشه لاءِ گهر ڪري ۽ مون
کي ۽ منهنجي اولاد کي حضرت سلطان
الاولياءُ جي حضور سان وابستگي نصيب
هجي ——— آمين

Marfat.com

تحرير: مير محمد پيرزادو

حضرت قبله پير پادشاه گل حسن صديقي نقشبندي قدس سره

مرشد ڪريم حضرت خواجه پير بادشاه جن جي ولادت باسعادت تاريخ ١٣ ماه شعبان سال ١٣٢٧ھ بروز آچر شام جي وقت لواري شريف ۾ پاڻ اچانند ٿائي هئا جو سندن والد بزرگوار حضرت پير احمد زمان قدس سره جن کين ساڻ ڪري وچي امرتسر ۾ اسلام ۽ طريقت جي پرچار لاءِ رهيا. رشتيدارن جي اٻٽت ۽ دشمني سبب کين والد سڳورو سدائين گڏ رکندو هو.

سندن والد بزرگوار کين وڏل سردار رحبي نالي سڏيندا هئا. پاڻ اڪيلا فرزند ارجمند هئا، کين ڀيڻ ڀاءُ ڪونه هو، صرف ٻه پيئرون هيون.

سندن چهرو رعبدار ۽ ڪليل هو. پاڻ قد آور ۽ مترس هئا. سندن پوشاڪ سادي مگر صاف ستري هوندي هئي. پاڻ ڪنهن کان به مفت ۾ ڪم نه وٺندا هئا، سندن هر هڪ خليفي ۾ خادم جي پگهار مقرر هوندي هئي. پڻ انهن جي رهائش ۽ کاڌ خوراڪ جو انتظام ڪيل هوندو هو،

Marfat.com

غريبن ۽ مسڪينن کي شاديءَ توڙي بيماريءَ ۽ غميءَ ۾ خاصي امداد ڪندا هئا. روزگار ڏيارڻ جي سلسلي ۾ مريدن جي گهڻي اعانت ڪندا هئا. سندن ذاتي ڪوشش سان لواري شريف جي ننڍڙي ڳوٺ ۾ شهري سهوليتون مهيا ٿي ويون. لواري شريف ۾ هاءِ اسڪول، گرلس مڊل اسڪول، اسپتال، بجلي، واٽر سپلاءِ ۽ ٽيليفون جون سهوليتون ملي ويون. شهر ۾ جيڪي به ماڻهو لڏي اچي رهندا هئا، تن کي بغير معاوضي جي پلاٽ ڏنا ويندا هئا. جيڪو شخص دوڪان ڪرڻ لاءِ ارادو ڪندو هو، ان کي بہ بغير مسواڙ جي جاءِ ملندي هئي.

حضرت پير بادشاهه جن پنهنجي خداداد ذهني قابليت سان سيئي علم معقولات ۽ منقولات جا حاصل ڪري ورتا. سيني علمن تي مڪمل عبور رکندا هئا. پاڻ سنڌيءَ کان علاوه اردو، پارسي، عربي ۽ انگريزي ٻولين پلئ پڙهي، لکي ۽ سمجهي سگهندا هئا. پاڻ عبراني زبان بہ پڙهي ۽ سمجهي سگهندا هئا. حضرت جن فقه، حديث، تفسير، فلسفه، تاريخ، جاگرافي، حڪمت، زراعت، سياست، ادب ۽ تصوف ۾ مهارت رکندا هئا. فن سپاهيگري، نشانه بازي ۽ ورزش جا دلدادا هوندا هئا. حضرت پير بادشاهه جن ڪامل ۽ مڪمل هئا. ايتري قدر ذهين هئا.

جو پاڻ فرمائيندا هئا تہ: ”اسان کي ادائي سالن جي ڄمار کان وٺي سڀ حقيقتون ياد آهن.“ حضرت پير بادشاهه جن جي حافظي جو اهو ڪمال هوندو هو جو اکر ڪا حقيقت ڏهن پندرهن سالن کان اڳي بيان ڪيل، وري جڏهن

Marfat.com

اها حقيقت پيهر بيان ڪندا هئا ته بلڪل ساڳين الفاظن ۾ اظهار ڪندا هئا.

ڪيتري وقت گذرڻ کان پوءِ به ڪين جيڪا ڳالهه هڪ ڀيرو ٻڌائي ويندي هئي، ڪاڻ ڪافي وقت گذرڻ جي باوجود اها ڳالهه وسرندي نه هئي يا ڏگرن ماٺ هڪ حقيقت مثال طور پيش ڪجي ٿي، محترم محمد پناهه قرڙي کان روايت آهي ته تاريخ ٢٣ فيبروري ١٩٧٦ع تي جڏهن ٿي سندن حضور ۾ ويٺو هوس ته پاڻ پاڪستان ٺهڻ کان اڳ جو قصو بيان ڪيائون ته قاضي محمد اشرف محمد ٽنڊي جان واري پڻ ايو ته "حد ٿي وئي آهي جو هو ستي تان وينده بيل گاڏي ۾ ويٺل ماڻهن کي رات جي وقت ۾ ٽنڊي باگي لڳ ڦريو ويو آهي." تنهن بعد پاڻ فرمايائون ته "هاڻي. سڀر هاڻي وي ٿي ڏينهن جو بس پئي ڦرجي ته سڀ ڪو چوي ٿو ته معمولي ڳالهه آهي". جڏهن مون (محمد پناهه) اهو قصو محترم قاضي محمد اشرف ٽنڊي جان محمد واري سان ڪيو، تڏهن عجب ۾ پئجي ويو ۽ چيائين ته: "واقعي اهو قصو مون سندن حضور ۾ ١٩٤٢ع ڌاري پيش ڪيو هو".

سندن مزاج سنجيده ۽ ساڃاهه وارو هو. ڪڏهن ڪنهن سان چرچو ۽ مذاق نه ڪيائون. سچي چمار ۾ ڪڏهن به ڏو ٺهڪ نه ڏنائون؛ هميشه حق ۽ سچ جا پرچارڪ رهيا. ڪوڙ ۽ ڪلا کان سخت نفرت هين. وٽائن ڪو به سوالي خالي نه موٽيو. سيني ايندڙ مريدن ۽ معتقدن کي مشڪندي منهن "ڀلي ڪري آيا" چوڻ فرمائيندا هئا. پاڻ نهائي ۽ حليما ٿي جو مظهر هئا. سندن سامهون ڪنهن به شخص سندن خلاف بڪ ڪندو هو ته ان کي ڪي ڪين چوندا هئا. سندن ڪاڏو ۽ پوشاڪ سادا هوندا هئا. انهي مان حياڻ ته

Marfat.com

ڪيا ئيندا هئا. سڀ تمام گهڻ استعمال ڪندا هئا. سندن اٺڻ ويهڻ ۽ اڊنبرواري نه هوندي هئي ته ان ۽، هٺ ۽ تڪبر کان سخت نفرت هوندي هئن، ڪين هارين ۽ مزدورن سان همدردي هوندي هئي. هڪ دفعي جو ذڪر آهي ته پاڻ ٢١ جون ١٩٧٥ع تي قاضي احمد ضلعي نواب شاه ۾ حضرت پير ميان فيض محمد دماڻي نقشبنديءَ وٽ تشريف فرما ٿيا. سخت گرميءَ جو ٽائو هو، جاءِ ۾ پکو هلي رهيو هو، پاڻ اهو پکو بند ڪرايائون ۽ فرمايائون ته: " ايتري گرمي ته ڪانه آهي، مون رستي ۾ ڏٺو پئي ته هارين ۾ مين ۾ ڪم پئي ڪيو.

پاڻ حڪمت جا حاذق هئا ڪهڙي به بيماري هجي ان جي تشخيص ڪندا هئا. سندن علاج آسان ۽ تمام سستو هو. جنهن ۾ سرنديءَ وارن کان دوائن جا پئسا وٺندا هئا ۽ غريبن لاءِ مفت علاج هوندو هو. پاڻ تمام رحمدل هوندا هئا جو سندن اڳيان پکي يا جانور کڻي لاءِ ايندو هو ته ان کي ڇڏائي ڇڏيندا هئا. سندن ارادي ۽ هدايت موجب حضرت سلطان الاوليا خواجه محمد الزمان قدس سره جن جي عرس شريف جي موقعي تي ادبي

ڪانفرنسون ٿينديون رهيون، جشن سلطان الاولياءُ سنڌ جي مختلف شهرن ۾ ٿيندا رهيا. جن ۾ ڏيهي توڙي پرڏيهي اديب، عالم، دانشور ۽ شاعر شريڪ ٿيندا رهيا. لواري شريف ۾ سيرت النبيءَ ۽ نزول قرآن پاڪ جا جشن سندن سعيي سان ٿيندا رهيا. سندن ذاتي توجهات سان وقت جا سربراه، مشير، وزير ۽ مشائخ عظام ۽ علماءِ ڪرام درگاه شريف تي حاضريون ڀريندا رهيا. مگر پاڻ ڪنهن ۾ به لالچ يا

Marfat.com

غرض نہ ڪندا هئا، انهن کي حق ۽ سچ جا الفاظ چئي ڏيندا هئا. پاڻ حضرت سلطان الاولياءُ قدس سره جن جا حقيقي وارث ۽ جاءِ نشين هئا. سندن سڄي زندگي مبارڪ پنهنجي اسلاف ڪرام جي سکيا جي تبليغ ۾ صرف ٿي، پاڻ انڌي تقليد اجاين ۽ اڏنگين رسمن جهڙوڪ: بدي جي مٽي يا ننڍي عمر جي شادي ۽ جي خلاف هوندا هئا. ذات پات رنگ نسل ۽ مذهب جي هٿرادو ويڇن جي خلاف جهاد ڪندا رهندا هئا، ان جو سندن پوئلڳن ۾ تمام گهڻو اثر ٿيو. سندن مريد ذاتين جي چڪرمان نڪري متبون ماڻهون ڪندا رهندا هئا. ڪيڏو به وڏو ماڻهو غريب ماڻهو کي سنگ ڏيڻ ۾ عار نہ ڪندو هو.

حضرت جن کي پنهنجي وصال جو پهرو پئجي ويو هو، تن چئن سالن کان جماعت جي فقيرن کان پڇندا رهيا ته روضي شريف ۾ ڪيتري جاءِ ٿي آهي. ان سان گڏو گڏ رشتيدارن جي خصومت سبب ٢٢ جون ١٩٧٨ع تي درگاهه لواري شريف جي خدمت لاءِ پنهنجي خليفي مجاز حضرت پير ميان فيض محمد ولد پير ميان پير محمد درگاهه قاضي احمد ضلعو نواب شاه جن کي مقرر ڪري وصيت نامون لکي تصديق ڪرايائون ته جيئن ڪين پٽ جو اولاد نہ ٿئي ته اهو مشڪل ۽ اهم مسئلو ڪنهن مونجهه جو سبب نہ بنجي.

حضرت پير بادشاه جن جو وصال ٢٦ ذوالقعد سال ١٤٠٢ھ بروز اربع شام جو چئين بجي ڏاري ڪراچي ۾ ٿيو. سندن وصال جو اطلاع جتي جتي ٽيليفون جي سهوليت هئي مريدن کي اطلاع ڪيو ويو. سندن

Marfat.com

جاجن سان به تعلقات هئا تن کي به آگاهه ڪيو ويو. موٽرن جي جلوس ۾ ڪين لواري شريف ۾ آندو ويو. هن غمزده رسومات ۾ ٻين معززين کانسواءِ جناب قاضي محمد اشرف ٽنڊو جان محمد، جناب فقير عبدالله صاحب چيل (عمرڪوٽ) ۽ سرائي مبارڪ هاشماڻي ڳاڙ (جهڏو) پڻ شامل هئا. جتي مسح جوائين بجي، روضي شريف جي صحن ۾ نماز ادا ڪئي، جنهن ۾ سڄو صحن ماڻهن سان ڀريل هو، ان کان علاوه ترجاڻ سوين ماڻهو سندن آخري ديدار مبارڪ جي رسمن ۾ شريڪ ٿيا. مردن کان علاوه مومنياڻين پڻ سندن آخري ديدار ڪيو، پوءِ کين سندن والد بزرگوار جي روضي شريف جي دروازي ياڪ جي وچ ۾ جاءِ ڏني وئي.

جوڳي پنهنجي جوءِ ويا، جهڙ جيئن نيڻ جهمن،
سخن سامين جا، هينئڙي منجهه هرن،
سڄو موت مڳن ۾ اڏ ڪنا آرام لاءِ.

(شهيد عبدالرحيم گرهوڙي عليه رحمة)

Marfat.com

حضرت پير بادشاه دل سردار قدس سره

{هن مضمون جو ليکڪ محمد لائق ولد لال بخش ذات جوڻيجو اصل وٽيل ڳوٺ جنهن تڪ نصير آباد ضلع لاڙڪاڻه حال ڳوٺ لواري شريف ضلع بدين، حضرت پير بادشاه گل حسن شاه قدس سره جن جو لڳ ڀڳ ٤٠ سال خاص حاضري جو ملازم ٿي رهيو آهي ڪانسواءِ اڳ سندس وڏو پاڻ مرحوم حاجي عبدالله عليه رحمت پڻ حاضري ۾ ملازم ٿي رهيو آهي. ڪيس قبله سائين مرشدنا گل حسن شاه قدس سره جن جو قرب حاصل رهيو آهي پاڻ نينهن جي تعليم ٻه سنڌ ونڌ اپٽ بعد حاصل ڪيائين جو پڙهيائين بلڪل اڻ پڙهيل هو --------- مرتب}

حضرت پير بادشاه گل حسن شاه قدس سره جن پنهنجي والد حضرت قبله سائين بادشاه امام العالمين خواجه احمد زمان قدس سره جن جي وفات کان پوءِ سال ١٩٣٨ع ۾ ارشاد

جي مسند پاڪ تي جلوه افروز ٿيا پاڻ مسند پاڪ تي ويهڻ شرط جماعت لواري شريف جي ترقي لاءِ ڪوششون

Marfat.com

شروع ڪيائون پنهنجي هر مريد کي نه ياده کان زياده
تعليم حاصل ڪرڻ جي تاڪيد ڪندا هئا اهو ئي
سبب آهي جو لواري شريف جهڙي ننڍي ڳوٺ
۾ هڪ هاءِ اسڪول ۽ هڪ گرلس مڊل اسڪول هن وقت
ڪم ڪري رهيا آهن. سندن اعلي تدبر. فراست. قابليت
۽ اعلي دماغ جي ڪري لواري شريف جهڙي ڳوٺ
۾ بجلي. ٽيليفون ايڪسچينج. واٽر سپلاءِ ۽ ٻيا ترقياتي
منصوبا پايه تڪميل تي پهتا. سندن جي ئي ڪوشش
سان لواري شريف جي آس پاس وارين نه مڃيون
آبادي هيٺ آيون جي اڳ بنجر غير آباد هيون. جماعت
ناجيه لواري شريف ۾ اڳ ڪا به تعليم ڪونه هوندي هئي
پاڻ ذاتي ڪوشش وٺي پنهنجن مريدن کي اعلي تعليم
ڏيارايائون. جو مريد بيمار هوندو هو ته پاڻ ان
مفت علاج ڪندا هئا. جو پاڻ بلند پايه جا يوناني حڪيم
پڻ هئا. يا وري ان مريض جي مرض موجب مختلف
ڊاڪٽرن ڏانهن موڪلي ان جو علاج ڪرائيندا هئا
ڪيترن غريب نادار بيمار مريدن جو علاج پاڻ پنهنجي
جي خرچ سان ڪرائيندا هئا. بدعتن ۽ ذات پات جي
هٺ نوڪين قائم ڪيل رسمن رواجن جي سخت مخالف
هئا. پنهنجن ملازمن تي ڏاڍا مهربان هوندا

Marfat.com

جيڪنهن کو ملازم بيمار ٿيو پوندو هيو ته پاڻ هلي
ان وٽ ويندا هئا. اُن جي مزاج پرسي ڪندا هئا. بيمار
ملازم جو علاج پاڻ خود ڪندا هئا يا پاڻ پنهنجي
خرچ سان ڪنهن ڊاڪٽر کان ڪرائيندا هئا. پنهنجي
هر امير خواه غريب مريد کي هڪ نظر سان ڏسندا هئا
ننڍڙن ٻارن کي تمام گهڻو پيار ڪندا هئا. ڪڏهن ته ڪن
ٻارن کي کڻي پنهنجي گود ۾ ويهاريندا هئا. ڪو به عرضدار
ايندو هو ته ان کي گهرائي ان جو حال احوال وٺي
ان کي صلاح مشورو ڏيئي يا ان جي مدد ڪندا هئا.
ڪو به سوالي سندن در تان خالي ڪونه ويندو هو.

واندڪائي ۾ تاريخ - طب - اخبارون ۽ ٻيا سنڌي
اردو انگريزي ڪتاب مطالعو ڪندا هئا. هر علم تي ڪين
وڏو عبور حاصل هو. هر موضوع تي ڳالهائڻ سندن لاءِ
بلڪل آسان ڳالهه هئي. ڊاڪٽر سان ڊاڪٽري حڪيم
سان حڪمت. زميندار سان زمينداري. واپاري سان
واپار. هاري سان هاري جي موضوع تي ڳالهائيندا
هئا. وڏا وڏا مولوي عالم ايندا هئا ته انهن سان قرآن
شريف - حديث شريف. فقه تي گفتگو ڪندا هئا. سندن
اعلىٰ دماغي ۽ جاڻ جو اهو عالم هو جو ننڍپڻ ۾ مولوي
عبدالرحمان ڪوڪراڻي پڻ ڪانئن منجهيل ڳالهين ۽ مسئلن

Marfat.com

جو حل پڇندو هو.

صبح جو سوير اٿندا هئا نماز پڙهڻ بعد ناشتہ ڪن
هئا. پوءِ تلاوت قرآن پاڪ ڪندا هئا. ——————— .
——————— . ١٠ بجي ملاقات جو دور هلندو هو. شام
اڪثر ٻاهر تفريح لاءِ ويندا هئا. پاڻ بهترين نشانہ باز
سمجها ويندا هئا.

هڪ دفعہ آءٌ (محمد لائق) سائين سان گڏ ڪنهن هوٽل ۾ ترسيل
هوس. پاڻ گفتگو ڪري رهيا هئا تہ آءٌ ان جي پٺيان ويهي رهيس.
پاڻ هڪل ڪري فرمايائون تہ لائق اچي ڪرسي تي ويهہ
۽ فرمايائون تہ هوٽل جي ملازمن جي اڳيان مان پنهنجي
نوڪرن کي هيٺ ڪونہ ڪندس. جيڪڏهن ڪنهن نوڪر کان
ڪا غلطي ٿي پئي تہ ان کي سرزنش ڪري هدايت ڏيئي
سمجهائي ڇڏي ڏيندا هئا تہ اڳتي خيال رکي ڏيان سان هلي.

هڪ دفعہ سال ١٩٦٦ع ۾ پاڻ حيدرآباد ۾ هئا آءٌ سائين
(محمد لائق) سائين حاضري ۾ گڏ هوس. سندن هڪ مريد
مير خدا بخش مرحوم ٽنڊو جان محمد ضلع ٿرپارڪر وارو اليڪشن
۾ بيٺل هو ان وقت کين اطلاع مليو تہ ضلع جا وڏا سياسي
اڳواڻ مير صاحب جي مخالفت ڪري رهيا آهن ۽ انديشو
آهي تہ مير صاحب اليڪشن ۾ ڪامياب ٿي نہ سگهندو. پاڻ اهو
ٻڌي ڏاڍا پريشان ٿي ويا ۽ فرمايائون تہ اسان جو هڪ

ماڻهو مير خدا بخش اليڪشن ۾ بيٺو آهي انهن کي سڀ
ڪيائون جي ڪوشش ڪري رهيا هئا پوءِ پاڻ ئي قرآن
شريف جي مصحف پڙهڻ شروع ڪيائون.

"هي جماعت تو جنهن جي سردار سچا آمين چئو
سامرتنهن جي جي پيا مرشد منا آمين چئو
تن ۾ ذڪر تنهن جو هجي نيڪ ونوا آمين چئو"

پاڻ اهي سٽون بار بار پڙهي پڙهيائون آخر شام
جو خبر پئي ته مير خدا بخش اليڪشن ۾ ڪامياب ٿي ويو آهي.

عيد وغيره جي موقعي تي پارٽي وارن جي گهر هلي وڃي
انهن کي عيد مبارڪ ڏيندا هئا. ٻاهران انب ياڪو ٻيو ميوو ٻڪي
يا مڇي وغيره ايندي هئي ته اها پنهنجي سڀني دوستن
۽ جماعت جي معززين ۾ ورهائي ڏيندا هئا. اڪثر سنڌ
کاڌ خوراڪ ۽ پوشاڪ هڪ سڌي صاف سادي هوندي هئي
وڏائي اجائي نت وغيره کان نفرت ڪندا هئا. اڪثر گرمي خواه
سردي ۾ ڪوٽ پهري پوءِ ٻاهر نڪرندا هئا. دوستن سان
ته شفقت ۽ مهرباني سان ملندا هئا پر پنهنجن دشمنن سان
جي سامهون اچي ويو ته با اخلاق نرمي سان هم ڪلام ٿيندا
هئا.

هڪ دفعي ملاقات جي دوران قاضي محمد اشرف ٺٽو و
جان محمد وارا ۽ بدايو ته قبله سائين بادشاه امام العلمين

Marfat.com

خواجه احمد زمان قدس سره وصال ڪيو ته سيد احمد شاهه گڙهوڙو وارو ڪراچيءَ مان اسان سان گڏ بدين تائين هليو مگر پوءِ لواري شريف ڪونه هليو ۽ بدين کان واپس هليو ويو پاڻ مون کي (محمد لائق کي) فرمايائون ته قاضيءَ کان اهو احوال وٺي لکي ڇڏ ۽ پوءِ مون قاضي صاحب کان احوال پڇي قلمبند ڪري ڇڏيو.

پاڻ پنهنجي زمينات ۽ جماعت جي ڪمن ڪارين لاءِ هڪ ڪاميٽي ٺاهيائون جنهن جي ميمبر موجوده سجاده نشين درگاهه لواري شريف حضرت قبله سائين پير فيض محمد دائم برڪاته جن هئا ۽ ميمبر آخوند محمد صالح هادي بخش سنهتو. حاجي محمد لقمان ڪيريو. فقير عبدالله قاضي محمد اشرف. غلام محمد دادا، وڏيرو محمد صادق لاڪير هئا. اها ڪاميٽي سندن حڪم تي جماعت جا فيصلا وغيره پڻ ڪندي هئي. جيڪڏهن پوءِ به ڪنهن کي فيصلي جي شڪ ٿيندي هئي ته پاڻ فيصلو ڪندا هئا.

هڪ دفعه پاڻ فرمايائون ته اسان جي والد فرمايو ته لواري شريف ۾ ڪوٽ شريف جي اندر ڪوٽ واري شاهه ب مديني واري شاهه جي زماني ۾ هڪ روجهه ڏاڍي هئي اها روجهه ڪوٽ شريف اندر گهمندي ڦرندي رهندي هئي. هڪ دفعه ان روجهه ڪجهه شين ۾ وجه

وات وڏو جنهن تي پاڻ فرمايائون ته ان کي ٻڌي ڇڏيو
ان بعد روجهه کي ٻڌو ويو. ان زماني ۾ خليفو درويش
عالي فقير عليه رحمت الحي ۾ هندو هو سو روجهه وٽ
ويو ۽ پوءِ حضور شريف ۾ اچي عرض ڪيائين ته قبله روجهه
چوي ٿي ته مون کي ڇو ٻڌو وڃي. پاڻ فرمايائون ته روجهه
زيان ڪري ٿي ان ڪري ٻڌو اٿئون. عالي فقير
وري روجهه وٽ ويو ۽ واپس اچي حضور
شريف ۾ عرض ڪيائين ته قبله روجهه چوي ٿي
ته جي مون کي روزانه هيٺيون مانيون بني شريف
تان ملن ته پوءِ مان نقصان ڪونه ڪنديس. پوءِ پاڻ
بني شريف وارن حڪم ڪيائون ته روزانه هيٺيون مانيون
روجهه کي ڏيو پوءِ روجهه کي ڇوڙي ڇڏيائون ورڪي
ڪڏهن به روجهه ڪو نقصان ڪونه ڪيو.

پاڻ فرمائيندا هئا ته مون کي ننڍپڻ جون جڏهن
مان اچيا ٻن ٽن سالن جو هوس ڳالهيون ياد آهن. هڪ دفعه
منهنجي (محمد لائق) وڏي ڀاءُ حاجي احسان ميمڻ
مرحوم کان پڇيائون ته مڪان شريف ۾ جيڪو چريو
توسان وڙهيو اها ڳالهه مون کي چڱي ياد آهي. حالانڪ
ان وقت مان ٻن ٽن سالن جي عمر جو هوس.

هڪ جماعت جو ميمڻ مريد حيدرآباد دکن ۾ هندو

Marfat.com

هو - جنهن هندستان ١٩٤٨ع ۾ حيدرآباد دکن تي حملو ڪري
قبضو ڪيو ته هندستان جي فوج ڪيترائي مسلمان پڪڙيا جن ۾
هي ميمڻ جماعت جو به شامل هو پوءِ سڀني کي وٺي باهر ميدان ۾
اچي بيهاريائون پوءِ سڀني جون تلاشيون ورتائون
۽ سڀ ڏوڪڙ، پئسا، واچون وغيره لاهي ڪنيائون مگر
هن ميمڻ جي بلڪل ويجهو ڪونه آيا پوءِ چيائون ته هاڻي
اوهان پنهنجي خدا کي ياد ڪريو وٺو جو اوهان سڀني
کي گولي هڻي ختم ڪنداسون مگر ايتري ۾ ٻي فوج اچي
ويئي جنهن اچي هنن کي ڇڏايو پوءِ جڏهن هيءُ
واپس ڪراچي آيو ميمڻ فقير پهتو ته حضور شريف
۾ عرض ڪيائين ته قبله هندستان جي فوج اسان جي ڏاڻ
تان پيسن جي ٿلهي ڪٽي ويئي جامون کي رستي تي
پيل ملي پر ٽن ڏينهن کانپوءِ - پوءِ اسان اُن کي ڪولي اٿ
مان پنهنجا پيسا ڪڍيا -

سال ١٩٧١ع جو واقعو آهي جو هڪ جماعت وارو فالي
وارث ذات مگر يه حيدرآباد مان ٽڪيٽ وٺي شام جو ڪراچي
اچڻ لاءِ رو هڙي ايڪسپريس ۾ چڙهيو - مگر ڪيس ڪنهن
غيبي قوت هيٺ لاهي ڇڏيو ۽ پوءِ هن ڪراچي وڃڻ جو ارادو
لاهي ڇڏيو - حالانڪه ريل گاڏي ۾ ويهڻ جي جاءِ به موجود
هئي - دل ۾ چيائين ته ٽڪيٽ واپس ڪري هت حيدرآباد

Marfat.com

رات رهي پوان صبح جو ڪراچي وينڊس پوءِ هو رات حيدرآباد
رسي پيو. پوءِ جڏهن اهارو هٽڙي ايڪسپريس پهري
ٽيشن جي پرسان پُل تان لنگهي ته ريل جي پٽڙي نڪري ويو ڳاڏي
ي پل هيٺان ڪري جنهن ۾ ڪيترا ماڻهو مري ويا. ڪيترا
زخمي ٿي پيا. مگر ان ڳاڏي ۾ ڪو به جماعت جو ماڻهو سوار
ڪونه هو.

سال ١٩٧٠ع ۾ بنگال ۾ زبردست طوفان آيو جنهن ۾
هزارين جانيون ضايع ٿي ويون. هزارن جي تعداد ۾
جانيون ڍهي پيون. بجلي جا ٿنڀا ۽ وڻ پاڙن کان پٽجي ويا
انگران وقت بنگال ۾ هڪ گهر جماعت واري بچو ميان قادواڻي
جو هيو. اهي اصل ببئي جا رهندڙ هئا. پاڪستان قائم ٿيڻ بعد
هن وقت تائين ڪراچي ۾ رهندا هئن. بچو ميان بنگال ۾ ملازمت
ڪندو هو. صبح جو اٿي ڏسي ته سندس گهر جي پاسي ۾ بجلي جا
ٿنيا ۽ ڪيترائي وڻ پاڙن کان پٽيا ڪريا پيا آهن هزارها جانيون
ڍهيون پيون آهن مگر سندس ڪو به نقصان ڪونه ٿيو فقط هڪ
پپيتي جو وڻ جو سندس گهر ۾ بيٺل هو اهو ڪريو پيو هو.

هڪ جماعت جو شخص نالي عبدالڪريم ولد علي محمد ذات ڪوريجو
سپاهي ٿي فوج ۾ بنگال ويو. هڪ ڏينهن هو پنهنجن آفيسرن
سان گڏ جيپ ۾ چڙهيو پيو وڃي اُن رستي تي وات تي هندستان
وارن مائين (بم) لڳائي ڇڏيو هو. جڏهن جيپ اُن مائين جي مٿان گذري

ته هڪ تمام وڏو ڌماڪو ٿيو ۽ جيپ ان ۾ وڃي سڀ ٽڪرا
ٿي ويا مگر عبدالڪريم صحيح سلامت وڃي هڪ ڪمو
ڪريو ڪيس معمولي زخم به ڪونه آيو. پويان هڪ ٻي
فوج جي جيپ پئي آئي جنهن عبدالڪريم کي پاڻ سا
آيا. ۽ پوءِ جڏهن واپس آيو ته منهنجي رهڻ لائق
اهڙا حوال حضور شريف ۾ ڪيائين.

ان ڪانسواءِ ٻيون به ڪيتريون سنڌي امتون آهن
جي ڪٽڻ لاءِ جدا ڪتاب گهرجي. پاڻ فرمائيندا هئا ته ڪو
دل جي سچي عقيدي سان دعا گهرندو ته ان کي فائدو و
باقي جنهن ماڻهو کي اولياءُ الله ۾ ايمان ئي ڪونه هون
ته ان کي ڪو به فائدو ڪونه ٿيندو. جهڙي طرح سان ا
آهي. اسان کي اکيون پوري ايمان آڻڻو آهي. ه
يا هون نه ڪرڻو آهي. اولياءُ الله تي به اينئن ايمان آڻڻو آه
ته پوءِ اُن شخص جي دعا قبوليت هيٺ ايندي. سنڌ
هڪ لفظ دريانا ب ۽ معنيٰ جا موتي هوندا هئا. پاڻ در
لواري شريف جي سيتي سجاده نشين ۽ امام مديني واري ڪانئون سڀ
عرصو مسند ارشاد تي رهيا. ۽ جهڙي اعليٰ دماغي
خداداد صلاحيت. فهم وفراست ۽ تدبر سان هيءُ هندريا
جي وڏي روحاني گادي هلائيندا هو درگاه لواري شري
جي تاريخ ۾ هڪ بينظير عظيم الشان مثال آهي جنهن به و
ماڻهو ۽ هستين سان سندن ملاقاتون رهيون آهن اڄ ڏينه

Marfat.com

ي سندن اعليٰ قابليت کي داد ڏيندا رهن ٿا. سندن
دور آهي جنهن ۾ جماعت درگاهه لواري شريف خوشحال
اعت بڻجي ويئي. اهو سڀ ڪجهه سندن ئي دور
ي جنهن ۾ جماعت درگاهه لواري شريف خوشحال
ي ويئي. اهو سڀ ڪجهه سندن ذاتي توجهه. محنت
ڪاوشن سان ئي ممڪن بڻجي سگهيو آهي.

پاڻ شريعت محمدي جا سخت پابند هئا ۽ ڪلي طرح
ڪوشش پنهنجي پيروڪارن کي هدايت ڪرڻ فرمايائون
هو نماز. روزو. حج. زڪوات پابندي
ان ادا ڪندا رهن. سندن اٿڻ ويهڻ ڳالهائڻ
ٻولهائڻ سڀ نبي پاڪ صلعم جن جي سيرت پاڪ
مظهر هيو.

آخرڪار هي هدايت جو سج اربع جي ڏينهن
٢٠ ذي القعده ١٤٠٢ هجري مطابق ١٥ سيپٽمبر ١٩٨٢ع تي
هميشه کان اسان جي اکين کان اوجهل ٿي ويو. کين جي
جسم مبارڪ کي موٽرن جي جلوس ۾ ڪراچي کان
لواري شريف آڻي روضه مبارڪ حضرت سلطان الاولياءُ
قدس سره ۾ جاءِ ڏني ويئي.

جڏهن ڪُرجاني سڄڻ سانگ سُڌ ارڪيا.
راتيان راحت نام ڪا، ڏينهان ڪان حيراني
آکون پانهنجي پرڪرين تا ڪ ڪوڙين قرباني
رهاڏ باني، فاتح ڪيم ڪس وصال کي

Marfat.com

جناب آخوند محمد صالح قريشي جيڪي حضرت قبله پير بادشاه
جن جا اثاري جنرل رهي چڪا آهن. جناب آخوند صاحب پير بادشاه
بابت پنهنجيون يادگيريون قلمبند ڪيون آهن - هتي اسان حڪايتون
ملاقاتون جو ذڪر ۽ خوابن بابت احوال مان چند واقعا پيش ڪريون
- مرتب

حڪايت نمبر - ١-

هڪڙي ڏينهن پير بادشاهه ڪريم فرمايو ته حضرت صاحب
خواجه محمد محسن قدس سره
حضرت مهاجر مڪي خواجه محمد سعيد قدس سره
جن فرمائيندا هئا ته هن انگريزي ملڪ
اسان جو مدفون نه ٿيندو ۽ ٿيو به ائين جو ٻنهي حضرات جو وصال مبارڪ
مدفون سندن آخرين حج جي موقعه تي اتي ٿي ٿيو.

حڪايت نمبر ٢-

حضرت شهنشاهه امام العالمين احمد زمان قدس سره جن
پاڻ فرمايو ته امرتسر کان واپسي بعد سال ٣٢/١٩٣١ع ڌاري
هئاسين انگريز جو هيٺ زوال آهي، انگريز ڀڄي ويندا حالانڪ اهو
وقت انگريز جو اوج هو. تان جو ٻي مهاڀاري جنگ لڳي ۽ انگريز
فاتح ٿيا. مگر خود بخود اهڙا اسباب بڻيا جو انگريز ڇڏي ويا
ٿيو.

Marfat.com

حڪايت نمبر -٣-

حضرت پير پادشاهه قدس سره جن فرمايو ته حضرت مهاجر مڪي خواجه محمّد سعيد قدس سره جن اسان جي ولادت کان ٽي سال اڳ وصال فرمايو ۽ اسان جو نالو پاڻ تجويز فرمايو هوائون.

حڪايت نمبر ٤-

١١ جولاءِ ١٩٥٠ع جي حضرت پير پادشاهه قدس سره الفنسٽون هوٽل مال روڊ لاهور ۾ ترسيل هئا. اسين حاضري خدمت ۾ هئاسون پاڻ فرمايائون ته اٽڪل ٨٠ سال کان مٿي جو ماڻهو ته هڪ سنڌ جو وڏو پير رجنهن جو نالو مصلحتاً ظاهر ڪرڻ مناسب نه آهي. پر پاڻ اسان کي ٻڌايو هئائون) سخت بيمار ٿي پيو. تنهن وٽ هڪڙو حڪيم لکوي سيدن مان جو لواري شريف جو مريد هو انجي علاج لاءِ ترسيل هو. انتي مريدن جي آمد وغيره ڏسي پير صاحب کي چيائين ته مون کي ايئن ڏسڻ ۾ ٿو اچي ته تنهنجو قلب ڪارو آهي. ۽ هيتري مخلوق پٺيان لاتي اٿئي سو قيامت ۾ ڪهڙو جواب ڏيندين؟ جو توهان خود آجو به ڪونه آهين. پير صاحب اهي لفظ ٻڌي خاموش رهيو.

پوءِ شاهه صاحب کي خيال ٿيو ته مون هي چاڪيو جو پير کي سنهن ٿي اهي الفاظ چيم ۽ سو ٿي سندس گهر ۾ اچي ڏنو. خيرشاهه صاحب وٽ پير صاحب جڏهن هئا ته ٿري ته رات جو وقت اڪيلو آيو ۽ اچي چيائين ته شاهه صاحب تو ڳالهه برابر ڪئي آهي ۽ مون

Marfat.com

کي اچي خوف ورتو آهي ته سڀ پچ قيامت ۾ ڪهڙو جواب ڏيندس سو شاه صاحب هاڻي مان چاڪريان سو ڏسي به توکي ئي ڏيٺو آهي - شاه صاحب ورائيو ته ان جو علاج مڪان لواري شريف ۾ ٿيندو - پير صاحب چيو ته مان لاچار آهيان جو منهن جو پنهنجي سرهلڻ تي ڪونه سگهندو - پوءِ شاه صاحب جو دامن پڪڙي کيس چيائين ته توڻ منهنجي طرفان وڃين عرض گذاري هن طرح جيئن مون تنهنجو دامن پڪڙيو آهي -

پوءِ شاه صاحب حضرت مهاجد مدني خواجه محمد حسن قدس سره جي حضور ۾ اچي عرض گذاريو ۽ ساڳي طرح سندن دامن مبارڪ جهلي عرض ڪيائين - پاڻ جواب ۾ فرمايائون ته ڇڱو اسان هن جو قيامت جو بار کنيو مگر فقط هن هڪڙي جي سرل ۽ نه ٻين جو.

حڪايت نمبر ۵.

حضرت پير بادشاه قدس سره ۲۰ جون ۱۹۷۰ع جي هي به حڪايت ٻڌائي ته ناصرالدين وقت جو حاڪم هو - نادر شاه جون فوجون ملتان تائين ڪاهي آيون - مهينو گهيرو هليو ۽ ناصرالدين جو لشڪر ڏاڍو عاجز ٿيو - اهو ناصرالدين خواجه ملتان واري جو مخالف هو - آخر جڏهن عاجز ٿيو تڏهن خواجه صاحب ڏانهن پنهنجو ماڻهون موڪليائين ته دعا ڪريو - خواجه صاحب هڪ تيرڪمان ڏياري موڪليو ته رات جي اونداهي ۾ هي تير

دشمن جي لشڪر ڏانهن هٽيو. رات جو اهو ئي تير اڪيون پوري اڇلايو ويو. رات وچ ۾ لشڪر گهيرو ڇڏي پٺي ڀڄي ويو. الائي ڪهڙي سبب،

ليڪن بعد ۾ وري به اهو ساڳيو ناصر الدين خواجه صاحب جن جو مخالف رهيو.

پير بادشاهه جن جي ناس وارپراٽ جي حقيقت

هي هڪ خوابي احوال آهي، بلڪ ائين چئجي ته الهامي اطلاع ۽ انڪشاف آهي. جنهن جو لائق هي ناچيز عاجز بندو نه آهي. بلڪه سڀ سندن ڪمال شفقت ۽ نظر مهرباني جو آهي. صحيح صحيح مون کي سال ياد نٿو اچي مگر منهنجي نوڪري ۾ اچڻ جي ڏهاڪو سال بعد جو ذڪر آهي.

هڪ رات سبحان الله ان رات کي ڪهڙو شرف ڏجي. خوابي طرح بلڪل چٽو روشن ائين ڏسڻ ۾ آيو حالانڪ خواب بلڪل وسري وڃن ٿا آهن مگر هي انڪشاف بلڪل ائين ياد آهي. جيئن گذريل رات ڏٺو هجي. ائين ڏسڻ ۾ آيو ته پاڻ خير سان ڪوٽ پاڪ جي اندرين حويلي جنهن جي منهن روضه پاڪ جي صحن آهي. ان ۾ اندر تشريف فرما پلنگ تي آهن ۽ پنهنجي دستوري ڪم ۾ مشغول آهن ۽ اسين حاضري خدمت ۾ ويٺا آهيون. اوچتو هڪ وڏي هل هنگامي جو گوڙ ۽ نعرن جو آواز ٻڌڻ ۾ آيو.

پاڻ هڪدم پلنگ مبارڪ تان اٿيا. جھڙي پوءِ پيشن
۾ هئا يعني مٿو مبارڪ اگھاڙو، چمپل پير مبارڪ ۾ پاتائون
۽ ناس جي دٻلي سندن هٿ مبارڪ ۾ هئي. پاڻ حويليءَ کان
ٻاهر نڪري صحن جي بالڪني جيڪا ڏکڻ طرف صحن مبارڪ
کان نظر اچي ٿي. اچي سينو مبارڪ بالڪني سان لڳائي
ڏسڻ لڳا. اسان خادم به پٺيان اچي بيٺا هئاسون.

چا ڏسڻ ۾ آيو ته هڪ وسيع ميدان آهي. ميدان جي
چوڌاري سوين ۽ ڇيون ماڙيون آهن. ماڙين ۾ هڪ ٻيون طبقا
تي آهن. هر هڪ دري مان ٽي ٽي، چار چار ماڻهون سبيو
ڪيو ٻاهر نهارين ٿا. اهڙي طرح ميدان به سمورو ماڻهن سان
ڀريل هو. ماڻهن جو ڪاٿو ئي ڪونه هو. سڀ ماڻهو نعرا پيا هڻن
جنهن جو هُل اندر پڌرڻ ۾ آيو هوا هي نعرا نعوذبالله مڪانشو
خلاف پيا هڻن.

نعرن جا الفاظ سمجھ ۾ نه پيا اچن مگر دل ۾ محسوس پئي
ٿيو ته اهي نعرا مخالفت جا آهن اهو نظارو ڏسڻ ۾ آيو
پاڻ فقط ناس جي دٻلي جيڪا سندن کٻي هٿ مبارڪ ۾ هئي تنهن
کي کولي ٻي چار دفعا ناس جون چپٽيون پري ماڻهن طرف چنڊ پائون
سامھون سڄي کٻي طرف. تنهن بعد ائين ڏسڻ ۾ آيو ته نه آهي
ماڙيون رهيون ۽ نه ماڻهو رهيا ۽ نه هل ۽ نعرا رهيا. ڪا شيءِ
رهي، بلڪل خاموشي ۽ ميدان صاف ٿي ويو چپ چاپ ٿيا

خير جو موٽي اچي ساڳيئي جڳهه تي اچي ويٺا.

نظر مثل ڪيميا جو اثر

هي سال ١٩٥٧-٥٨ع جو واقعو آهي ته سيد غلام مصطفى شاهه عرف سيد الهچايو شاهه ساڪن ڳوٺ ڳهيس تڳ بوبڪ ضلع دادو سخت بيمار ٿي پاڻ ڪراچي آيو ۽ پير بادشاهه جي مشهور سان وڏن ڊاڪٽرن جو علاج چالو رهيو. ايڪسري ۾ شاهه صاحب جي ٻنهي ڦڦڙن ۾ ٽي. بي. T.B. جو سخت اثر هو ۽ ڊاڪٽرن آخري مرحلو ٺهرايو ۽ نااميدي ڏيکاري جو ان وقت ٽي بي جي مرض جو ايترو مڪمل علاج ڪونه هو ۽ گهڻو موت ٿيندو هو. مگر هينئر ٽي بي تي گهڻو ڪنٽرول آهي شاهه صاحب پاڻ ڪنهن سندن ملاقات لاءِ آيو ۽ ڏاڍي عجز ۽ نيازي سان ستاياءُن پاڻ ڪيس حڪم ڪيائون ته ايڪسري ٻيهر ڪراءِ. دوباره ايڪسري ڪرائي وئي ته ٻئي ڦڦڙ بلڪل صاف نظر آيا ۽ ڊاڪٽر ڏسي حيران ٿي ويا. ڊاڪٽر بشير ان وقت جي وڏن ڊاڪٽرن مان هو ۽ اڪثر ڪري پاڻ ان وٽ مريض موڪليندا هئا ۽ لائق جو ٽيچو ملازم اڪثر ڪري مريض کي وٺي ويندو هو. ڊاڪٽر بشير هڪ ڏينهن محمد لائق کي چيو ته پير صاحب اڪثر ڪري لاعلاج مريض موڪلي ٿو ته منهنجو نالو سند ۾ خراب ٿئي. پيرن جوابُ موڪليائونس ته تنهنجو ڪم آهي علاج ڪرڻ ۽ ايترا اهڙا واقعا ڏسي محسوس ٿيندو هو ته ظاهر جي دوائن کان

ٿو مگر اهو سندن دعا جو اثر آهي.

شاهه صاحب کي جڏهن ايڪسري جي رپورٽ صاف ملي ته اعتبار نه ڪري. مان رات جو دستور موجب السلام قلب آسيه ته مونسان اهو احوال ڪيائين ۽ رپورٽ ڏيکاريائين. مونکي ياد آهي ته مون کيس تسلي ڏني ته تنهنجو ڪم شفا سان آهي ۽ بلڪل خوش ٿي گونر وانگر تيوجو ورهين جا ورهيه زنده رهيو.

اهڙا سوين هزارين مثال آهن هر هڪ کي ڏا جي ظاهري علاج ۽ باطني نظر ڪيميا سبب شفاياب ٿي ويا.

ملاقاتن جو ذڪر

+ صدر ايوب جي اوائلي دور حڪومت ۾ هوائي اڏي بدين جي بيس ڪمانڊر ۽ ايئرمارشل معرفت شڪار جو پروگرام ننڍي ڪوئي تي رٿيو ويو. جنهن ۾ ايئرڪموڊور مسترلاس ۽ ان سان گڏ ٻيا ٻه ٽي آرمي جا آفيسر هئا. شڪار ڪرڻ کانپوءِ پارٽي کي وٺي مان پيربادشاهه جي بنگلي تي آيس جو لنچ جي ماني جو انتظام هو. دستوري خوش خير عافيت ۽ تعارف بعد آرمي ۽ لڙائي جو جنرل نموني ذڪر نڪتو تنهن ۾ ٻي ورلڊ وار (مهاڀارتي جنگ) جو ذڪر پڻ نڪتو ۽ انهي جو ڪجهه هن بيان ڪيو. تنهن تي پاڻ اچي کليا ۽ تفصيلي احوال ڪيو ۽ لڙائي

جو نقشو ڇتيو ۽ اهو پڻ ٻڌايو ته جرمني وارن هتي هي هي غلطيون ڪيون ۽ هي هي فرنٽ غلط ڪوليا ۽ هيئن لائين وڃڻ گهرجي. اهو احوال سڀني دلچسپي سان ڪانئن ٻڌو ۽ ايئرڪموڊور ايئن چيو ته جيڪو توهان خيال ظاهر ڪيو آهي سڀڳي اسڪيم هڪ جنرل جرمني واري جي هئي مگر ان لائين تي متفق نه ٿيا آخر ۾ ايئرڪموڊور پير صاحب کان پڇيو ته اوهان اڳي آرمي ۾ نوڪري ڪئي آهي ڇا؟ تنهن تي پاڻ فرمايائون ته مان زميندار آهيان ۽ سندن ملاقات مان ڏاڍا متاثر ٿيا.

هن قسم جو هڪڙو ٻيو احوال ياد آيو آهي جو پڻ قلمبند ڪيان ٿو. غلام محمد براج جي توسيع بعد جي ڳالهه آهي شايد ١٩٦٥ع ڌاري جي ته هڪڙو يورپين نالي مسٽر پرائيڊ (M - Paried) تانهو اسڪاٽلينڊ مان واپڊا کاتي ۾ انگريڪلچرل ايڪسپرٽ (EXPERT) طور پاڪستان آيو ۽ ان جو لواري شريف ۾ اچڻ ٿيو موسان ان جي ملاقات ٿي. ان ڪپهه ڪٽڪ پوکڻ جو تجربو خريف جي موسم ۾ ڪرڻو هو. تنهن لاءِ تجربا ڪرڻا هئا ۽ ان لاءِ آزمائشي پلاٽ (SAMPLE Plat) رکڻا هئا سو احوال

مون سان ڪيائين. مون ڪاڻ جي مٽي طرف واري زمين ۾ هڪ سنو ٽڪرو ڏسيو جو ان پسند ڪيو ۽ ان ۾ هن پنهنجو ڪم چالو ڪيو. جيئن ان جي سمجهائي هئي ان موجب نه ميڙ ڪي

Marfat.com

ترڪٽ ڪان ٿورائي پنا پارا ٻڌائي ڏنا هن عبدالڪريم
مغل کي پنهنجو اسسٽنٽ ڪري پوسٽي ڪم جي سنڀال لاءِ رکيو
سوان سلسلي ۾ هر پنڌرهن ڏينهن هو وزٽ تي
ايندو هو ۽ اسين اڪثر ڪري ملندا هئاسون ۽ ڏاڍيون
ڪچهريون ڪندا هئاسين ۽ وقتي مان ڪونه هوندو هوس
ته ان کي تڪليف ڪانه ٿيندي هئي. هڪڙي پيري جيئن
مسٽر پرائيڊ آيو ته کيس معلوم ٿيو ته اسان جو پير صاحب پنهن
جي بنگلي ۾ لٿل آهي. مون کي چيائين ته مان توهان جي
پير صاحب سان ملڻ چاهيان ٿو. انگريزيءَ ۾ مون کي
چيائين ته AKHOUND, I WANT TO MET YOUR BOSS

مون حضور شريف ۾ اطلاع موڪليو پاڻ چار بجي شام جو
چانهه جي ٽائيم تي گهرايائون ۽ مان کيس ملاقات لاءِ وٺي ويس
دستوري خير عافيت ۽ تعارف بعد ڳالهه ٻولهه شروع ٿي. مسٽر
پرائيڊ پير صاحب کي ٻڌايو ته هو اسڪاٽلينڊ جو ويٺل آهي
وغيره. اتي پاڻ کانئس سندس ملڪ بابت ڪجهه پڇي اچي
اسڪاٽلينڊ جي احوال ۾ پيا ڇا تواريخ ڇا لڙايون ۽ ڇا قوم
۽ ڇا قومون ۽ سندن ڪي رواج وغيره ۽ ايترو ته کيس ٻڌايائون
جو هو حيران ٿي ويو. خير موڪلائي ٻاهر آياسين مسٽر
پرائيڊ مون کي چيو ته

Marfat.com

AKHOUND, YOUR BOSS KNOWS MUCH MORE About My Country THEN ANY OTHER PAKISTAN

(مطلب ته تنهنجو صاحب منهنجي ملڪ جي ايتري

خبر رکي ٿو جو ڪئي ڪنهن پاڪستاني کي ايتري خبر نه آهي.

مون هڪدم ورائيو ته -

MR: PRIDE you MUST KNOW This ALSO That My BOSS Has never bean to your Country-:

مطلب ته مسٽر پرائيڊ توکي اهو به معلوم هئڻ گهرجي

ته منهنجي پير صاحب تنهنجو ملڪ ڪڏهن به ڪونه ڏٺو

آهي.

تنهن تي مسٽر پرائيڊ کلي جواب ڏنو ته ......

Still-still, he Knows a Lot.

(مطلب، تنهن هوندي به هو گهڻو ڄاڻي ٿو. ۽ ڏاڍي

سندن تعريف ڪيائين -

از د۔ ایم۔ یو۔ تمبرانی بلوچستان
روزنامہ "زمانہ" کوئٹہ بتاریخ ۱۸ نومبر ۱۹۸۲ء سے لیا گیا۔

حضرت پیر بادشاہ گل حسن شاہ صدیقی

نقشبندیؒ کے ساتویں سجادہ نشین درگاہ لواری شریف

انسان کو کائنات میں مخلوقات سے بہتر اس لئے سمجھا جاتا ہے کہ اس کی ذات مجموعہ اضداد ہے۔ اور خیر و شر کا ہے۔ وہ مادی اور روحانی قوتوں کا سرچشمہ ہے۔ کائنات کی ہر چیز اس کے لئے مسخر کردی گئی ہے اور ہر انسان اپنی گوناگوں صلاحیتوں کے لئے بے پناہ احکامات سے جتنا چاہے مستفید ہو سکتا ہے۔ اور دوسروں کو فیض پہنچا سکتا ہے۔ قرآن حکیم میں ارشاد باری تعالیٰ ہے کہ اللہ کی نظر میں انسانوں میں سب سے زیادہ نیک اور صاحب تقویٰ ہو۔ تقویٰ در اصل تزکیہ نفس تخلیۂ قلب اور ارتقائے روح اور روح و بدن میں تناسب اور توازن پیدا کرنے کا دوسرا نام ہے۔ دنیا میں اصل مسئلہ یہ ہے کہ جن لوگوں نے مادی ترقی پر توجہ دی اور پوری محنت اور لگن کے ساتھ اس کے حصول کے لئے کوشاں رہے۔ انھیں دنیا میں مادی ترقی حاصل ہوئی۔ دوسری طرف جن لوگوں نے مادی ترقی کو چھوڑ کر روحانی ترقی اور ذہنی سکون کو اپنا مقصد بنایا۔ اللہ تعالیٰ نے انھیں روحانی اور ذہنی سکون کے ساتھ ساتھ اپنی بے پناہ رحمتوں سے نوازا۔ دنیا بھر کے ماہرین نفسیات اس آفاقی حقیقت کو جانتے ہیں کہ فکر و عمل میں تضاد انسان کی خارجی اور داخلی زندگی میں منافقت

Marfat.com

کی وجہ سے ہے۔ اس کی وجہ سے انسان ذہنی ناآسودگی اور فکری انتشار کا شکار ہے جس کی وجہ سے دنیا میں امن و آشتی کی بجائے انتشار اور منافقت کا دور دورہ ہے۔ فکر اور عمل کے اس تضاد کو دور کرنے کے لئے ذکر اور فکر پر توجہ دینا ضروری ہے جس سے تنگ ذہنوں میں دریچے کھلتے چلے جائیں گے۔ اور انسان یہ سمجھ سکے گا کہ اس کی حقیقت کیا ہے اور دنیا میں اس کی آمد کا کیا مقصد ہے۔ اللہ تعالیٰ نے کروڑوں کی تعداد میں انسانوں کو پیدا کیا۔ جس نے ذکر و فکر کیا وہ دنیا میں اپنے آنے کے مقصد کو سمجھ گیا۔ اور اس نے اپنے علم سے دوسرے لوگوں کو مستفید کیا۔ لیکن ایسے لوگوں کی تعداد کم ہے۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کی رہنمائی کے لئے ایک لاکھ ۲۴ ہزار پیغمبر بھیجے جنھوں نے دنیا کو قانون قدرت اور خدا تعالیٰ کے پیغام کو انسانوں تک پہنچایا۔ تاکہ وہ اس سے راہ ہدایت پا سکیں۔

دنیا میں جن لوگوں نے اپنے پیدا ہونے کے مقصد کو سمجھ لیا۔ انہوں نے خود کو اس مقصد کو عام کرنے کے لئے وقف کر دیا جس کی بدولت وہ خدا کے حضور سرخرو ہیں۔

برصغیر پاک و ہند میں نامور اولیاء صوفیائے کرام نے جنم لیا۔ ان برگزیدہ ہستیوں نے اپنے علم شریعت طریقت و تصوف سے انسانوں کو سیدھی راہ دکھائی اور انہیں آفاقی پیغام سے روشناس کرایا۔ ان برگزیدہ ہستیوں کی بدولت آج اس خطے میں کروڑوں انسان دائرہ اسلام میں داخل ہیں۔ اور تیا مت تک وہ اللہ تعالیٰ کے پیغام قرآن کریم اور حضور اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کی سنت سے راہنمائی حاصل کرتے رہیں گے۔ ان اولیاء و صوفیائے کرام میں پیر حضرت گل حسن شاہ قدس سرہ سجادہ نشین درگاہ لواری شریف سندھ کا نام گرامی کسی تعارف کا محتاج نہیں۔

حیدر آباد ڈویژن کے ضلع بدین سے آٹھ میل دور حضرت سلطان اولیاء

Marfat.com

خواجہ محمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کی درگاہ لواری شریف موجود ہے جہاں ہر سال لاکھوں فرزندانِ توحید فیض حاصل کرنے آتے ہیں اور اپنی مرادیں پاتے ہیں۔ پیر حضرت گل حسن شاہ صدیقیؒ نقشبندی قدس سرہٗ حضرت خواجہ احمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے فرزند تھے۔ ان کی ولادت ۱۳ شعبان ۱۳۲۷ھ میں حضرت ابوبکر صدیق رضؓ خلیفہ اوّل کی اکتیسویں پشت میں ہوئی۔ اور ۲۶ ذی القعدہ ۱۴۰۲ھ بمطابق بدھ ۱۵ ستمبر ۱۹۸۲ء کو وصال ہوا۔ اور ۲۷ ذی القعدہ ۱۴۰۲ھ بمطابق ۱۶ ستمبر ۱۹۸۲ء کو ان کے جسدِ خاکی کو درگاہ لواری شریف میں ان کے جد امجد بزرگوار حضرت سلطان اولیاء خواجہ محمد زمان قدس سرہٗ کے روضہ مبارک میں سپردِ خاک کیا گیا۔

پیر حضرت گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے دادا حضرت (خواجہ عبداللطیفؒ) والد حضرت سلطان الاولیاءؒ سے قبل اس خاندان کے بزرگ سلسلہ طریقت سہروردیہ میں تھے۔ لیکن حضرت کے دادا نے اپنا سلسلہ طریقت تبدیل کر کے نقشبندی طریقہ اختیار کیا۔ اور وہاں حضرت فیض اللہؒ بن مخدوم آدم ٹھٹوی نقشبندیؒ کی بیعت کر کے نقشبندیہ سلسلے میں داخل ہوئے بعد میں حضرت خواجہ ابوالقاسم نقشبندی کی بیعت سے فیض حاصل کیا۔ حضرت خواجہ عبداللطیفؒ کے فرزند حضرت سلطان الاولیاؒ خواجہ محمد زمان قدس سرہٗ علم حاصل کرنے کے لئے قدیم لوار شریف سے ٹھٹھہ آ گئے۔

جہاں حضرت خواجہ ابو المساکین محمد ٹھٹوی سے دست بیعت ہوئے اور گدی حاصل کی۔ پیر حضرت گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی نے ابتدائی تعلیم اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ احمد زمان قدس سرہٗ سے حاصل کی۔ اس کے علاوہ انہوں نے مولوی غازی عبدالرحمٰن سے فارسی اور عربی کی تعلیم حاصل کی۔ انہوں نے اپنے بزرگوار کی صحبت میں بیٹھ کر علم و فضل

Marfat.com

کا بہت بڑا خزانہ حاصل کیا۔ جس سے لاکھوں انسان فیض حاصل کرتے رہے۔ انہوں نے اپنے پیغام اور فکر و عمل کے ذریعے تزکیہ نفس، تصفیہ قلب، اصلاح معاشرہ، تبلیغ دین، اشاعت دین اور انسانیت کی اعلیٰ قدروں کو فروغ دینے کے سلسلے میں عظیم خدمات انجام دی ہیں۔ اس کے ساتھ ساتھ انہوں نے قرآنی تعلیمات کے مطابق انسانوں میں محبت، بھائی چارے، باہمی ہمدردی اور اتحاد کا درس دیا۔ اور رشد و ہدائت کی شمع روشن کر کے صوفیائے کرام کے مقصد کو آگے بڑھایا جس کے ذریعے وہ طریقت اور شریعت میں ہم آہنگی پیدا کر کے انسان کے قول و فعل اور ظاہر و باطن میں یکسانیت پیدا کرتے ہیں۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے ہمیشہ لوگوں کو یہی درس دیا کہ اپنی روزی حلال طریقے سے پیدا کرو۔ انھوں نے حق و صداقت۔ جرأت حق گوئی اور بے باکی کو اپنی زندگی کا حصہ بنا کر لوگوں کو اس راستے پر گامزن کیا۔ اور خدا کے بندوں کے دکھ درد مشکلات و مسائل میں حصہ لیکر اللہ اور رسول اللہ کی خوشنودی حاصل کی۔ انھوں نے نبی کریم صلعم کی حیات طیبہ بصیرت سیرت مبارک پر عمل کرنے میں ساری زندگی صرف کی۔ آپ چھوٹوں سے بے حد محبت و شفقت فرماتے۔ بڑوں کا بے حد احترام کرتے تھے۔ کوئی بھی دینی روحانی محفل ایسی نہ تھی جس میں آپ شرکت نہ کرتے ہوں۔ آپ اپنی ذات میں ایک انجمن تھے۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ ایک باعمل انسان اور بزرگانہ عادات و خصائل کا سرچشمہ تھے۔ معرفت طریقت و تصوف میں ہر ایک کو متاثر کرنے کے علاوہ آپ میں ایک خصوصیت یہ بھی تھی کہ کوئی بھی ضرورت کے لئے آپ کے دروازے پر آتا۔

Marfat.com

تو مایوس نہیں واپس لوٹتا تھا۔ ان کا یہ اصول تھا جو بھی شخص بیمار ہے اور وہ علاج کرانے کی سکت نہیں رکھتا وہ فوراً اسے اپنے خرچ پر علاج کے لئے ملک کے بڑے سے بڑے ڈاکٹر کے پاس علاج کی غرض سے بھیجد یتے تھے۔ آپ کا فیض روحانی ہر وقت جاری رہتا تھا۔ اور آئندہ بھی جاری رہے گا۔ ان کی طبیعت میں پاکیزگی اور سادگی کوٹ کوٹ کر بھری ہوتی تھی۔ گفتگو کے دوران کبھی ماتھے پر شکن نہیں ابھرنے دی اور اپنی تمام زندگی یاد الٰہی اور اسوۂ رسولؐ پر عمل کرتے گذار دی اور قرآن حکیم کے بتائے ہوئے راستے پر چلنا باعث نجات دنیاوی و آخروی سمجھتے تھے۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی اپنے والد بزرگوار حضرت امام العالمین خواجہ احمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے وصال کے بعد ۴ محرم الحرام ۱۳۵۸ھ مسند شریف پر جلوہ افروز ہوئے۔ اس وقت آپ کی عمر ۳۱ برس تھی۔ اور ۴۴ برس تک وہ اپنے علم و ذکر سے لاکھوں انسانوں کو راہ ہدایت دکھائی اور زندگی کے آخری لمحے تک وہ راہ ہدایت دکھلانے میں مصروف رہے۔ انہوں نے اپنے مریدوں اور عقیدت مندوں کو قرآن شریف اور سنت کے مطابق زندگی بسر کرنے کی تلقین کی اور کہا کہ دین اسلام کے فروغ اور اسے آگے بڑھانے کے لئے کام کرو۔ کیونکہ یہ ہمارا فرض ہے ان کی ذات گرامی باطنی کمال۔ روحانی فیوض اور عرفان کا عظیم سرچشمہ تھی۔ آپ کی مکاتیب فقہ شریعت اور طریقت توضیع اور فضائل کا قابل قدر مرقع ہیں۔ انھیں ادب طریقت و تصوف اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ پیر حاجی احمد زماں صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ سے وراثت میں ملے تھے۔ اس لئے ان اسرار و رموز کے تناور تھے۔

کسی درویش آدمی کی پہچان یہ ہے کہ وہ ہمیشہ کم بولنے اور کم کھانے پر عمل پیرا رہتا ہے۔ آپ ایسے نیک درویش اور مرد خود آگاہ تھے۔

Marfat.com

انہوں نے اپنی ساری زندگی بھٹکے ہوئے انسانوں کو صحیح راہ پر گامزن کرنے میں گذری اور انہیں نجات کا وہ راستہ بتایا جس پر چل کر وہ اپنی آخرت کو بہتر بنا سکتے تھے ان کے مریدوں کی تعداد لاکھوں میں ہے ۔ جو پاکستان کے علاوہ دنیا کے دوسرے ملکوں میں بھی آباد ہیں۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے جب اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ پیر احمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے وصال کے بعد جب ۴ محرم الحرام ۱۳۵۸ھ میں درگاہ لواری شریف کی مسند سنبھالی تو اس وقت ان کی عمر ۳۱ سال تھی ۔ ان دنوں برصغیر میں مسلمانوں کے ایک علیحدہ وطن کی تحریک چل رہی تھی جس میں برصغیر کے مسلمانوں نے بڑھ چڑھ کر حصہ لے رہے تھے ۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے حالات کا بغور مطالعہ کیا جس کے بعد انہوں نے تحریک پاکستان کی حمایت کا اعلان کیا ۔ کیونکہ وہ یہ سمجھتے تھے کہ برصغیر کے مسلمان ہندوؤں کے ساتھ اکھٹے نہیں رہ سکتے کیونکہ وہ مذہبی ثقافتی لسانی ہر لحاظ سے ایک دوسرے سے الگ اور جدا قومیت کے حامل تھے ان کے اثر ورسوخ اور روحانی رہنما کی حیثیت کو دیکھتے ہوئے ہندوؤں کی جماعت کانگریس نے انہیں اپنے ساتھ ملانے کے لئے جدوجہد شروع کر دی اور اس مقصد کے لئے کانگریس نے مختلف حربے استعمال کئے لیکن حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی مضبوطی کے ساتھ اپنے موقف پر ڈٹے رہے اور تحریک پاکستان کو آگے بڑھانے میں اہم کردار ادا کرتے رہے انھوں نے اپنے لاکھوں مریدوں کو حکم دیا کہ وہ مسلمانوں کے علیحدہ وطن پاکستان کی جدوجہد میں شامل ہو جائیں ۔ ان کے اس حکم پر ان کے لاکھوں مرید پاکستان کی آزادی کی تحریک میں شامل ہو گئے اور جب پاکستان بنا تو اس وقت بہت بڑی تعداد میں ان کے مرید پاکستان

Marfat.com

کی محبت اور اپنے روحانی پیشوا سے عقیدت کے طور پر ہندوستان میں اپنا سب کچھ چھوڑ کر پاکستان آ گئے۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کو پاکستان سے محبت تھی۔ کیونکہ یہ ملک اسلام کے نام پر مسلمانوں کے لئے حاصل کیا گیا تھا وہ کہتے تھے کہ پاکستان برصغیر کے مسلمانوں کے لئے قدرت کا ایک عطیہ ہے۔ اس کی حفاظت کرنا ہمارا فرض اولین ہے۔ انہوں نے اسلام کی سربلندی اور پاکستان کے استحکام اور سلامتی کے تحفظ کے لئے بہت کام کیا وہ کہتے تھے کہ وطن کے لئے سب کچھ قربان کر دو۔ اس لئے کہ یہ تمہاری پناہ گاہ ہے اگر یہ ہے تو تم اس کی آغوش میں پناہ لے سکتے ہو اس کے بغیر تمہاری کوئی حیثیت نہیں۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے اپنی ساری عمر اسلام کی تبلیغ اور اسے پھیلانے میں صرف کی اور ان کی بدولت لاکھوں فرزندان توحید نجات کا راستہ پا چکے ہیں اور ان کے بتاتے ہوئے اصولوں پر چل رہے ہیں۔ اسلام سے محبت کا یہ عالم تھا کہ وہ دن رات خدا تعالیٰ کی یاد میں مگن رہتے تھے۔ انہوں نے متعدد حج اور عمرے کئے اور اپنے مریدوں کو جہاں اور نصیحتیں فرمائیں وہاں انہیں نماز قائم کرنے کو کہا اور کہا کہ نماز جنت کی کنجی ہے۔ وہ اپنے دوستوں اور مریدوں سے کہتے تھے کہ اسلام کے اصولوں قرآن و سنت اور شریعت پر چلے بغیر راہ نجات حاصل نہیں ہو سکتی اور نہ اللہ تعالیٰ کی خوشنودی حاصل ہو سکتی ہے۔ اس کے لئے ہمیں اپنے نفس کو مارنا ہو گا جس انسان نے اپنے نفس پر قابو پانا سیکھ لیا اس نے اللہ تعالیٰ کی خوشنودی حاصل کر لی۔ انھوں نے اپنے مریدوں اور دوسرے تمام لوگوں کو محبت بھائی چارے اور انسانیت کی خدمت کا درس دیا۔ اس لئے کہ یہ اسلام کا درس ہے اسی میں ہماری نجات ہے
حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کی درگاہ کے کئی

Marfat.com

خلیفہ ہیں جن میں حضرت قاضی احمدؒ میل شریف والے نمایاں اور قابل ذکر ہیں۔ حضرت قاضی احمدؒ میل شریف والے کے بھی کئی ایک خلیفہ ہوئے ہیں جن میں جناب میاں حسین شاہ زیڑ چھتر، ضلع گورداسپور بھارت قابل ذکر ہیں۔ حضرت قاضی احمدؒ میل شریف والے کی پاکستان اور بھارت میں۔ ۳۶ درگاہ موجود ہیں۔ جن میں میاں سید محمد شہ قصوری پاکستان والے بھی شامل ہیں۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے ۱۹۷۸ء میں وصیت کی تھی کہ میرے بعد میری درگاہ لواری شریف کا سجادہ نشین پیر فیض محمد نقشبندی قاضی احمد ضلع نواب شاہ ہوں گے آپ کی یہ دلی تمنا اور خواہش تھی حضرت پیر فیض محمد نقشبندی اب لواری شریف درگاہ کے سجادہ نشین کی حیثیت سے تبلیغ اسلام میں مصروف ہیں اور اپنے مرشد سے حاصل کردہ علم اور فکر کو آگے بڑھانے میں مصروف ہیں۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے حضرت پیر فیض محمد نقشبندی کو ہمیشہ اپنے ساتھ رکھا اور ان میں اپنی ایسی خصوصیت اور قابلیت پائی جس کی وجہ سے انہوں نے حضرت پیر فیض محمد نقشبندی کو اپنی جگہ درگاہ لواری شریف کا سجادہ نشین مقرر کرنے کی وصیت کی۔ ان کی وصیت کے بعد حضرت پیر فیض محمد نقشبندی کے سجادہ نشین بنائے جانے پر اعتراضات کا کوئی جواز نہیں ہے۔

Marfat.com

تحریر۔ شمشاد علی وارثی کراچی

حضرت پیر بادشاہ پیر گل حسن صدیقی

نقشبندی قدس سرہٗ

لواری شریف

۲۷ ذی القعدہ ۱۴۰۳ھ مطابق ۶ ستمبر ۱۹۸۲ء بروز منگل اسلام کلب گارڈن ایسٹ کراچی میں حضرت پیر بادشاہ گل حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ لواری شریف کا پہلا عرس مبارک ہو رہا ہے۔ حضرت کا وصال سال سابقہ ۲۶ ذلقعدہ ۱۴۰۲ھ ۱۵ ستمبر ۱۹۸۲ء کو کراچی میں ہوا اور آپ کے ۲۷ ذلقعدہ ۱۴۰۲ھ ۱۶ ستمبر ۱۹۸۲ء میں اپنے بزرگوں کے آستانہ مبارک سلطان الاولیا خواجہ محمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے اندر اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ احمد زمان قدس سرہٗ کے پہلو میں مدفون ہوئے

خادم کی پہلی ملاقات ۱۹۵۱ء میں جناب پیر الٰہی بخش سابق وزیر اعلیٰ سندھ کے توسط سے گارڈن ایسٹ کے اسی بنگلے میں ہوئی۔ جہاں حضرت کا وصال ہوا۔ یہ ملاقات کئی گھنٹہ جاری رہی اور مختلف موضوعات پر گفتگو ہوئی۔ ۹ ذی الحجہ کے عرس کے متعلق ایک سوال کے جواب میں حضرت نے فرمایا کہ ہمارا سلسلہ نقشبندیہ ہے۔ ہمارے یہاں کوئی محفل سماع وغیرہ نہیں ہوتی۔ اور نہ ہی کوئی ساز استعمال ہوتا ہے۔

حضرت سلطان الاولیاء قدس سرہٗ کے پیر و مرشد حضرت

Marfat.com

خواجہ محمد ٹھٹوی عرف ابوالمساکین رحمتہ اللہ علیہ کا وصال ایام کے دوران

۹ ذی الحج ۱۱۲۹ھ کو مکہ معظمہ میں ہوا۔ اور ان کا وہیں مدفن ہے۔

حضرت سلطان الاولیاء اپنے پیر و مرشد کا سالانہ عرس اسی وقت

سے مناتے آئے ہیں اور معتقدین اور مریدین اس میں شرکت کرتے تھے

اور چونکہ دوسرے روز عید الضحیٰ ہوتی ہے۔

سب مل کر نماز عید پڑھتے تھے اور اس عمل کو متحدہ ثواب سمجھتے تھے۔

چنانچہ یہ عمل اس وقت سے ہی جاری تھا۔ وارثی صاحب آپ کے علم

میں ہے کہ ہمارا نسلی تعلق حضرت ابوبکر صدیقؓ خلیفتہ المسلمین سے ہے

ہمارے خاندان کو یہ شرف حاصل ہے کہ سرکار دو عالم تاجدار دو جہاں

رہبر انسانیت، نبی آخر الزماں حضرت محمد مصطفےٰؐ نے فرمایا ہے

کہ میں سب کے احسان کا بدلہ چکا چکا ہوں۔ لیکن صدیقؓ کے احسان

کا بدلہ صرف خدا ہی دے سکتا ہے۔ وارثی صاحب سوچئے کہ ہم اس

خاندان کے فرد ہیں۔ ہماری زندگی اور موت سب کچھ خدا کے لئے

ہے۔ کیا ایسی صورت میں کوئی خلاف شرع عمل ممکن ہے۔

کئی سال کے بعد حضرت میاں پیر فیض محمد نقشبندی کے ساتھ

پھر ملاقات ہوئی۔ اور یہ ملاقات انتہائی سکون بخش رہی۔

اس کے بعد میں نے شیخ الحدیث علامہ عبد المصطفیٰ الازہری مفتی

اہل سنت مفتی ظفر علی نعمانی۔ قاضی رضاء المصطفیٰ۔ حضرت مولانا

غلام دستگیر افغانی نقشبندی، مولانا غلام عباس قادری سے جناب حاجی

محمد حنیف طیّب کے ذریعے رابطہ پیدا کیا۔ اور میں کہہ سکتا ہوں کہ حاجی

محمد حنیف طیّب نے میری پوری معاونت فرمائی۔

حضرت پیر ابراہیم جان سرہندی سے رابطہ ہوا۔ اور سالانہ

عرس ۱۹۷۹ء بڑی شان سے ہوا۔ اور ایک عرصہ کے بعد معتقدر

Marfat.com

علماء کرام کا لواری شریف میں جانا ہوا۔

اس کے بعد میں قائداعظم اکیڈیمی کے ڈائریکٹر شریف المجاہد کو ایک وفد کی شکل میں لے گیا۔ معتمر العالم الاسلامی پاکستان شاخ کے سیکرٹری جنرل نوابزادہ محمود علی خان گئے۔

کراچی کے مختلف اخبارات کے ایڈیٹرز نے بھی شرکت فرمائی۔ اور پھر سیرت النبی کے جلسہ کے موقع پر حضرت شیخ المشائخ حضرت پیر دیول شریف تشریف لائے۔ اور انہوں نے لواری شریف پر ایک پریس کانفرنس میں تردیدی بیان دیا۔ اس کے بعد حضرت مفتی اہل سنت اس وقت نظریاتی کونسل کے رکن مفتی محمد حسین نعیمی مہتمم جامعہ نعیمیہ لاہور۔ ان کے ہمراہ پیر طریقت پیر صابر امین پیا بھی لواری شریف گئے۔

موتمر العالم الاسلامی کے سیکرٹری جنرل ڈاکٹر انعام اللہ خان واہ کینٹ سیکرٹری جنرل خالد اکرام اللہ خان لواری شریف گئے۔ اور بچشم خود دیکھا۔ اس کے بعد موتمر العالم الاسلامی کے ایک قائد جناب السید الشیخ الہاشم الرفاعی آف کویت وہاں گئے۔ ان کے ہمراہ سری لنکا کے وزیر مملکت بھی تھے۔

غرضیکہ عبداللہ دادا جیسے نوجوان نے جس سے اس عمر میں اتنی امید نہ تھی بلکہ زیادہ کام کیا اور سب سے زیادہ اس حلقے کے نوجوان پیر بادشاہ کی تعلیمات سے سرشار اور پوری ہمت اور محنت سے کام کرتے تھے۔

غرضیکہ لواری شریف سے پورا ارض پاکستان کا ہر فرد واقف ہوگیا۔

پیر بادشاہ سے میری آخری ملاقات ۱۱ ستمبر سنہ ۱۹۸۲ء کو قائداعظم کی برسی کے دن ہوئی۔

میں قائداعظم کے مزار سے سید صاحب کے بنگلے چلا گیا اور میری خوش نصیبی کہ ملاقات ہوگئی۔ کچھ دیر ان کی کچہری میں رہا۔ اور روحانی سکون حاصل ہوا۔ کس کو خبر تھی کہ یہ آخری ملاقات ہے۔ اس کے بعد

Marfat.com

کوئی ولی اللہ مرتا نہیں ہے بلکہ اس کا جسم خاکی ہم دنیا والوں کی نظروں سے اوجھل ہو جاتا ہے۔ لیکن اس کی روحانیت کا فیض قائم رہتا ہے۔ اس میں شک نہیں کہ پیر بادشاہ آج ہمارے درمیان نہیں ہیں اور ہم ان کے وصال کا ایک سال پورا کر کے ایصال ثواب کے لئے قرآن خوانی اور دوسرے انتظامات کر رہے ہیں۔ لیکن پیر بادشاہ زندہ ہیں۔ ان کا روحانی فیض موجود ہے اور یہ فیض کا چشمہ جاری وساری رہے گا۔

میں اس موقع پر پیر بادشاہ کے دو واقعات کا تذکرہ کرنا ضروری سمجھتا ہوں۔ ایک مرتبہ پیر بادشاہ کے پاس دو نوجوان طالب علم آئے جو سندھی قومیت کا جذبہ رکھتے تھے ان کو پیر بادشاہ نے جواب دیا کہ بٹیا سندھ وادی گلگت تک قائم ہے تم اس کو چھوٹے سے حلقے میں محدود کرنا چاہتے ہو۔ تلب کو اسلام کی تعلیمات کے مطابق وسیع کرو۔ پیر بادشاہ اتحاد عالم اسلامی کے دل سے خواہشمند تھے۔ اسی جذبے سے وہ مفتی اعظم فلسطین سے ملنے گئے۔ اور عالمی حالات پر ان سے گفتگو کی۔ اور سب سے بڑی خوبی ان میں یہ تھی کہ دنیا کے کسی حصے پر مذہب کے کسی پہلو پر گفتگو کر لیں۔ پیر بادشاہ کا اس پر مطالعہ مکمل ملے گا۔ اور جواب تسلی بخش۔ غرضیکہ ان کے مطالعہ کے پیش نظر ان سے گفتگو کرنا آسان کام نہ تھا۔ جہاں وہ روحانیت کا ایک سمندر رکھتے وہاں معلومات کے لحاظ سے وہ ایک انتہائی عظیم کتب خانہ تھے۔ محبت اور اخوت کا یہ حال ہے کہ میں کچھ ماہ بیمار رہا لیکن پیر بادشاہ نے میری خیریت روزانہ معلوم کی اور اپنے آدمی کو بھیجا۔ سخاوت کا یہ حال کہ میرا خیال ہے کہ شاید ہی اس دور سے کوئی خالی جاتا ہو۔ مجھے ذاتی طور پر ان کی رحلت کا عظیم افسوس

Marfat.com

ہے لیکن ایک تسلی ہے کہ ان کی نظر کرم اگر ہے تو کافی ہے۔

میری دعا ہے کہ اللہ اس حلقے کے مریدین اور معتقدین کو پیر بادشاہ کی تعلیمات پر جو اسلام کے مطابق ہیں پابند رکھے۔ اتحاد کی مضبوط دیوار بنے رہیں۔ ہر قسم کے غیر اسلامی رسم ورواج سے پرہیز کریں۔ ان الفاظ کے ساتھ یہ حقیر اپنا نذرانہ عقیدت پیش کر رہا ہے التجا ہے کہ قبول ہو۔

روزنامہ جنگ کراچی۔ ۶ ستمبر ۱۹۸۳ء

Marfat.com

تحریر محمد آدم اسماقانی

حضرت پیر بادشاہ گل حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہ

اولیائی تحت قبائی لا یعرفہم غیری
خواجہ خواجگان، انیس بیکساں
خازن رحمت، سرتاج ولایت

حضرت پیر بادشاہ مرشدنا گل حسن صدیقی نقشبندی کی ولادت باسعادت ۱۳ شعبان المعظم ۱۳۲۷ھ کو ہوئی۔

آپ کے والد بزرگوار حضرت خواجہ پیر احمد زمان قدس سرہ سے روایت ہے کہ آپ بچپن میں نہایت علیل ہو گئے۔ آپ کی علالت نے اس قدر سنگینی اختیار کی کہ جسم اطہر پر محض ہڈیوں کے سوا اور کچھ نہ بچا۔ زندگی کے آثار تقریباً مفقود ہو چکے تھے آپ کے والد معظم روضۂ اقدس حضرت سلطان الاولیاء قدس سرہ میں مراقب ہوئے وہاں سے ارشاد ہوا کہ سب خیر ہوگا۔ پھر حسب الحکم اپنے پدر بزرگوار امام الاولیا خواجہ محمد سعید مہاجر مکی قدس سرہ کی خدمت میں فرزند کی نئی زندگی کے لئے متوجہ ہوئے۔ چنانچہ وہاں سے بشارت ملی کہ فرزند کی زندگی پوری ہو چکی ہے اس کے جسم میں نئی روح ڈال کر نئی زندگی عطا کی گئی ہے۔

اس کے بعد آپ بتدریج صحت یاب ہو گئے۔

مورخہ یکم رجب المرجب ۱۳۵۷ھ کو اپنے والد مکرم حضرت خواجہ پیر احمد زمان قدس سرہ کے وصال کے بعد آپ مسند ارشاد پر متمکن ہو گئے۔ رسمی طور پر آپ کی دستار بندی ۴ محرم الحرام ۱۳۵۸ھ

Marfat.com

کولواری شریف میں ہوئی اس موقع پر آپ نے اپنے مریدین کو جو پیغام مرحمت فرمایا ہم اس کا اردو ترجمہ یہاں پیش کرنے کی سعادت حاصل کرتے ہیں۔

"تمام افراد جماعت ناجیہ کو میں گل حسن دستار بندی کے وقت مطلع کرتا ہوں کہ میں ہمیشہ درگاہ پاک مکان شریف لواری کا خادم بن کر رہوں گا۔ اور جماعت مکان شریف کو میری پر زور ہدایت ہے کہ وہ ہمیشہ خواجہ احمد زمان رحمۃ اللہ علیہ کے اقوال مبارک (تعلیم) کے بموجب عمل کرتے رہیں۔ اور دعا ہے کہ خداوند کریم جماعت ناجیہ پر اپنا فضل و کرم فرمائے اور توفیق بخشے کہ وہ ہمیشہ طریقہ عالیہ پر مستحکم (ثابت قدم) رہے۔ آمین ثمہ آمین۔"

مسند ارشاد پر آپ کی تقرری آپ کے کچھ حاسد اقربا پر گراں گذری اور وہ بغض و کینہ کی آگ میں جل اٹھے۔ انہوں نے ذاتی عناد کی بنا پر حضرت پیر بادشاہ قدس سرہٗ کے خلاف ریشہ دوانیوں کا ایک لامتناہی سلسلہ شروع کیا۔ آپ کو دکھ اور تکالیف پہنچانے میں کوئی دقیقہ فروگذاشت نہیں کیا۔ جنہیں آپ قدس سرہٗ تادم حیات نہایت ہی خندہ پیشانی سے سہتے رہے۔ آپ کے صبر و تحمل اور بردباری کا یہ عالم تھا کہ آپ نے ان کے خلاف کبھی بھی کوئی اقدام نہیں کیا۔

مسند ارشاد پر آپ کے جلوہ افروز ہونے کے بعد افق عالم پر جنگ کے مہیب بادل منڈلانے لگے اور جلد ہی دوسری عالمگیر جنگ پھوٹ پڑی جو تقریباً سات برس جاری رہی۔ اس پر آشوب دور میں آپ نے اپنی جماعت کی بطریق احسن رہبری فرمائی۔ ان مریدوں کے دکھ درد میں ان کی دستگیری کی اور بے پناہ شفقت سے ان کو نیا ولولہ عطا کیا۔

Marfat.com

دوسری جنگ عظیم کے بعد مملکت خداداد پاکستان معرض وجود میں آئی۔ اور آبادی کا ایک عظیم انخلاء و تبادلہ وقوع پذیر ہوا۔ ہندوستان میں مسلمانوں پر مصائب و آلام کے پہاڑ ٹوٹ پڑے چونکہ آپ کے مریدین کی کثیر تعداد ہندوستانی علاقوں میں آباد تھی۔ چنانچہ اس صبر آزما دور میں بھی آپ نے ان کے حوصلوں کو بلند رکھا۔ ظاہری و باطنی ان کی مدد فرمائی۔ یہ حضرت پیر بادشاہ قدس سرہ ہی کی کرامت تھی کہ آپ کے مریدین کی کثیر تعداد ہندوستان سے بحفاظت تمام پاکستان آ گئی۔ اور کہیں کسی کو کوئی گداز نہ پہنچی۔ یہاں پاکستان میں آپ نے ان تمام مہاجرین کی مادی طور پر اعانت کی ان کی رہائش و خوراک کا معقول انتظام فرمایا۔ اور اس وقت تک ان کی خبر گیری کرتے رہے جب تک ان سب کی رہائش و روزگار کا خاطر خواہ بندوبست نہ ہو گیا۔

آپ کا در اقدس ہر وقت ہر حاجت مندوں کے لئے کھلا رہتا تھا جو بھی فریادی آتا آپ اس کی داد رسی فرماتے۔ کوئی مشکل آسان ہونے کی التجا لے آتا تو اس کی مشکل کشائی فرماتے۔ کوئی دوا دارو کے لئے آتا تو اسے دوا عنایت کرتے اور وہ آپ کی نظر کیمیا اثر سے شفایاب ہو جاتا۔ محض اس کام کے لئے آپ نے خادمین مامور کر رکھے تھے جو آپ کے حکم کے مطابق مریضوں کو دوائیں دیتے یا حسب ضرورت انہیں شہر کے مشہور ڈاکٹروں کے پاس لے جاتے یا ان کو ہسپتالوں میں داخلے وغیرہ کا بندوبست کرواتے۔ آپ ان تمام دکھی مریدوں کا بار بار احوال دریافت کرتے۔ اور ان کی دلداری فرمایا کرتے تھے۔

حضرت پیر بادشاہ قدس سرہ شریعت محمدی کی پوری پابندی کیا کرتے تھے۔ اپنی ساری زندگی اسلامی طرز کے مطابق نہایت سادگی سے بسر کی۔ اپنے سلف صالحین کی اتباع کو ہر چیز پر مقدم رکھا۔ نماز فجر کے بعد تلاوت

Marfat.com

کلام پاک آپ کا معمول تھا۔ شب کے آخری حصے میں مراقبہ اور ذکر الٰہی بھی فرمایا کرتے۔ اپنے مریدوں کو بھی شریعت و طریقت کی پیروی کی سختی سے تاکید کرتے۔ حضرت سلطان الاولیاء خواجہ محمد زمان قدس سرہ صاحب روضۂ منور کا عرس مبارک ہر ماہ کی چار تاریخ شب و روز اور دیگر بزرگان لواری شریف اعراس مبارک منانے کا اسی طرح اہتمام فرماتے تھے۔ جس طرح آپ کے عظیم والد کیا کرتے تھے۔ علاوہ ازیں ہر ماہ کی ہر تاریخ کی شب لوذار اشخاص کو جو طریقہ عالیہ میں داخل ہونا چاہتے تھے انھیں تلقین و توجہ دیتے۔ چار تاریخ عرس اور دیگر اعراس مبارکہ دن مجالس کے بعد جماعت پر خاص عنایت فرماتے۔ ان کو شرف دیدار سے مشرف فرماتے۔ ان کے احوال و معروضات سنتے اور مواقع پر ہی احکام صادر فرماتے۔ اس طرح آپ کے فیض کا پرتو ہر مرید کے قلب پر جلوہ فگن تھا۔ اس میں کوئی مبالغہ نہیں کہ جماعت کا ہر گھر آپ کے دریائے فیض سے سیراب تھا۔ اگر آپ کی کرامات کے واقعات کو احاطۂ تحریر میں لایا جائے تو دفتر کے دفتر بھر جائیں۔ اس کے باوجود آپ نام و نمود کو سخت ناپسند فرماتے تھے حقیقت تو یہ ہے کہ آپ کے در اقدس پر دنیوی و آخروی مقاصد حاصل تھے یہ سلسلہ آج بھی جاری و ساری ہے

در قبائے اہل دنیا کارِ عقبیٰ می کنند
خرقہ فقر است پنہاں در قبائے نقشبند

(حافظ رح)

سندھی زبان کے علاوہ حضرت پیر بادشاہ قدس سرہ کو اردو عربی، فارسی اور انگریزی زبانوں پر بھی عبور حاصل تھا۔ آپ کی مجلس میں مشائخ جید علماء محدث، فقیہہ، سائنسداں، انجنیئرز، ڈاکٹرز، تاجر دانشور وغیرہ حاضری دیتے تھے اور آپ کے بصیرت افروز ارشادات سے

Marfat.com

مستفید ہوتے تھے۔ اور آپ کئی ایک بیرونی ممالک بھی تشریف لے گئے۔ سعودی عرب کے دورے میں آپ نے عمرہ کی سعادت بھی حاصل کی۔ اس کے علاوہ آپ نے متحدہ عرب امارات، لبنان، مصر شام، ایران، یورپ اور بھارت وغیرہ کا بھی دورہ کیا۔ کئی ایک غیر پاکستانی دانشور و علماء جن میں عربی، ایرانی، جرمنی امریکن، و انگریز شامل ہیں آپ کے مداحوں میں تھے۔

حضرت پیر بادشاہ قدس سرہٗ زندگی بھر اتحاد بین المسلمین کے لئے کوشاں رہے۔ آپ نے کبھی بھی سیاسیات میں حصہ نہیں لیا بلکہ ہمہ وقت پاکستان کی ترقی واستحکام کے لئے دعاگو رہے۔ اپنے مریدین کو ہمیشہ حکومت کے مروجہ قوانین کی پابندی کی پرزور تاکید فرماتے اور پرامن رہنے کی تلقین کرتے تھے۔

حضرت پیر بادشاہ کی تحریری وصیت کے مطابق حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی موجودہ سجادہ نشین قرار دئے گئے۔ حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی صاحب مدظلہ العالی کا خانوادہ گذشتہ دو سو سال سے بزرگان لواری شریف کی پشت بہ پشت خدمت کرتا چلا آرہا ہے۔ آپ اس خانوادہ کے موسس و مورث اعلیٰ حضرت پیر میاں قاضی احمد قدس سرہ کے پڑپوتے ہیں۔ حضرت پیر میاں قاضی احمد قدس سرہٗ حضرت سلطان الاولیاء خواجہ محمد زمان قدس سرہٗ بانی درگاہ لواری شریف کے مشہور خلیفہ تھے اسی طرح حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی صاحب کے آباؤ اجداد کو بھی اپنے عہد میں اس وقت کے سجادہ نشین درگاہ لواری شریف کے خلیفہ ہونے کا شرف حاصل رہا۔ اور درگاہ لواری شریف کی خلافت گذشتہ دو صدیوں سے آپ ہی کے خاندان میں جاری وساری ہے۔ چنانچہ آپ کی شخصیت کے سوا اور کون سجادہ نشین کے اہل اور موزوں ہو سکتا تھا

Marfat.com

حضرت پیر بادشاہ قدس سرہ کی طبیعت مبارک زندگی کے آخری چند ماہ میں زیادہ علیل رہنے لگی۔ اس عرصہ میں آپ نے اپنے کئی ایک مقربین سے اشارتاً اپنے وصال کا ذکر فرمایا۔ عالم قدس سے قربت بڑھنے لگی۔ بالآخر ۲۷ ذی قعد المبارک ۱۴۰۲ھ کو انوار ہدایت نقشبندیہ کا یہ آفتاب عالم تاب ہماری خاکی نظروں سے ہمیشہ کے لیئے اوجھل ہوگیا۔

اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُوْن

مرشد ما گل حسن نور الہدیٰ
خازن رحمت شہہ لطف و عطا
تو ہمیشہ از زندہ جاوید ہے
چشم عاجز سے اگرچہ چھپ گیا
غیب سے القا ہوا سال وصال
شاہ نواری مشکل کشا صاحب لوا

۱۴۰۲ھ

حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی صاحب مدظلہ العالی آپ کی حیات مبارکہ میں ہی آپ کے خلیفہ مجاز اور جماعت کے صدر کی حیثیت سے جماعت میں محترم و مقبول تھے۔ چنانچہ آپ کے وصال کے بعد آپ کی تحریری وصیت کے مطابق پوری جماعت نے آپ کو بحیثیت سجادہ نشین نواری شریف تسلیم کیا اور اب آپ جماعت ناجیہ کی رہبری و رہنمائی احسن طریقے پر کر رہے ہیں۔

گر تو سنگ خارہ مرمر شوی
چوں بصاحبدل رسی گوہر شوی

(مولانا روم)

Marfat.com

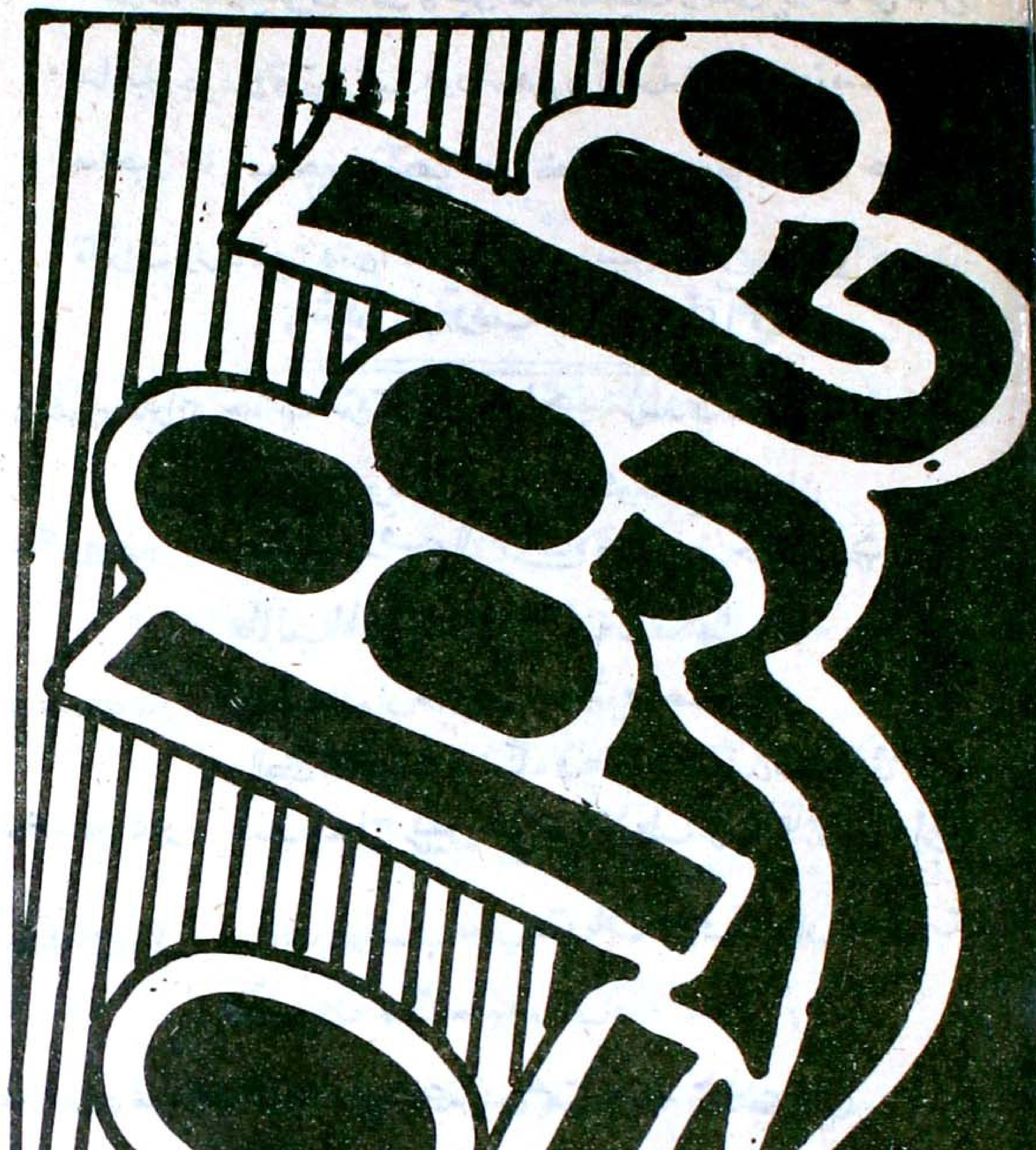

Marfat.com

حضرت قبله پير بادشاه جن مان مختلف وقتن ۾ ڪافي معزز صاحبن جو ملاقاتون ٿينديون رهيون آهن. اسان جن به معزز صاحبن تائين پهچي سگهيا سين انهن کان پير بادشاه جن بابت تاثرات ورتا سين هتي انهن جا عڪس پيش ڪري رهيا آهيون.

تاثرات جي ترتيب هيٺين ريت آهي

عڪس نمبر ١-٢ جناب عزتماب پير علي محمد راشدي صاحب سابق وزير اطلاعات ونشريات، حڪومت پاڪستان

عڪس نمبر جناب سيد فتح الدين شاه صاحب چيف خليفه حضرت مخدوم طالب المولیٰ مدظله، آف سانگهڙ.

عڪس نمبر جناب عزتماب خير محمد جوڻيجو صاحب، مالڪ الحيات جننگ فيڪٽري لميٽيڊ سانگهڙ.

عڪس نمبر جناب الحاج رئيس علي نواز انڙ صاحب زميندار قاضي احمد نوابشاه

عڪس نمبر جناب عزتماب نواب قربان علي خان لغاري، تاج نصرپور- هالا حيدرآباد.

عڪس نمبر جناب محترم ڊاڪٽر ايس ممتاز حيدر صاحب ڪراچي.

عڪس نمبر جناب حضرت علامه مولوي محمد اصغر درس صاحب، مدرسه درسيه، صدر ڪراچي.

عڪس نمبر جناب محترم رئيس امروهوي صاحب.

عڪس نمبر جناب سيد محمد عارف صاحب وڪيل هاءِ ڪورٽ سانگهڙ.

عڪس نمبر جناب ڊاڪٽر ايم- مرتضیٰ حسين صاحب ڪريم آباد ڪراچي

عڪس نمبر جناب محترم ممتاز مرزا صاحب، سينئر پروڊيوسر پاڪستان ٽيلي ويزن (ڪراچي)

Marfat.com

پير پادشاهه رح

پير پادشاهه سائين گل حسن رح مرحوم جامع معنيٰ ۾ پنهنجي زماني جو پير به هو پادشاهه به هو- پيران طريقت سان ته هو ئي. اهڙيءَ ريت درگاهه جي عادت لنگر جي خيرات اڳيان جڳ سڄو پرڙو- پادشاهن لحاظ سان به سندس خصلتون ۽ خوبيون شاهاڻيون هيون. مون گهڻن پيرن کي، خدارسيده به ڏٺو تاهم جيترو به پير سائين گل حسن رحمة الله جي پايه جو درويش ۽ جامع الصفات پير مون ڪو ورلي ڏٺو.

سندس ڪهڙيون خوبيون بيان ڪريان؟ هڪ لفظ ۾ ايترو عرض ڪيان ته هو سندس ته هو ڪامل مڪمل انسان هو. ماڻهو سندن پير به هئا ۽ لوڪ به انسان رهيا ۽ انسانيت جا ڳڻ قائم رکيا، آسان ڳالهه نه آهي- هي ئي هڪ پير مون ڏٺو جنهن کي انسان ڪري ڏسي پير ۽ پير ڪري هو. انسان جي معنيٰ ڇا؟ انسانيت جو مطلب ڪهڙو؟ خدا ترسي، سنت رسول صلعم جو اتباع، سادگي، صفائي، سچائي، تڪبر، غرور ۽ لالچ کان دوري، ۽ اهڙي ريت زندگي جو سفر طئي ڪرڻ جو (ماڻهوءَ) مخلوق خدا تي بار ۽ تڪليف نه ٿئي. هي ڪم انسان ۽ انسانيت جون خوبيون آهن جي مون هن شخصيت ۾ پيون جيڪي سڀ پير پادشاهه ۾ موجود هيون-

Marfat.com

مسئلن وڏي ڪمال الجوهيءَ زندگيءَ جي امتحانن مان گذريو آهي پاڻ تہ ماشاءالله توهان
جي ڪوشش رهيو پڙهي لکي ڪري ڏيکاريو. صبر ان صورتن ڪئين ڪوشش جو ثمر آهي. باوجود ڪيترن
معمولي ماڻهن جهڙو نہ ٿيو. آئنده ... محترم مقصود رهيس ۽ ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڪندس
سياسي گفتگو مان مستفيد ٿيندو رهيس. ... مون ڪڏهن بہ سندس زبان مان شڪايت
شڪايت، ڪنهن جي بہ شڪايت ڪانہ ٻڌي. صبر ۽ تحمل جو مجسمو هئي. سوڪٿو ۽

جيئي رهي!

منهنجي سارو ڏينهن باهر باقي نہ ٿي!

مون اقرار ڪيو ته ڏنا جيڪي جي جاءِ تي ان کي ڪٿا ڪرڻ لاءِ، جنهن جي ڪري
تحريڪ دنيوي اعتبار ۽ سياسي مفاد حاصل ڪرڻ لاءِ استعمال ڪندا آيا رهيا. هي ٻه ڳالهيون
هو جهڙو جنهن سان دوستي ڪئي ته دشمن بہ ڪري ڇڏيائين. اگر هوا تہ ٺهڪائي
جنهن لاءِ ڪري سگهيا مگر هو آخرت نہ ڇڏيائين تہ گهڻي دنياداري بہ ڪري
جنهن جي ڪري المعتال ڪئي. هيءَ اسان جي دور ۾ ڪم ... ڪري
ديرو ۽ ان ڪري وڃي ويٺي. منهنجو وڏو احترام جوڙي
اڄ اهي سڀ ڳالهيون ياد آيون!

علي محمد راشدي

سابق وزير اطلاعات ۽ نشريات حڪومت پاڪستان.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

ياعلي مدد

Sayead Gul Hassan Shah
Zammedar
Tando Mitha Khan
District Sanghar

سيد گل حسن شاھ
زميندار
ٽنڊو مٺا خان
ڊسٽرڪٽ سانگھڙ

Phone No. { T. Mitha Khan 1
T. Mitha Khan 12
Sanghar 402
Hyderabad 30747

Date__________

جناب حضرت قبله پير بادشاه گل حسن صديقي قدس سره جن سڳورن
سجاده درگاه لواري عاليه شريف ٻاڻ شريف جا صاحب اخلاق جا
باڪمال انسان هئا جيڪي هميشه غريبن ۽ مسڪين جا همدرد هئا
ڪٽنب ۽ خاندان سان سندن تعلقات هئا ٻاڻ علمي لياقت وسيع
ترين هئا ۽ تمام گهڻا ذهين سوڻا هئا ۽ جنھنجي دسترخوان
روح کي راحت ۽ قلب قرار حاصل ٿيندو - الله تعالى جي
ٻيان جي ڳچيا ئي اهاڻيم ٿي - سندن ڪچهري ۽ سندن گفتگو
درسني ڏک دور ۽ درد دفعي ٿي ويندا هئا.
ٻاڻ مال جا (هرياڻي مال) جا ماهر هوندا هئا جنهن ساريون
سنگهار مال ۽ جهونا ڏکڻ ايشن نظر ايندا هئا -
سندن وٽان ۽ ويجهو هڪڙو سب ڪمن مال جا مهمان سهڻا قسم
جا نظر ۾ ايندا هئا مال جا ايندو ته توفيق هوندا هئا ته
حقيقت ۾ مال ۾ ضرورت ٿيندي هئي ته سندن وٽان مان مليا
هئا - حضرت پيلا پاڻ ڏاڏا - سماڻا - سندن مرقسم

[illegible]

Marfat.com

بسم الله الرحمن الرحيم

ياعلي مدد

Phone No. T. Mitha Khan 1
T. Mitha Khan 12
Sanghar 402
Hyderabad 30747

Sayead Gul Hassan Shah
Zammedar
Tando Mitha Khan
District Sanghar

سيد گل حسن شاهه
زميندار
ٽنڊو مٺا خان
ڊسٽرڪٽ سانگهڙ

Date ____________

منهنجو مرشد اقدس بابي هتي ڪتب ۾ ڏٺو سين -
پهرين پاڪستان ۾ ننڍڙي سال عمر هوندو هئس -
بابا سائين طبيعت هميشه ساري نموني سان گذاريا ٿون - هو
شخص سخت ڏٺا ايندو ويندو هئڻ ۽ وٽن وڏي مهمان نوازي ٿي
ٿيو جي همدردي ڏئي سون - منهنجي ساڻن ڪافي دفعا ملاقات
ٿيل آهي مگر هڪ دفعو حضرت بابا نخدوم عبدالرحمان طالب ~~[illegible]~~
جن سان حيدرآباد ~~[illegible]~~ تعليم لاءِ ملڻ آيا ته اسان سان
گڏجي ۽ بيهي ڪرائي شرف ملاقات جو شرف حاصل ٿيو
حضرت جو مون تي ڪافي مهرباني حقيقت ۾ واقف ٿي حضرت جو
موڪلي جيڪي سمجهايا ٿون ته مون اهي سمجهو ته بابا ياد حافظي جي آگي
سمجهايا ٿون ته مون اهي سمجهو ته بابا جن ته ياد حافظي وارا هئا
رئيس هئا -

Marfat.com

بسم الله الرحمٰن الرحيم

ياعلي مدد

Sayead Gul Hassan Shah
Zammedar
Tando Mitha Khan
District Sanghar

سيد گل حسن شاهه
زميندار
ٽنڊو مٺا خان
ڊسٽرڪٽ سانگهڙ

Phone No. T. Mitha Khan 1 / T. M. Khan 12 / Sanghar 402 / Hyderabad 30747

Date ____________

اسانجي مرشد سائين مخدوم محمد الزمان طالب المولىٰ سان سندن ننڍي کان
محبت ۽ پيار هوندو هو. هو هميشه مخدوم صاحب سندن تمام احترام
ڪندا هيا ۽ ~~[illegible]~~ چاهيندا هئا. سندن جي اسيمبلي ميمبري ڪئي جو سياست ۾
۾ مخدوم صاحب جي وقت به وقت مدد ڪندا هئا پاڻ ملڪ جي
سياست ۾ ڪوئي چاهيندا هئا ته هن هوندي. مخدوم صاحب جي
ميمبري ۾ مدد ڪئي هئا - اهڙا بزرگ ۽ ڪامل ولي جهان ڇڏيان
ماڻ ڪنهن وٽ سندن محبت ۽ احترام ۽ پيار اهڙا قائم ۽ دائم رکي
اسان دعا ڪيون. الله تعاليٰ پنهنجي محبوب جي صدقي سندن جنت
۾ جاءِ ڏئي آمين ثم آمين.

دعاگو حاجي قمرالدين شاهه سيد لکيا ري
ٽنڊو مٺا خان ضلع سانگهڙ
جيني خليفه حضرت مخدوم صاحب جن الله تعاليٰ

حاجي قمرالدين لکيو

Sanghar { 530 / 588

Karachi { 530970 / 533279 / 616452

Al-Hayat Ginning Factory Ltd.

Shahdadpur Road,
SANGHAR (Sind)

Date ______________

Ref: No. __________

حضرت پير ميان گل حسن آف لغاري شريف

درگاهه لغاري شريف ڪيترائي ناميارا درويش پيدا ڪيا. جن دين اسلام جي ٻاديءَ خدمت ڪئي، انهن ڪامل درويشن مان پير ميان گل حسن [illegible] بہ ھڪ ھو. پير صاحب جن جي منهنجي والد صاحب خانبهادر محمد حيات جونيجو سان تمام سٺي دوستي هئي. سنڌ ۾ هلي ھو سلسلو اڄ تائين [illegible] پيو ھلندو ھو. پر ھڪ دفعي سانگھڙ ضلعي جي دوري دوران اسان جي گھر تشريف کڻي بہ آيا.

پير صاحب تمام سادگي پسند هئا، پر ان سان گڏوگڏ علمي، تعليمي، ادبي ۽ ڪمال جا ڄاڻو هئا. جو ھو [illegible] تمام سٺي طرح بين الاقوامي مسئلن جي ڄاڻ رکندا هئا.

پير صاحب جي ٻائي سال ٻاد تمام ڳالهيون ڏيکاريون [illegible] لغاري شريف ۾ [illegible] ٿيندو ھو. پير صاحب [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] طبيعت جي ڪري پسند ڪندا هئا [illegible] ھميشہ غريب [illegible] سان پيار ڪندا هئا.

دعا آهي تہ رب پاڪ پنهنجي رحمت [illegible].

Al-Hayat Ginning Factory Ltd.

K. M. [illegible]

Director.

Marfat.com

حافظ سيد نه سنڌ جي سيد نه هئا

ڪيهر ڪانڊو، حافظ سومرو - اڳيان ڪي ڪهاڻي

جناب حضرت پير سيد شاهه گل حسن صاحب جي مقدس صحبت ڪافي سال

زندگي جي لحاظ کان به تمام گهڻو متاثر رهيس.

پڙهڻ کان پوءِ زياده تر ڪراچي ۾ اچڻ وڃڻ جو اتفاق ٿيندو هو ۽ جڏهن

ملندو هو ته پاڻ ڏاڍو خوش ٿيندا ۽ وڏي عزت ڪندا هئا.

جيتوڻيڪ پاڻ روحاني طور تي ڪيف لائي سورهيه جي وڏن بزرگن کان مشهور

اندر لڳائيندڙ کان علاوه دنيا جي لوڪن جي علم جا به وڏا عالم هئا.

دنيا جي معلومات ۾ ان به گفتگو ڪندي ۽ وڏي معلومات جي متعلق بحث ڪري فرمائيندا

عيان سنڌ ۾ ڪچهري جو گهڻو وقت ڪري رهيا هوندا ۽ انهيءَ الله تعاليٰ جي

رسول الله صلي الله عليه وسلم جن سان عقيدت ۽ محبت متعلق هوندو هو.

حاصل ڪري دنيا جي سياسي معاملن متعلق جاڻ هئا سياسي معاملا

سماج ۽ خاص طور زراعتي معلومات جو به وسيع تجربو رکندا هئا شوق

جيئن ته مان به شوقين زميندار آهيان ان ڪري وڏي معلومات ڏيندا هئا

حاصل ڪري به سنڌ ڪچهري ۾ علمي ڳالهيون ڪندا جو وڏي دلچسپي جو باعث

بڻجندي هئي - جيئن اسان باغن ۽ زرعي فصلن متعلق گفتگو ڪندا

ڪلاڪن جا ڪلاڪ ڪچهري ۾ گذري ويندا هئا.

هڪ دفعو پاڻ ڪراچي کان درگاه شريف تي تشريف فرما ٿيا ته

منهنجي مهماني جو شرف بخشيائون ۽ باغ ۾ لانڍي طالب المولىٰ - انهيءَ

باغ، فروٽ فارم ۽ زرعي فارم جو بهادل ۽ عمارتن گهمي سير ڪيائون ۽ ڏاڍو

پسند فرمائي دعائون ڪيائون ۽ نوازش ڪيائون - ان موقعي تي

جيڪي ورثي طور سائين احمد جي يادگار رهيون ـ

قاضي احمد جي موقعي تي ڪراچي ۾ ملاقات جي وقت اهڙو ذڪر ڪري
جناب حضرت پير فيض محمد صاحب جن به گڏ هوندا هئا ـ جن صاحبن سان
۽ اسان جو وڏن کان وٺي پنهنجائپ ۽ عقيدتمندي جو تعلق هو ـ پير بادشاهه جن
۽ پير سائين فيض محمد تي خاص مهربان ۽ بنيادي بزرگن جي ڪري تمام گهڻو پيار ۽
محبت سان پيش ايندا هئا ۽ ڀانئيندا هئا ـ انهيءَ سبب هنن جي پاڻ فرزند
اولاد نه هئڻ ڪري ـ سندن وفات بعد سيد لاڙي شريف جي درگاهه جو
جانشين مقرر ڪري فرمايائون ـ

سائين پير بادشاهه ڪمال سائين صاحبن جو اسان جي مرشد قبلا حضرت مخدوم طالب المولى
سجاده نشين حضرت مخدوم محمد زمان رحمة الله عليه سان به دلي قرب جو رستو
هوندو هو ـ عالي [illegible] جناب مخدوم صاحبن جي هر وڏي دعوت تي
پير بادشاهه ڪمال سائين جن [illegible] اچڻ ۽ دعوتن تي پهچڻ ڪري جي باوجود
هر دعوت ۾ شريڪ ٿيندا هئا ـ ان [illegible] تعلق ڪري ۽ اسان جو پير بادشاهه
جن سان ڏاڍو تعلق ۽ عقيدتمندي رهي ـ خداوند ڪريم جل شانه انهن
بزرگن ۽ [illegible] ۽ انهن جي جانشينن کي پنهنجي رحمت ۽
۽ انهن جي مدد ۽ ارشاد جي ڪري ڪرم تربيت ۽ ڪي به دين [illegible] دنيا
۽ آخرت جي مراد بخش فرمائي آمين

محبتي منظور احمد ـ هو جي ويڙهه ملڪ ٿري
انهن کان اڄ ڏاڍو گهڻو يادگار رهندا ـ

ممتاز علي
الله

بسم الله الرحمان الرحيم

جي اجي پيڙا کي جيڻا هئا — سي لاهوتي لڏي ويا

جناب حضرت پير بادشاه صاحب مرحوم مغفور پير گل حسن صاحب رحمة الله عليه جن سان پهريون دفعو سنڌ ۾ ڪراچي واري رهائش تي زيارت ڪرڻ جي سعادت حاصل ٿي - جڏهن احباب جيئن حضرت پير فيض محمد صاحب موجوده سجاده نشين درگاه لواري شريف ۽ الحاج رشيد علي نواز [illegible] صاحب جن سان شريڪ محفل هئا - زيارت ڪرڻ کان اڳ اهو دل ۾ خيال هو ته هيڏي وڏي درگاه شريف جن جي سجاده نشين صاحبن سان ڪيئن ملاقات ٿيندي ۽ ڪيئن پيش اچڻ گهرجي ويهار ڀيري ۽ گفت شنيد جو موقعو ملندو يا الائي نه. هزارين خيال ۽ خدشا دل ۾ هئا. پر ملڻ بعد اهي محسوس ٿيڻ لڳا ته جناب حضرت جن انسان جا گڏي واقف جن ته مانشان بزرگ سندن نشست ۽ رهائش مهمان نوازي قرب ۽ پيار علم جي اڪابري وسيع معلومات ۽ گفتار جي گوهر افشاني جيڪا کهڙي ڳالهه ڪجي. دين ۽ تصوف ختم ٿيو صحبت مهڀاري صحبت حاصل ٿي. حضرت جي منقبت پڙهي [illegible] متاثر ٿي خدمت ۾ عرض پيش ڪيم ته قبلا سائين ڏسائي ڇو ۽ پيارن ۽ قيامت جي اڳ قريب العهد متعلق اوهان صاحبن جي درگاه شريف جي خليفي عبدالرحيم گرهوڙي شريف واري فرمايو هو. انهن اشارن رسيو مراحمت زير الا وغيره - اوهان صاحبن جي [illegible] کهڙي راءِ آهي؟ مهرباني ڪري انهن تي روشني وجهڻ فرمائيندا -

حضرت الله پير جاد [illegible] انهن تي روشني وجهندي پارسي ۽ عربي جي وڏن محقق ۽ بزرگن ۽ اهل علم وارن جا قول بيان فرمايا ۽ آخر ۾ حديث شريف - قرآن شريف جي حوالي سان، اهڙي طرح ٿي سليس طرح سمجهائي. جو حاضرين محفل - سڀئي متاثر ٿيا سون. اهڙي علمي ادبي معلومات - صحبت ڀري، قرب واري ڪچهري اختتام تي پهتي.

ڏنا سيا جهاسپرين - اڄ پڻ آڌرين
ڏاوڻ نه ڏاڍين - پسڻ ڏاران پرتيا جيا. "ممتاز"

وري به هڪ دفعو حيدرآباد ۾ رشيد الحاج عليواز خان اڻ صاحب جي دعوت ۾ زيارت نصيب ٿي. دل ۾ سچ اٿئي پير بادشاه صاحب حضرت جي محفل جو ڀيرو [illegible] پر نقل پيارڻي صاحب جي
واڳ ڏ [illegible] - [illegible] هيٺ ٿي.

بنده قربان علي لغاري ممتاز
تاجپور ضلعه مٽيارئي حيدرآ

Marfat.com

HOMOEOPATHIC DOCTOR

S. Mumtaz Haider B.A.

REGISTRATION NO. 23

PHONES { CLINIC: 412923
RES: ~~606483~~
Dispensary :
MARTIN ROAD.
Residence :
~~7-A-10-7, NAZIMABAD~~

Karachi 13/2/198[illegible]

حضرت پیر بادشاہ گل حسن صدیقی مرحوم و مغفور سے پہلی بار میرا تعارف جناب علامہ محمد دادا ایرانی کے والد مرحوم کے توسط سے ہوا تھا۔ اسکے بعد وہ اور انکا اہل خانہ وقتاً فوقتاً میرے زیر علاج رہے اور مرحوم کے وصال کے بعد بھی یہ سلسلہ جاری ہے جس کو میں اپنے لیے باعث عزت سمجھتا ہوں۔ علاج معالجے کی وجہ سے مجھے حضرت پیر بادشاہ کو جلوت و خلوت میں بہت قریب سے دیکھنے کا موقع ملا۔ ان کا اخلاق، حسن سلوک، انکی منکسر المزاجی اور ان کی الفت و دوستی مجھے ہمیشہ یاد رہے گی۔ حضرت دل موہ لینے والی شخصیت کے مالک تھے اور انکا مرتبہ ضرور ہو بزرگ [illegible] صاحب سے ایک [illegible] اگرچہ میں پیری مریدی کے مسائل [illegible] اور اس راہ و رسم منزل سے میں واقف بھی نہیں، لیکن مجھے یہ کہنے میں ذرا بھی تکلف نہیں کہ میں خود کو انکے عقیدتمندوں میں شمار کرتا ہوں

ع حق مغفرت کرے عجب آزاد مرد تھا۔

ہومیوپیتھک ڈاکٹر سید ممتاز حیدر

حوالہ نمبر [illegible] ۱۹۲ [illegible]

مرکزی انجمن رضائے غوثیہ (رجسٹرڈ)

مدرسہ درسیہ۔ ایس۔ بی ۱۵/۴ نزد میمن مسجد۔ صدر۔ کراچی

فون : ۵۱۶۶۵۰

پیغام

مجھے قبلہ والد ماجد حضرت علامہ ظہور الحسن درسی کے ہمراہ تمام ہی علماء مشائخ اور مشاہیر کو قریب سے دیکھنے کا موقعہ ملا انہیں میں سے ایک ممتاز و محترم شخصیت حضرت قبلہ قدوۃ العارفین زبدۃ السالکین پیر گل حسن صدیقی گولاڑوی شریف کی بھی ہے مجھے ان کے انداز اور رکھ رکھاؤ میں کسی قسم کا تصنع بناوٹ اور "بہ زیر دلق ملمع کمندہا دارند" کا ادنیٰ سا شائبہ بھی نظر نہیں آیا وہ انتہائی حیا چشم بامروت اور پیکر خوبی و دل آویزی تھے وہ "الدین کلہ ادب" کے سانچے میں ڈھلے ہوئے انسان تھے طبیعت میں جلال و جمال کا حسین امتزاج تھا اگرچہ رنگ جمال غالب تھا وہ حقیقت میں اکابر سلف کا ایک کامل نمونہ تھے بقول سے

سنت سماگم ہر کتھا تلسی درلبھ دو
ست دارا اے لکشمی پاپی گو بھی ہیو

نیکوں کی صحبت اور اللہ کا ذکر اے تلسی دونوں چیزیں کم یاب ہیں اولاد و مکان اور دولت تو فاسقوں فاجروں کو بھی میسر ہے لہذا آج جب مجھے گولاڑی شریف کے نوجوانوں کی تنظیم "ناجیہ شاگرد تنظیم کی جانب سے اپنے تأثرات قلم کرنے کی سعادت بخشی گئی تو یہاں صرف ایک واقعہ جو خود میری ذات سے متعلق ہے تحریر کر رہا ہوں جس سے انکی وضعداری اور بلند اخلاق کا اندازہ لگایا جا سکتا ہے غالباً ۱۹۸۲ء میں گولاڑی ضلع بدین میں کار کے حادثہ میں میرے ایک دوست شرف الدین کبیر تو شہید ہو گئے تھے اور میں کراچی کے عباسی شہید ہاسپٹل میں زیر علاج تھا عیادت کیلئے آنے والے لاتعداد تھے لیکن وہ دن یقیناً میری زندگی کا اہم ترین دن تھا جس دن قبلہ پیر صاحب میری عیادت کیلئے تشریف لائے تھے انکی تشریف آوری میرے لئے باعث تقویت و برکت ثابت ہوئی اس موقعہ پر آپ نے سامنے بیٹھکر باتیں ہوئیں شرف الدین کبیر تو شہید کی المناک موت کے علاوہ بہت سی باتیں ہوئیں ان یادوں کا ذکر جب بھی دل تو قلم کو لکھنے اور آنکھوں کو اشک بار کرنے سے کون روکے گا

من خود کہم آغاز بپایاں کہ رساند؟

محمد ظہور الدرسی عفی اللہ عنہ

۸/۹/۸۲ کراچی

ایک نادر و نایاب شخصیت

(رئیس امروہوی)

لواری شریف کا ذکر ہم نے قیام پاکستان سے بہت قبل سنا تھا اور اس سلسلے میں بہت سے واقعات متحدہ ہندوستان کے اخبارات میں چھپے تھے۔ کبھی سوچا بھی نہ تھا کہ ایک زمانہ ایسا آئے گا کہ ہمیں بچشم خود اس بزرگ شخصیت کی زیارت نصیب ہوگی جو لواری شریف کے خانوادے کا چشم و چراغ ہے۔ میرا اشارہ ہے حضرت پیر بادشاہ محمد حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہ (گدی نشین درگاہ عالیہ لواری شریف) کی طرف! آج سے چونتیس پینتیس سال قبل کسی نہ کسی تقریب سے راقم الحروف کو حضرت قبلہ نے یاد فرمایا۔ یہاں تک مجھے یاد ہے۔ رمضان شریف کا مہینہ تھا۔ شام کے وقت ہم تین نیازمند حضرت کی قیام گاہ پر حاضر ہوئے۔ [illegible] میرے علاوہ میرے چھوٹے بھائی سید محمد تقی (جو اس زمانے میں روزنامہ جنگ کے چیف ایڈیٹر تھے) اور مشہور نقاد و ادیب پروفیسر مجتبیٰ حسین جو آج کل لندن میں تیسری دنیا کے ڈیولپمنٹ ٹرسٹ کے ایک عالمی منصوبے پر کام کر رہے ہیں۔ [illegible] پر مشتمل تھا [illegible] ذرائع سے لواری شریف اور اس قدیم درگاہ کے خانوادہ طریقت کے بارے میں طرح طرح کے قصے جو ہم تک پہنچتے رہتے تھے انہوں نے اس ملاقات کی دلچسپی اور کشش میں ایک استعجاب آمیز عنصر کا اضافہ کر دیا تھا۔ جب کہ پرسکون شام تھی۔ ہم ایک رنگین رمضان کی عبادات میں [illegible] قیام گاہ پر حاضر ہوئے تو حضرت کو کشادہ آغوش پایا

اے لقائے تو جواب ہر سوال
مشکل از تو حل شود بے قیل و قال

نورانی چہرہ — لبوں پر دل آویز مسکراہٹ۔ لہجے میں نرمی اور لطافت اور گفتگو میں حکمت و عرفان کے انوار کی جھلک! حضرت کو دیکھتے ہی اندازہ ہو گیا کہ ان کی شخصیت شفقت اور اخلاق کریمانہ اور اعلیٰ روحانی اقدار سے مرکب ہے

Marfat.com

۲

اس نادر و نایاب شخصیت میں ایک پُر اسرار کشش تھی ۔ جو بے اختیار دل کو اپنی طرف کھینچ لیتی تھی ۔ عام طور پر سجادہ نشین حضرات میں جو کبر ۔ احتیاط ۔ رکاوٹ اور خود استغراقی (اپنے آپ میں مگن اور مست رہنا) کی جو کیفیت پائی جاتی ہے ۔ جو ان کے اور جانثار نشینوں کے درمیان دیوار بنکر حائل ہو جاتی ہے ۔ یہاں اسکا دور دور تک پتہ نہ تھا ۔ فخر کے بجائے فقر ۔ خود نگہداری کے بجائے خود سپردگی اور اختیار کردہ وضع داری کے بجائے بے اختیارانہ درویشی کی شان اور درویشی کا نشان ! ۔ حضرت قدس سرہ نے بعض پرانے خاندانی کاغذات اور فرامین اور دستاویزیں دکھلائیں ۔ نوادرات شریف کے بارے میں بعض حلقوں نے جو داستان سرائیاں اور مبالغہ طرازیاں کی تھیں اس کی حقیقت کو واضح کیا ۔ تاریخ، مسائل اور تصوف پر عالمانہ گفتگو ہوتی رہی ۔ اسی ضمن میں بعض اہم فارسی ماخذ کا بھی ذکر فرمایا اور یہ اشارہ کیا کہ انہیں اگر اردو میں منتقل کر دیا جائے تو افادہ عام کی ایک صورت پیدا ہو جائے گی ۔ بڑی پُر بہار اور دلچسپ گفتگو تھی ۔ وہ کہیں اور سنا کرے کوئی ۔ — اچھا خیر مجھے بو العجب کو کیا ہوا کہ حضرت کی گفتگو ہمارے قلب کے دریچوں پر شگفتہ نور کی طرح کا تعارف رہی ہے ۔ نہ اُدھر سے کوئی ناز آفرینی تھی نہ ادھر کوئی تکلف ۔ ! ۔ جو پوچھا اسکا جواب پایا ۔ جو سمجھ میں نہ آ سکا اسے شفقت سے سمجھایا ۔ پہلی ملاقات ہی میں ہم تینوں کو اندازہ ہو گیا کہ مولانا روم کا یہ بیان کتنا مبنی بر حقیقت ہے کہ

صحبت صالح ترا صالح کند
صحبت طالح ترا طالح کند

یعنی ایک صالح کی صحبت نیک بناتی ہے اور بدکردار کی صحبت بدکردار
مٹی اگر پھولوں کے جھرمٹ میں رہے تو خوشبودار ہو جاتی ہے ۔ بقول شیخ سعدی

بگفتا من گِلِ ناچیز بودم
ولیکن مدتے با گل نشستم

Marfat.com

۳

جمالِ ہم نشیں در من اثر کرد
وگرنہ من ہماں خاکم کہ ہستم

مٹی نے کہا کہ میں تو ناچیز مٹی تھی - لیکن کچھ مدت پھولوں کے ساتھ رہی - ساتھیوں کے سنگ کی رفاقت نے مجھے بھی خوشبودار بنا دیا ورنہ میں تو وہی خاک ہوں جو تھی) ان کی صحبت میں برقی تاثیر تھی جو دلوں کو مسخر کر لیتی تھی اور ان کی آنکھوں میں وہ چمک تھی جو صرف قلبِ صافی کا عکس ہوتی ہے - اس پہلی ملاقات کے بعد جس کی تفصیلات ذہن سے اتر گئی ہیں - حضرت کی خدمت میں متعدد مرتبہ حضوری کا شرف نصیب ہوا - اور ہر بار قلب نے نیا مزہ لیا اور روح نے نیا تاثر قبول کیا - حضرت محمد کاسہ صحیح معنی میں درویش اور بادشاہ درویشی میں بادشاہ دنیا اور [illegible] کار دنیا سے ان کا واسطہ صرف اصلاح قلوب کی حد تک تھی - عام مجمعوں میں جانے سے گریز کرتے تھے۔ درحقیقت ان کی خلوت میں جلوت اور جلوت میں خلوت کا عالم نظر آتا تھا

محفلیں ماہ و ستارہ کی سجانے والے
ہائے کیا چیز ترا عالم تنہائی ہے

حضرت کو اس ناچیز سے جو تعلق خاطر تھا - اس کے سبب میں نے اپنے اخبار روزنامہ شہباز کا لواری شریف نمبر شائع کیا اور روزنامہ مشرق میں بھی نثر و نظم کے ذریعے اظہارِ عقیدت کرتا رہا - فردوس آشیانی بعض فارسی تصانیف کو جو ان کے خانوادۂ عالیہ سے تعلق رکھتی تھیں - اردو زبان میں منتقل کرانا چاہتے تھے - میری فارسی دانی سے [illegible] بھی تھے متعدد صحبتوں میں اس منصوبے کا ذکر آیا - مگر کسی نہ کسی سبب سے یہ منصوبہ عملی جامہ نہ پہن سکا - آخر میں یہ اعتراف کرتا ہوں کہ مجھے متعدد حضرات شائخ اور سجادہ نشین بزرگوں کی خدمت میں حاضری کا شرف حاصل

لیکن پیر بادشاہ گل محمد حسن صدیقی نقش بندی قدس سرہ کی شخصیت نے ذہن پر جو اثر ڈالا ہے وہ کبھی زائل نہ ہوگا۔ تصوف کے اعلیٰ ترین اخلاقی تقاضے، انسانی کردار میں جو پُراسرار جذب و کشش پیدا کر دیتے ہیں۔ وہ تسخیر قلوب کی وہ مقناطیس ان کے اندر موجود تھی۔ مجھے جب ان کی خدمت میں جانے کا موقع ملتا، یہ شعر بے اختیار زبان پر آجاتا کہ

اے گل! بتو خرسندم تو بوئے کسے داری

(اے گل! میں تجھ سے بہت خوش ہوں کہ تجھ سے کسی کی خوشبو آتی ہے)

دل سے یا گلستاں سے آتی ہے

ان کی خوشبو کہاں سے آتی ہے

رئیس امروہوی

۸ اگست ۱۹۸ء

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

PHONE No. 0225 - 366

Sayed Mohammed Arif

B. A. (Honours) LL. B.
ADVOCATE (High Court)
Ex. President of District Bar Association Sanghar
Ex. Municipal Councillor and Justice of Peace
Member of Hospital Management Board For Civil Hospital Sanghar.
Member of Managing Committee And Life Member of Sind Provincial Red Crescent Society

Kashana -E- Syed Housing Society
S. M. ARIF ROAD
SANGHAR (Sind)

Dated ______

"حضرت پیر گل حسن شاہ صاحب (مرحوم) کے بارے میں چند تاثرات"

حضرت پیر گل حسن شاہ صاحب سے میری ملاقات ۲۲ اگست ۱۹۸۴ء میں عرس (
جشن حضرت سلطان اولیاء) کے موقع پر کراچی میں جناب کی رہائش گاہ
ہوئی ـــــ اس پہلی ملاقات میں میں نے یہ محسوس کیا کہ میں
ایک ایسی عظیم شخصیت سے ہمکلام ہوں جو نہ صرف حلیم ہے
دانشور ہے۔ جہاندیدہ انسان ہے بلکہ روحانی اعتبار سے کسی مرد
درجہ پر فائز ہے۔ میں نے حضرت پیر گل حسن شاہ صاحب کی یادداشت
پر جب غور کیا تو یقیناً اس عمر کے انسان کی اتنی اچھی یادداشت
میں نے کسی اور شخص میں نہیں دیکھی۔ وہ نہایت شائستہ اور
پر وقار انداز میں گفتگو فرماتے تھے جس کا دل پر گہرا اثر مرتب ہو
ـــــ دوسری ملاقات کوہاری شریف میں انکی
پر ہوئی جہاں ایک چھوٹا مطب تھا۔ پیر صاحب نے حکمت کے

Marfat.com

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

PHONE No. 0225 - 3

Sayed Mohammed Arif

B. A. (Honours) LL. B.
ADVOCATE (High Court)
Ex. President of District Bar Association Sanghar
Ex. Municipal Councillor and Justice of Peace
Member of Hospital Management Board For Civil Hospital Sanghar.
Member of Managing Committee And Life Member of Sind Provincial Red Crescent Society

Kashana -E- Syed Housing Socie
S. M. ARIF ROAD
SANGHAR (Sind)

Dated ______

میں بھی رب بلند شفاء حاصل ہو چکی ہے اور ۱۹۸۰ء کے موذی مرض
کا علاج جو دیا گیا تھا مرض سے افاقہ صحت کی آپ نے بہت بڑی خدمت انجام دی ہے
میں نے خود اپنے بھائی اسلم صاحب کی صاحبزادی کا علاج پیر صاحب کی
ریکارڈ کردہ دوا سے کراوایا اور خاطر خواہ فائدہ ہوا ۔
حضرت پیر گل حسن شاہ کی شخصیت کا کمال یہ تھا
اُن سے ایک بار ملنے کے بعد دوسری مرتبہ ملنے کی تمنا دل میں پیدا ہو جاتی
تھی ۔ وہ نہایت حلیم الطبع اور دردمند انسان تھے ۔ صرف مسلمانوں ہی
کو نہیں بلکہ غیر مسلموں کو بھی میں نے آپ کی ذات سے متاثر پایا ۔
اور ڈاکٹر سجان چند سے جو گفتگو ہوئی اُس سے یہ بھی پتہ چلا کہ پیر صاحب
نے ڈاکٹر کی بیوی جو خود ڈاکٹر تھی ... میں لا علاج ہو گئی تھی وہ بھی
اُن کے علاج سے شفا پا گئی ۔ اللہ تعالیٰ مرحوم کو گوشہ رحمت میں جگہ عطا فرمائے
آمین ۔ میں نے پیر صاحب کی گفتگو سے یہ بھی اندازہ لگایا کہ انہیں اسلام کی

Marfat.com

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

PHONE No. 0225 - 366

Sayed Mohammed Arif

B. A. (Honours) LL. B
ADVOCATE (High Court)
Ex. President of District Bar Association Sanghar
Ex. Municipal Councillor and Justice of Peace
Member of Hospital Management Board For Civil Hospital Sanghar.
Member of Managing Committee And Life Member of Sind Provincial Red Crescent Society

Kashana -E- Syed Housing Society
S. M. ARIF ROAD
SANGHAR (Sind)

Dated ______

رشتہ داروں سے بہت ذہنی اور جسمانی اذیتیں پہنچیں جسکا
وہ بڑے دکھ کے ساتھ بار بار ذکر کیا کرتے تھے۔
خداوند قدوس اُن پر اپنی رحمتیں نازل فرمائے ۔

M. MURTAZA HUSAIN,
Homoeopathic Physician;
Regd. No. 1210

Clinic :
B. S. 15/3, Karimabad;
Federal 'B' Area,
KARACHI-3803.

9.8.84

آج سے تقریباً چار سال قبل اپنے ایک عزیز ترین
دوست جنھیں میں نے سگے بھائی سے بھی زیادہ عزیز پایا اُن
کے ہمراہ جناب قبلہ خواجہ گل حسن صاحب صدیقی مرحوم سے ملنے
کا شرف حاصل کیا۔ اُن کی شخصیت میں میں نے جو
جاذبیت پائی وہ تو ظاہر من الشمس تھا لیکن جس
بات نے مجھے متاثر کیا وہ یہ تھی کہ اس سے قبل جن
پیر صاحبان سے ملنے کا موقع ملا وہاں اکثر لنگر حضرات
کو لوگوں سے نذرانے وغیرہ لیتے ہوئے ہی دیکھا لیکن
پیر صاحب قبلہ کو اس کے برعکس جب بھی دیکھا تو
آتے دیکھا بیمار لوگ سے لوگوں کو فیض حاصل کرتے
ہوئے دیکھا اور یہی نہیں بلکہ جو بھی جو دور دور سے
کچھ لینے کی بجائے نذر کیں وہ اُن کو بھی انہی کی
ضرورتمندوں میں دیتے ہوئے دیکھتا رہا۔ میرے خیال میں
خادم ناچیز کے لئے اتنا ہی کچھ عقیدت مند بنانے کے لئے

Marfat.com

M. MURTAZA HUSAIN.
Homoeopathic Physician;
Regd. No. 1218.

Clinic:
B. S. 15/3, Karimabad;
Federal 'B' Area,
KARACHI-3803.

(2)

کافی ثابت ہوا ہے۔ جو اپنے بزرگ و مرشد قبلہ کو بھی
اپنے جوارِ رحمت میں جگہ دے اور جو طریقہ وہ عوام الناس
پر اپنا فیض فرماتے رہتے تھے اللہ تعالیٰ ان پر اس
سے زیادہ اپنا فضل و کرم تا قیامت کرتا رہے
آمین ثم آمین

روحانی علوم کے علاوہ میرا مشاہدہ ہے کہ قبلہ پیر صاحب
دنیاوی علوم یہاں تک کہ علم طب میں بھی عام لوگوں
سے بہت زیادہ دسترس رکھتے تھے۔ اور ان ہی
باتوں نے مجھے اور بھی زیادہ متاثر و گرویدہ کر دیا تھا

ناچیز احقر
محمد مرتضیٰ حسین
9-8-84

KARACHI-38
15/3, F.B Area

Marfat.com

ممتاز مرزا

”مون کي چيو ماڻام...“

مارچ ۱۹۸۰ع جو زمانو آهي، جڏهن عن سچن جي صلاح سان اسان هڪ ادبي ۽ ثقافتي انجمن جو بنياد رکيو. جنهن جو بنيادي مقصد سنڌ جي تمدن ۽ ثقافتي سرگرمين کي عام ڪرڻ هو. ان ڏس ۾ پهرين تقريب لاءِ اسان سنڌ جي مشهور ۽ معروف شخصيتن سان رابطو قائم ڪيو، جيئن انهن جي رهنمائي ۾. اسان ان سلسلي ۾ اڳتي وڌي سگهون — ۽ پير سائين مرحوم گل حسن صاحب صديقي نقشبندي سان، منهنجي پهرين ملاقات انهيءَ سانگي سان ٿي.

لنواري شريف جي خانوادي سان منهنجي دلچسپي، اڳ ئي وقت کان، محض علمي ۽ ادبي لحاظ سان هئي. حضرت شاهه عبداللطيف ڀٽائي جي ڪلام ۽ سوانح سان ٿوري شناسائي جي حوالي سان خواجه سلطان الاولياء خواجه محمد الزمان قدس سره جي علمي ۽ شاعرانه معيار جو علم هو، پر سندن درگاه شريف سان ايڏي خاص وابستگي نه هئي ۽ نه ئي هن خاندان جي علمي ۽ تاريخي پس منظر جي ڄاڻ هئي. اها منهنجي خوش نصيبي آهي جو منهنجي ذاتي خواهش تي، سنڌ جي هن عظيم المرتبت خاندان جي علمي، ادبي ۽ اعليٰ ظرف سان واقفيت ٿي.

پير سائين مرحوم سان، پهرين ملاقات لاءِ، سندن هڪ بنگلي تي فون ڪيم، خلاف توقع فوراً ملڻ لاءِ وقت مليو ۽ مقرره وقت تي، آءٌ پيرصاحب جن جي گارڊن واري بنگلي تي پهتس. سندن رهائش گاهه ڏسڻ سان مون کي سندن باري ۾ هڪ منفرد احساس ٿيو ته هڪ پير طريقت، جنهن جا لکين مريد ۽ خادم هجن، تنهن جي ذاتي رهائش گاهه ايڏي سادي — اها منهنجي پهرين حيرت هئي. ان بعد فوراً اسان کي پيرصاحب جي خدمت ۾ پيش ڪيو ويو، جيڪي ڏنل وقت موجب، ملاقاتين جي ڪمري ۾، ازراهِ مهرباني منتظر هئا. پاڻ نهايت خنده پيشاني سان اسان جي آجيان ڪئي. مون کي احساس ٿيو ته مان ڪنهن روايتي پيرصاحب جي خدمت ۾ نه آهيان. پاڻ سنڌي ۾ اسان سان خوش وخير عافيت ڪئي ۽ چند گهڙين لاءِ ماٺ ٿي ويا. مون کي ايئن لڳو جڻ ڪنهن شيءِ جو انتظار رهيو ۽ ٿيو به ايئن. چند لمحن ۾ هڪ خادم، چانهه، ڪيڪ، بسڪيٽ ۽ شڪل ميوو کڻي آيو. پاڻ پنهنجن هٿن سان چانهه ٺاهي ڏني ۽ هڪ ڪيڪ ڏنا. انهن ڳالهين سان فارغ ٿيڻ کان پوءِ، پاڻ هڪ چانديءَ جي هڪ دٻلي سان ٿوڙا ۽ سوپاريون ڪڍي ڏنيون ۽ انهيءَ بعد نهايت نفيس ۽ شائستي انداز سان فرمايائون ته ”بابا، پنهنجي واقفيت ڪرايو.“ مون پنهنجو نالو عرض ڪيو فوراً چيائون ”مرزا قليچ بيگ وارن مان آهيو“. عرض ڪيم ”نه سائين، ان خاندان سان فقط نيازمندي اٿم“. فرمايائون، ”مرزا قليچ بيگ سنڌ جي ادب جي وڏي خدمت ڪئي آهي. مون سندس بي شمار ڪتاب پڙهيا آهن ۽ اهڙو سوچيندو ڪيان ته ايڏي مصروف ماڻهو آخر ڪيئن ايترا ڪتاب لکيا آهن.“ مون عرض ڪيو ته اسان هڪ انجمن قائم ڪئي آهي، ان لاءِ اوهان جي سرپرستي جي خواهش آهي. چند گهڙين لاءِ پاڻ سوچڻ لڳا ۽ آخرڪار فرمايائون ته ”بابا! اسان دنيا جي هنن ڪارين سان تمام گهٽ تعلق رکيو آهي. ظاهري نمائش ۽ شوڪت جو اسان کي شوق ناهي، باقي توهان جي مدد ڪري سگهبي ٿي، جيڪڏهن توهان جا مقصد اسان جي مسلڪ مطابق هوندا.“ مون انجمن جي اغراض ۽ مقاصد کان کين واقف ڪيو، جنهن تي فرمايائون، ”توهان ان سلسلي ۾ غلام محمد دادا پوٽي سان ملو، جيڪو ته اسان جي جماعت جو آسودو سيڪريٽري آهي، آءٌ کيس چٺي ڏيندس“ ۽ پنهنجي خاص خادم حاجي شفيع کي هدايت ڪيائون ته غلام محمد صاحب کي اطلاع ڪري جو هو جيئن ئي سائين سولائيءَ سان ملي سگهي.“

Marfat.com

ان ڪانسواءِ سنڌ جي تاريخ، ادب ۽ ثقافت جي باري ۾ پاڻ پنهنجي زندگيءَ جي طويل تجربي جي بنياد تي، گهڻيون ئي مفيد ڳالهيون ڪيون. مونکي محسوس ٿيو ته ان ڏس ۾ سندن ڄاڻ بلڪل صحيح ۽ تواتر سان هئي. پراڻي دور جي حالتن کي نئين زماني جي حالات سان ڀيٽي ۽ انهن تي پنهنجي واضح راءِ ۽ تاثر ڏيڻ جو منفرد ونڊو ڪلچر هو. مونکي عجب انهيءَ ڳالهه جو ٿيو ته پاڻ خدا جي فضل وڪرم سان صحت ۽ اعتزاز سان ڏاڍيءَ جا چشم وچراغ هئا. جن جي مريدي خادمي جو دائرو سنڌ ۽ سنڌ کان ٻاهر ۾ ڦهليل هو. انهن ۾ غريب امير عيسى، مالڪ ڌيرا ۽ صنعتڪار شامل آهن. جيڪو هن پنهنجن مريدن تي. پنهنجو اثر ان ته دنيا جون سموريون نعمتون سندن خدمت ۾ حاضر هجن ها. پر هن لڪڻ ۾ پنهنجي مريدن بابت سندس سوچ ڪري جو ڪين هو ضرور پر پيش نه اچي ها. پر مون ڏٺو ته هن پنهنجن مريدن جو هڙ تعريف جي ته جو عيب آهي. ته مرڪوز ٿي خيال هو ته سندن مريد صالح هجن، شريعت محمدي ﷺ جا پابند هجن، دنيا جي امارت کان دور هجن، ۽ پنهنجي مسلڪ جا پابند ۽ عام ماڻهن جي ڀلائي ۽ بهتري جا خواهشمند هجن. اها مثال اهڙي ڳالهه آهي جيڪا مون تي پير سائين مرحوم سان پهرين ملاقات ۾ مڪمل طور تي اثرانداز ٿي، ۽ اهي معروف جيڪي سنڌ جي عام ماڻهن ۾ مقبول هئا سي هڪ از عمر منهنجي ذهن سان نقش ڪري ويا. ۽ جڏهن آءٌ ڪاش سو هلائي ٻاهر نڪتس ته منهنجي ذهن ۾ سندن بلند پايه هستي ۽ شخصيت جو واضح اثر هو. اها پهرين ملاقات مون لاءِ سدائين يادگار رهندي اڄ به سندن ڳالهين جا پڙلاءُ منهنجي ڪنن ۾ گونجي رهيا آهن. ۽ سدائين پڙندا رهندا. جو ڳال پناڻي ۽ بيت صحيح:

اڄ ٿو پيان سي، آءٌ ڪتر جن سين،
ماڻهن تي ڪي، ڪنڌي ڪاڪ ٿڌيان.

ان ملاقات جي پس منظر ۾ منهنجي ملاقات ملا محمد دادا پوٽي صاحب ۽ انهن جي پنهنجي پاڻ سان ٿي. انهن مون مهربانيون ڪيون ۽ ٿورا سڀن تي سانوڻ جي مينهن وانگر وٺا. ۽ سندن محبت جو اهو سلسلو اڄ به جاري آهي. ۽ جيستائين خلوص جي وات قائم آهي، اهو سلسلو جاري رهندو. انهن دوستن ۾ مهرباني جي محبت سان منهنجو درگاه شريف تي اچڻ وڃڻ ٿيو. گهڻن ئي صاحبن سان ڳڻ جا پئون ٿيون. انهن مان ميان صاحب پير فيض محمد سائين سان شناسائي ٿي، ۽ سلوڪ جو اهو رستو اڄ به قائم آهي.

پير سائين سان پوءِ گهڻائي ڀيرا ملاقات جو شرف حاصل ٿيو. وقت گذرڻ سان گڏ سندن محبت جو دائرو به وسيع ٿيندو ويو. اها سائين جو صحبت پيري، ملا محمد صاحب جي گهر تي، تقريبا ٿي هلاءِ سائين مرشدن تي مبني هي سنت پنهنجي شخصي زندگي ۽ درگاه شريف جي مخلص تاريخ تي مڪمل لفظن ۾ روشني وڌي. درگاه شريف جي تاريخ، سندن اصل خاندان جي پس منظر، ۽ پنهنجن قريبي رشتيدارن جي اڄ روايتن تي ڳالهايائون. ان ملاقات ۾ مون فيصلو ڪيو ته آءٌ سندن اهڙو ڪارڊ ڪري پاڻ وٽ رکان، پر اهو هل ان ڪري مڪمل نه ٿي سگهيو جو سندن زندگي وفا نه ڪئي، ۽ اوچتو سيپٽمبر ڪ ذڪ جي درياهه ۾ ڇڏي مقتدين کي دنيا ڇڏي راهي ٿي ويا.

منهنجي خيال ۾ پير سائين جهڙي شخصيت تي ڪنهن مختصر مضمون ۾ انصاف ڪرڻ مون لاءِ ممڪن ناهي. البته ايترو ضرور آهي ته سندن صحبت، وقت ۽ تاريخ تي گهري نظر، سادگي ۽ سچائي، خلوص ۽ نيڪي مون لاءِ

Marfat.com

ان لحاظ کان يادگار آهن جو هتي پاڻ ۾ هڪ پير ۽ اعتماد ڀريا ٿون، اسوهِ سدائين لاءِ ڀريا ٿون. جيئن ته نفيس انداز ۾ عمل سنڌ کاليسون سچ سان ڀريل، پاڻ نهايت با جه وارا ۽ معرفت کي هڪ نظر ڏسڻ وارا - احباب اڄ صبر ۽ شان شوکت کان بي پرواهه وارا هئا؛ هو وقت آيو ته سندن سوانح ۾ شخصيت جي تفصيل سان ضرور لکبو، ڇاڪاڻ ته تاريخ ۾ اهڙيون شخصيتون تمام ٿوريون پيدا ٿينديون آهن. جيئن دنيا جي سڀني شين جي قدرت رکڻ جي باوجود انهن کان پرهيز ڪندا آهن. سچائي ۽ سادگيءَ جو ساٿ ڏيندا آهن، ۽ ٻين کي سنئين راهه ڏيکاريندا آهن. سائين پير گل حسن صديقي نقشبندي صاحب مرحوم جن جي هستي اهڙن اوصاف سان ڀريل هئي، ۽ سندن زماني جي قدرت جي روشني ۾ اهڙا اعليٰ انسان ورلي پيدا ٿيندا، ڇاڪاڻ ته اهي شخصيتون پنهنجي ذات لاءِ گهٽ، ٻين لاءِ مشعل راهه هوندا آهن. الله جي مطابق روشني، ٻين کي آڻيندي وڃڻ جي مطلب لاءِ هوندي. سندن وصال سنڌ جي سماج ۾ هڪ اهڙو سانحو آهي جو آءٌ ايئن چوان ته هڪ دور پنهنجي انت تي پهتو، ۽ اهڙا اعليٰ انسان جو هن دنيا ۾ رهي ٿي ويا، ته انهن جي جاءِ تي ڀرجڻ ناممڪن آهي.

نه سي ووڙ وڻن ۾، نه سي ڪانياريون،
پسيو بازاريون، هينئڙو سون لوڻ ٿيو.

Marfat.com

پنهنجي طرفان......

ناچيز شاگرد "تنظيم" نشات" جي ڇپائي جي سلسلي جو ڪتاب نمبر پنجون توهان جي هٿن ۾ آهي.

اسان مهربان پڙهندڙن سان گذريل سال وعدو ڪيو هو ته ايندڙ سال پڙ ڪتاب "پير بادشاه" جلد ڇپيو شايع ڪنداسين مالڪ جا لک شڪر جو اسان جي امنگن کي عملي جامو ملي ويو. الله تعاليٰ عزوجل ۾ اميد آهي ته اڳتي پڻ ڪتاب "پير بادشاه" جا مختلف جلد شايع ڪرائيندا رهنداسين. انشاءالله تعاليٰ.

اسان ڪوشش ڪري ڪتاب پاڪ ۾ ناياب فوٽو مبارڪ ۽ حضرت قبله پير بادشاه جن جي ذاتي تحريرن جا عڪس پيش ڪري ڪتاب جي اهميت ۾ واڌارو آندو آهي ۽ ڪتاب کي مستند بنايو آهي.

اسان انهن مهربان صاحبن جا بيحد شڪرگذار آهيون جن پنهنجو قيمتي وقت ڪڍي اسان کي پير بادشاه جن بابت پنهنجا تاثرات ڏنا.

اسان جماعت جي انهن بزرگن جا ٿورائتا بيحد ممنون آهيون جن اسان کي پير بادشاه بابت مضمون ڏنا ۽ اسان کي اهو سلسلو اڳتي هلائڻ ۾ ادبي مدد ڪئي جن ٻه دوستن ڪتاب جي ترتيب ڇپائي - پروفنگ - فلمنگ وغيره ۾ اسان جي مدد ڪئي - انهن سڀني سڄڻن جا شڪرگذار آهيون ۽ دعاگو آهيون ته مالڪ سائين انهن تي پنهنجي رحم جي بارش وسائي - انهن مددگار دوستن جي لسٽ وڏي آهي - ڪهڙن ڪهڙن جا نالا لکي ڪهڙن جا لکون -

اسان سڀني سڄڻن ۾ اميد تا رکون ته مستقبل ۾ پڻ اسانکي پنهنجي نيڪ مشورن سان نوازيندا رهندا ته جيئن ڪتابي سلسلي ۾ وڏيڪ اهميت پيدا ٿئي -

مرتب

Marfat.com

گذارش

اسان ايندڙ سال يعني ٢٧ ذيقعد مبارڪ ١٤٠٥ع ۾ پڙ ڪتاب پاڪ "پير بادشاه" جلد ٽيون ڇاپڙ جوارادو رکون ٿا جنهن لاءِ سيني سڄڻن کي اپيل ٿا ڪريون ته اسان کي مهرباني ڪري پنهنجون لکڻيون جهڙوڪ - مضمون - مقالا - شعر - تاثرات وغيره موڪلين ته جيئن هي سلسلو مستقل هلندو رهي. مواد موڪلڻ لاءِ ڏس.

نشر و اشاعت ڪميٽي "نشاط"
معرفت درگاه شريف حضرت قاضي احمدؒ
قاضي احمد وايا سڪرنڊ نوابشاه.

Marfat.com

ناچيز شاگرد تنظيم جماعت لواري شريف جو منشور

(۱) هيءَ تنظيم وصيت پاڪ مطابق حضرت قبله پير فيض محمد نقشبندي جن کي درگاه عاليه لواري شريف جو اٺون سجاده نشين تسليم ڪري ٿي -

(۲) هيءَ تنظيم درگاه لواري شريف جي سجاده نشين جي ذاتي مذهبي تعليمات مطابق عمل ڪرڻ جي ڪوشش ڪندي -

(۳) هيءَ تنظيم جماعت ۾ خاص طرح سان شاگردن ۾ طريقت پاڪ جي پرچار ڪرڻ چاهي ٿي - (ان لاءِ ڪتاب پاڪ ڇپرائڻ، جلسا ڪرائڻ ادبي گڏجاڻيون ڪرائڻ، مذهبي ليڪچر ڪرائڻ طريقي چٽاڀيٽي ڪرائڻ لئبريريون قائم ڪرڻ وغيره وغيره)

(۴) هيءَ تنظيم جماعت لواري شريف جي شاگردن جي تعليمي سڌاري لاءِ ڀرپور ڪوشش وٺندي -

(۵) هيءَ تنظيم "منيجنگ ڪاميٽي جماعت لواري شريف" کي جماعت جي سروي ڪرڻ ۽ ٻين ڪمن ۾ ڀرپور مدد ڪندي -

(۶) هيءَ تنظيم ملڪ ۾ موجود هم خيال، روحاني، مذهبي تنظيمن سان رابطو ڪندي

(۷) هيءَ تنظيم غير سياسي آهي - جيڪا فقط مذهبي ۽ سماجي سطح تي ڪم ڪرڻ چاهي ٿي -

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

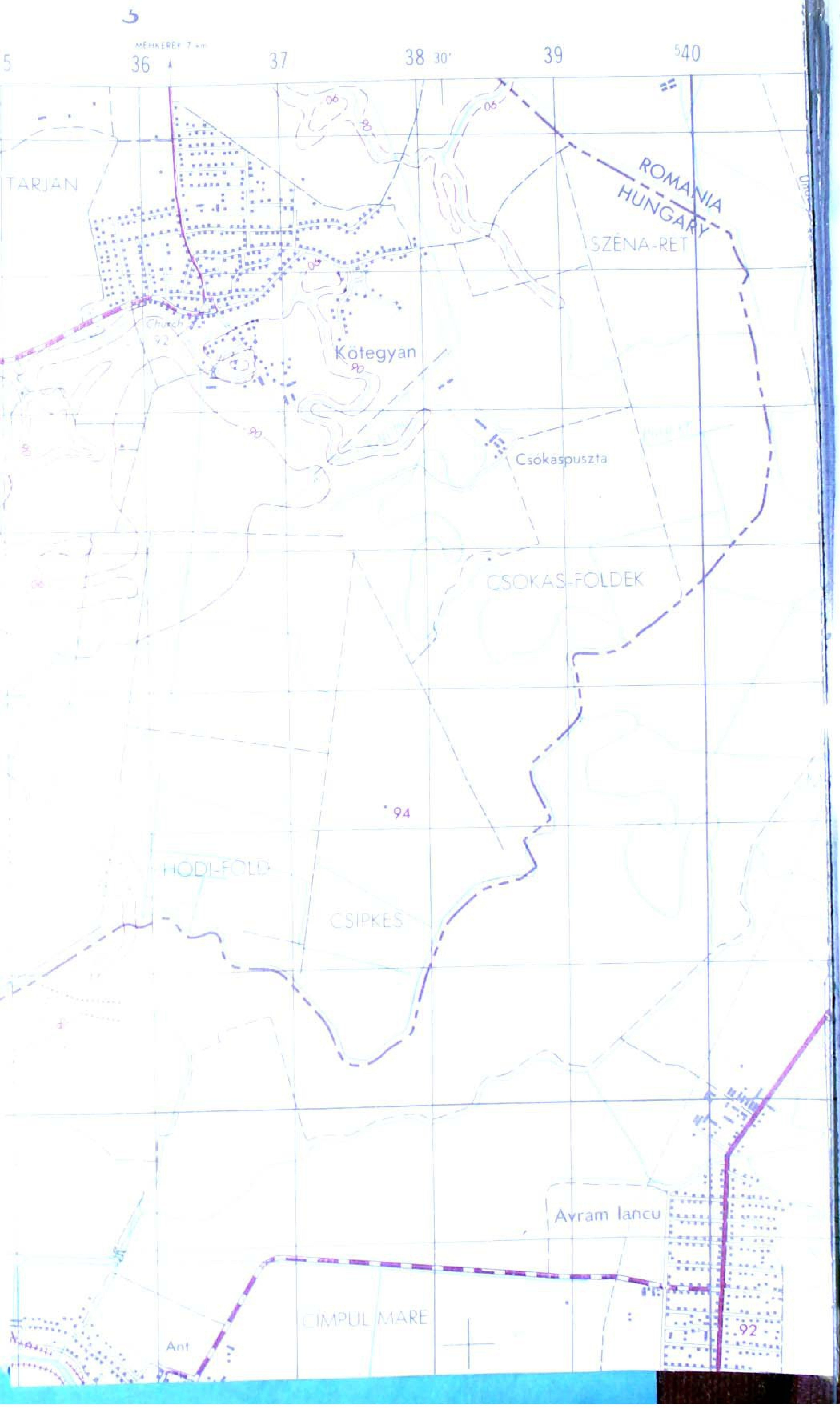

36
37
38
30'
39
540
ROMANIA
HUNGARY
TARJAN
SZÉNA-RET
Church
92
Kötegyán
Csókaspuszta
CSOKAS-FOLDEK
94
HODI-FOLD
CSIPKES
Avram Iancu
CIMPUL MARE
Ant

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

693

پير بادشاه لواري شريف

حضرت قبله پير بادشاه گل حسن صديقي
نقشبندي قدس سره

جلد ٻيو

ناشر:- ناجيه شاگرد تنظيم
جماعت لواري شريف (سنڌ)

Marfat.com